ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن

" کاک ئەسکەندەر"

لە کەمپی نازییەکانەوە بۆ بەرپەتی سێدارەی بەعسییەکان

پەرستارێکی هۆڵەندی یان سیخوڕێکی ئیسر ائیلی لەکوردستان؟!

پ . دکتۆر یاسین سەردەشتی

سلێمانی /٢٠٢٤

خوێنەری ئازیز:

ئەم بەرهەمەی بەردەست، هەوڵێکە بۆ دەرخستنی لاپەڕەیەکی ون لەمێژووی باشووری کوردستاندا لەسەروبەندی پەیماننامەی جەزائیرو هەرەسهێنانی جوڵانەوەی چەکدارانانەی کوردستان بەرابەری مستەفا بارزانی. هەوڵێکە بۆ پەردەلادان لە چارەنووسی پەرستارێکی جولەکەی هۆڵەندی بەناوی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن، کە لە ئەیلولی ١٩٧٤دا، بۆ کاری فریاگوزاریی و پێشکەشکردنی هاوکاریی پزیشکی بە پەنابەرانی کورد هاتبووە چیاکانی کوردستان و ناوچەی حاجی هۆمەران، ئەوەی کە لەدوای هەرەسی جوڵانەوەی کوردستان، کەوتە دەست سوپای بەعسییەکان و پاش شەش مانگ و نیو لەبەغدا، لەلایەن دادگای سەورەوە بەتۆمەتی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل و راوێژکاریی بۆ مستەفا بارزانی سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنرا و لە دواڕۆژەکانی ساڵی ١٩٧٥دا، سزاکەی بەسەردا جێبەجێکرا و لەسەرەتای بەهاری ١٩٧٦دا، تەرمەکەی رەوانەی ئەمستەردام کرایەوە.

سەرچاوە بنەڕەتییەکانی ئەم کارە مێژووییە، جگە لە رۆژنامە ئەرشیفییە هۆڵەندی و ئەمریکی و ئوسترالییەکان، ئەو زانیاریی و وێنە ونامانەشن کە کوڕەکەی ئەرۆنسن سەبارەت بە باوکی لە تۆڕی ئەنتەرنێتدا بڵاویکردوونەتەوە و هەروەها ئەو کتێبەشە کە ئالان مێندێلسۆن و جوان میکڵسۆن بە ئینگلیزیی سەبارەت بە ئەرۆنسۆن لەساڵی ١٩٩٢دا، بڵاویانکردۆتەوە. شایەنی باسە، ئەم کارە یەکەمین هەوڵە بەزمانی کوردیی لەسەر ئەرۆنسۆن و چارەنووسی لەکوردستان، هەربۆیە دڵنیام کە گرنگیی خۆی دەبێ و هیوادارم ئەوانەشی ئەوکاتە لەنێو جوڵانەوەی کوردستان چالاک بوون و ماون، هەرچییەکیان لەیادە سەبارەت بەم جولەکە پەرستارە هۆڵەندییە قوربانییە لە تۆڕی ئەنتەرنێتدا لەبیرکراوە، بەهەر شێوەیەک دەتوانن، بیخەنە بەردەستی خوێنەران، بۆئەوەی رووە نادیارەکانی ئەم کەسایەتییە و دوارۆژەکانی ژیانی لەنێو کورددا ئاشکرابێت.

پرۆفیسۆر. دکتۆر یاسین سەردەشتی

٢٦ی تەموزی ٢٠٢٤ / سلێمانی

ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن کێیە؟

لیندرت ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن، جولەکەیەکی هۆڵەندیی باڵابەرزی چوارشانەی قژرەش، کە بە ئەلێکس یان بە لیۆن یاخود لیۆ ئەرۆنسۆن و هەروەها لەرۆژنامەکانیشدا بە ئەلێکس هارون ناوی هاتووە، لە ٢٠ی ئەیلولی ١٩٣٤ لە ئەمستەردام لەدایکبووە. ئەو کوڕی خاتوو سارە نی کۆهین و لیۆ ئەرۆنسۆنە، پێش ئەوەی تەمەنی بگاتە سێ ساڵان، دایبابی لەیەکترجیابوونەتەوە. پاشان باوکی لەساڵی ١٩٣٧ و دایکیشی نۆ ساڵ پاشتر، هاوسەرگیرییان کردۆتەوە. لەساڵی ١٩٤٣دا، ئەلێکس، لەگەڵ دایک و باپیری (باوکی دایکی)، لەلایەن نازییەکانەوە، لە کەمپی سەرەکیی جولەکە کۆکراوەکانەوە لە " وێستەربۆرگ "ەوە، بۆ کەمپی "بێرگن-بێلسن" بەمەبەستی لەناوبردن راگوێزران.

ئەلێکس و دایکی، توانییان بۆ ماوەی دوو ساڵ لەو کەمپەدا بەزیندوویی بمێننەوە، ئەوەش بۆخۆی دەستکەوتێک بوو لەنێو چوارهەزار جولەکەی هۆڵەندی، کە لەو کەمپەدا لەدۆخێکی فرەسەختدا چاوەڕێی مەرگیان دەکرد، ئەوانەی لەکۆتایی دووەمین جەنگی جیهانییدا، تەنیا کەمتر لە سێیەکیان بە زیندوویی مابوونەوە. پێویستە بوترێت کە باپیری ئەلێکس، ئەوەی ئەلێکس زۆر هۆگری بوو و شوێنی باوکی بۆ گرتبۆوە، لەساڵی ١٩٤٤دا، لەم کەمپەدا مرد.

لەسەرەتای بەهاری ١٩٤٥دا، کاتێک سوپای هاوپەیمانان لە بێرگن-بێلسن نزیکبوونەوە، ئەڵمانە نازییەکان هەستان بە کۆکردنەوەی هەموو جولەکەکانی کەمپەکە کە توانای رۆیشتنیان مابوو، بردنیانە دەرەوەی کەمپەکە و سواری دوو شەمەندەفەریان کردن، بەمەبەستی ئەوەی فڕێیانبدەنە نێو رووباری ئەلبەوە. بەڵام ئەمە هەرگیز رووینەدا، چونکە هەر زوو، شەمەندەفەری یەکەم لەلایەن هاوپەیمانانەوە رزگارکرا. ئەوەی دوومیش کە لە ١٠ئ نیسانەوە کەتبووە جوڵە و

ئەلێکس ئەرۆنسۆن و دایکیشی تێدابوون، پاس سیازدە رۆژ سوڕانەوە، لەگوندی "ترۆبیتز / Trobitz" و ٦٠ کم لەدووری شاری لایپزیک لە رۆژهەڵاتی ئەڵمانیا، لەلایەن روسەکانەوە، دەستی بەسەرداگیرا.

ئەلێکس ئەرۆنسۆن و دایکی، دوو مانگ لەوێ مانەوە. لەو ماوەیەدا، دایکی پەتای لەرزوتای گرت و ئەلێکس کەتەمەنی ١٠ ساڵان بوو، بایەخی پێدەدا. پاش چاکبوونەوەی دایکی، ئنجا ئەلێکس تووشی پەتاکە بوو. شایەنی باسە، داپیرەی ئەلێکس (دایکی دایکی)، پێشتر لە کەمپەکەی بێرگن-بێڵسن، لەگەڵ پیرو پەککەوتەکانی دیکەدا جێهێڵرابوو، ئەوەی چیدی خێزانەکەی چاویان پێنەکەوتەوە.

ئەلێکس ئەرۆنسۆن، لەنێوان ساڵانی ١٩٤٥-١٩٤٧دا، بەهۆی تووشبوونی بە نەخۆشی سیلەوە، ناچاربوو بۆ چارەسەریی لە سویسرا بمێنێتەوە. پاش ئەوە گەڕایەوە ئەمستەردام و لە قوتابخانەی تایبەت بە جولەکەکان بەناوی ناوەندیی "هۆگەر بێرگەر/ Hogere Burger" دەیخوێند. ئەو لەساڵی ١٩٥٢دا، بڕوانامەی لەبواری پزیشکی "بایەخدان بە تەندروستی پێیەکان / Chiopody " وەرگرت و بۆماوەی سێ ساڵی دیکەش، زانستی پەرستاریی لە خەستەخانەی جولەکەکانی لەندەن، خوێند. ئەو لەساڵی ١٩٥٥، لەناکاو لەندەنی جێهێشت و پەیوەستبوو بە باوکی و باوەژنەکەی کە چوارساڵ پێشتر جووبوون بۆ ئیسرائیل. ئەرۆنسۆن بەماوەی چەند مانگێک لە خەستەخانەی "رامبام" لەنزیک حەیفاوە، کاریکرد.

شایەنی باسە، ئەرۆنسۆن لەنێوان ساڵانی ١٩٥٦-١٩٦١ لەگەڕان و سوڕانێکی بەردەوامدا بوو، ئەو سەردانی هندستان و ژمارەیەک لە وڵاتانی عەرەبیی و ئەفریقای کردووە. لەسەرەتای ساڵی ١٩٦١دا، سەردانی گوندی "شیفایتزەر"ی کرد لە لامبارد لە وڵاتی گابون لە رۆژئاوای ناوەڕاستی ئەفریقادا کرد، ئەو گوندەی کە لەساڵی ١٩١٣دا، لەلایەن پزیشک و فەیلەسوفی ئەڵمانی دکتۆر "ئەلبێرت شیفایتزەر"ەوە کە دواتر خەڵاتی نۆبڵی بۆ ئاشتیی پێدرا، خەستەخانەیەکی خێرخوازیی

تێدا دامەزرابوو. ئەرۆنسۆن ماوەیەک لەگەڵ دکتۆر ئەلبێرت لەوێ بەخۆبەخشی کاریکرد. شایەنی باسە، ناوبراو لەم گەشتەیدا، بەو هۆیەی کە بەفەرمیی رێپێدانی وەرنەگرتبوو، بۆماوەی چوار مانگ لە زیندانێکی کامیرۆن دەستبەسەر بوو، پاشان لە ٢٦ی نیسانی ١٩٦١دا، گەیشتە گوندی شیفایتزەر.

ئەرۆنسۆن لەوشوێنانەی تاکو ئەو کاتە گەشتی بۆ کردبوون، یۆنانی لەهەموویان پێ خۆشتر بوو، هەربۆیە زەوییەکی لەگوندی "فەناری" لە تیسالی یۆنان کڕیبوو، خانۆچکەیەکی لەسەر ئەم زەوییە دروستکردبوو، هەرکاتێک گەشتی یۆنان و ئەسینا بکردایە، لەم گوندە دەمایەوە و لەگەڵ هاوڕێیانی کاتی خۆی لەوێ بەسەردەبرد. پێویستە بوترێت کە ئەلێکس ئەنۆرسۆن بەرێکەوت لە ساڵی ١٩٦٢دا، کچێکی ئەمریکی لە ئەسینا ناسی، ناوی شارۆن بوو، کە لە ئیسرائیل دەخوێند. شارۆن بانگهێشتی کرد بۆ قودس تا لەگەڵیدا بمێنێتەوە. ئەرۆنسۆن بانگهێشتنامەکەی قبوڵکرد و لە قودس چاوی بە ئالان مێندێلسۆن کەوت، کە کوڕێکی ئەمریکی بوو لە زانکۆی عیبری دەیخوێند. وێڕای ئەو هەستە تایبەتەی بۆ شارۆن هەیبوو، پاش ماوەیەک هاوڕێیەتی لەگەڵی کاڵ بووەوە، بەڵام لەگەڵ ئالان مێندێلسۆندا، تاوەکو مردنی بەردەوام بوو لە نامەنووسی.

ئەلێکس ئەندەرسۆن، لە ١٤ی دیسەمبەری ١٩٦٤دا، لەگەڵ خاتوو "ئەلیزابێس ڤان دیجین" کە پێشتر لە گوندی شیفایتزەر لە گابون چاوی پێی کەوتبوو، لەهۆڵەندا هاوسەرگیرییان کرد و لەپاش ساڵێک کوڕێکیان بوو، ناویان لێنا "ئەلوین". ئەم هاوسەرگیرییە ماوەی چەند ساڵێک ئەرۆنسۆنی سەرقاڵکرد و رێگربوو لەوەی ناوبراو زۆر بەملاوئەولادا بڕوات و گەشت بکات. پاشان لە دیسەمبەری ١٩٦٨دا، ناوبراو بۆ ماوەی هەشت مانگ هۆڵەندای بەجێهێشت و وەک کارمەندێکی گەیاندنی هاوکاریی لە کۆمسیۆنی نێودەوڵەتیی خاچی سوور و هەروەها لە رێکخراوێکی منداڵپارێزی سویسری بە ناوی "زەوی مرۆڤ / Terre des Hommes" لە بیافرا کاریکردووە و لە

٨ی شوباتی ١٩٧٠دا، بە مەبەستی کۆکردنەوەی هاوکاریی، سەردانی وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکای کردووە. پاشان لە مایسی هەمان ساڵدا، گەڕاوەتەوە هۆڵەندا. پاش کەمێک مانەوە، لە نۆڤەمبەری ١٩٧٠دا، رووی کردۆتە هندستان و تاوەکو ساڵی ١٩٧١ لەوێ ماوەتەوە.

پێویستە لەبارەی ئەرۆنسۆنەوە راستییەک بوترێت، ئەویش ئەوەیە کە ناوبراو کاریگەرییەکی دەرونیی زۆری ژیانی سەختی منداڵیی و نەهامەتییەکانی ئەو قۆناغەی بەسەرەوە بوو، بەشێوەیەک جۆرە ئاڵۆزییەک و نائارامیی و نەحەواوەییەکی لە کەسایەتییدا پێکهێنابوو. ناوبراو ئارەزووی خوێندنەوەی فەلسەفە و ژیانی سادەیی هندییەکانی دەکردو لە پەیڕەوانی "ماهماتا گاندی"بوو. ئەو بە ژیانی مسیۆنێرەکان سەرسام بوو. ئارەزووی سەردانی ناوچە ئاڵۆزو مەنکوبەکانی جەنگ و پێشکەشکردنی هاوکاریی بە لێقەوماوانی جەنگ، بەتایبەتی منداڵان دەکرد. لەو پێناوەشدا زۆر گوێی بە رێسا و یاسا حکومییەکان نەدەدا کە لەمپەربوون لەبەردەم ئەو حەزەی. هەربۆیە چەند جارێک لەژیانییدا لە وڵاتانی وەک کامیرۆن و پاکستان کەوتۆتە زیندانەوە و دواجاریش لەکوردستان هەروەک دواتر دەیبینین، سەری تێداچوو.

ئەرۆنسۆن لەکاتی ژەنینی ترامپێت لەگەڵ باپیری

کەمپی بێرگن-بێڵسن لەدواساتەکانی کەوتنی نازییەت

خەستەخانەی جولەکەکان لەلەندەن

خەستەخانەی رامبام لە حەیفا

ئەرۆنسۆن لەگەڵ دکتۆر ئەلبێرت شیفایتزەر لە گابوون

گوندی شیفایتزەر

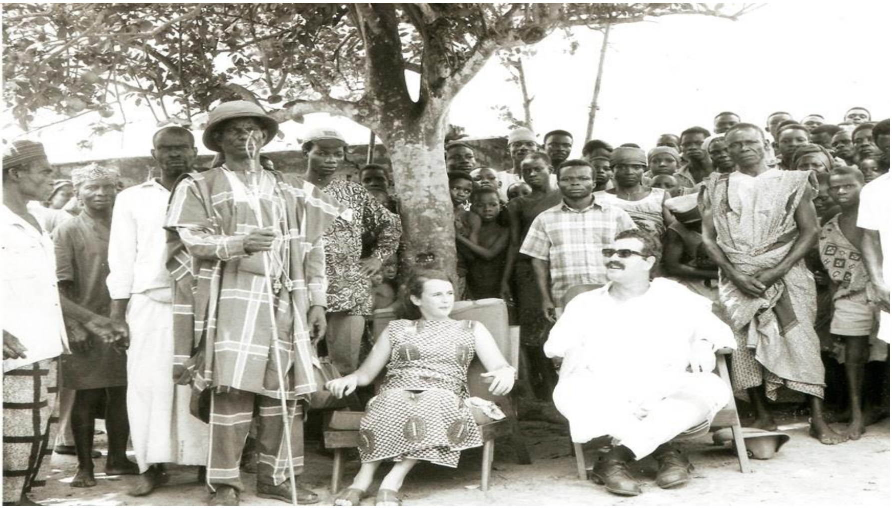

ئەرۆنسۆن لەئەفریقا

ئەرۆنسۆن لە یۆنان

ئاهەنگی زەماوەندی ئەرۆنسۆن لەگەڵ خاتوو ئەلێزابێس

ئەرۆنسۆن بەرەو کوردستان

سەرچاوەکان و دۆستانی ئەرۆنسۆن دەڵێن کەچوونی ناوبراو بۆ کوردستان، هەروەک چوونی بۆ ناوچە پڕنەهامەتیی و زۆنەکانی دیکەی جەنگ، بەهۆکاری پەرۆشی بۆ کاری مرۆڤدۆستانە و فریاگوزاریی بووە. ناوبراو پاش ئەوەی لە کەناڵی تەلەفیزیۆنی هۆڵەندییەوە، بەرنامەیەکی سەبارەت بەشکستی گفتوگۆی نێوان کورد و هەڵگیرسانەوەی توندی شەڕو پێکدادان لەنێوان کورد و حکومەتی عێراق لە بەهارو هاوینی ساڵی ١٩٧٤دا و ئاوارەبوونی ژمارەیەکی زۆر لەخەڵکی کوردستانی بۆ سەر سنوورەکانی ئێران بینیوە، بڕیاریداوە لەکەمترین ماوەدا خۆی بگەیەنێتە چیاکانی کوردستان و لای ئاوارەکان و خۆبەخشانە نۆرینگەیەک بۆ چارەسەرکردنی نەخۆش و بریندار و پەنابەرەکانی کورد، دابمەزرێنێت.

ئەو لە ئەمستەردامەوە لە نامەیەکیدا بۆ ئالان و سارا مێندلسۆن، لە ٢٥ی تەموزی ١٩٧٤دا، نووسیویەتی:

"لەمیانەی ئامادەکاریی بۆ گەشتێکی نوێ، کاتی وتنی چەند وشەیەک هاتووە. بەڵی بەرێزم لەکۆتایی مانگی ئابدا ملی ڕێگە دەگرمەبەر...بەرەو کوردستان. پێدەچێت کە بزانی ئەوان ئێستاکە لە جەنگی سەربەخۆییدان لەدژی عێراق. جا بۆ جولەکەیەک چی لەوە باشترە کە هاوکاریی دوژمنەکانی دوژمنەکانی ئیسرائیل بکرێت. وێڕای ئەوەی کە هێشتا نازانم هەتاوەکو کەی لەوێ دەمێنمەوە، بەڵام پلانی بنەڕەتیی ئەوەیە کە لەوێ نەخۆشخانەیەکی تایبەت بەخۆم دادەمەزرێنم، ئەوەی بەشێوەیەکی سەرەکیی لەخزمەتی پەنابەرەکاندایە. وام دێتەبەرچاو کە هەروەها ژمارەیەک لە چەکدارو بریندارەکانیش بێنەلام . هەموو ئەم پرۆژەیە تایبەت دەبێت، چونکە ڕێکخراوی "زەوی مرۆڤ / Terre des Hommes" نەیانویست لەگەڵ خۆیانم بەرن، بەڵام من کچە پەرستارێکم بینیوەتەوە کە هەمان خولیای منی

بۆ گەشت و سەرەڕۆیی هەیە و بەدرێژایی رێگاکە لەگەڵمدا دەبێت. ئەو تەمەنی بیست ساڵانە و زۆریش جوانە. پێموایە بۆ ماوەیەکی درێژخایەن بڕۆمە ئەوێ، ئەگەر بەر پەلاماری فڕۆکە تیبۆلیفە روسییەکان یان چەکە هاوشێوەکانی روسی نەکەوم کە عێراقییەکان کاریان لەگەڵدا دەکەن.

من بۆ چەند ساڵێکی کەم ناگەڕێمەوە، ئەگەر ئارەزوو بکەیت ئەوا لەبارەی کوردانەوە بەدرێژیی بۆت دەنووسم، ئەوانەی وادێنەبەرچاوم کە گەلێکی زۆر دۆستانە و کۆمەڵایەتیین. تاکو ئێستا چاوم بە دووان لە وەزیرەکانیان و هەروەها نوێنەرەکەیان لەهۆڵەندا کەوتووە کە خوێندکارێکی بەشی سۆسیۆلۆژییە و تەمەنی ٢٦ ساڵانە. ئەوان نوێنەرایەتیی سەرەکییان لە لەندەنە، پێدەچێت پێش ئەوەی بڕۆم ناچاربم سەردانیان بکەم. لەم کاتەدا بەشێوەیەکی سروشتیی دەتوانم بێم و تۆش ببینم..."

وادیارە، ئەرۆنسۆن سەردانەکەی لەندەنی بۆ نەلواوە و راستەوخۆ لەناوەڕاستی مانگی ئابدا، بە ئۆتۆمبێلە مارسیدسە تایبەتەکەی خۆی، رووی لە کوردستان کردووە. لەکاتێکدا ناوبراو گەیشتۆتە ئەستەمبوڵ لە تورکیا، نامەیەکی لە شەوی ٧/٦ی ئەیلولی ١٩٧٤دا، بۆ هاوسەرەکەی نووسیوە و تێیدا دەڵێت :"... ئەستەمبوڵ بەهیچ شێوەیەک نەگۆڕاوە، هێشتا هەر قەرەباڵغ و چالاکە...شتێکی خۆشە مرۆڤ بەم شێوە بەجیهاندا بسوڕێت هەروەک ئەوەی جاڵجاڵۆکەیەک بێت.

تازە یەکەمین پۆستکارتم بۆ ئەلوین و یەکێکیشم بۆ ئۆما ناردووە کە وێنەی مزگەوتی سوڵتان ئەحمەدە. بە واتایەکی دیکە ئەوەی مزگەوتە شینەکەی پێ دەوترێت، تەنیا مزگەوتیشە کە شەش منارەی هەبێت. من راستەوخۆ لەبەردەم ئەو مزگەوتەدا، ئۆتۆمبێلەکەم راگرتووە، لەنێوان کاروانی ئەو ئۆتۆمبێلانەی کە تابلۆکانیان بیانییە، ئەوەی کە خاڵێکی یەکانگیریی نێودەولەتییە."

هەروەها پاش ئەوەی ئەرۆنسۆن، گەیشتۆتە تارانی پایتەختی وڵاتی ئێران، لە ١١ی ئەیلولی ١٩٧٤دا، لەنامەیەکیدا بۆ هاوسەرەکەی دەڵێت:" دوای ئەوەی لەماوەی نۆ رۆژدا، ٦٠٠٠ کیلۆمەترم بڕی، ئەم نیوەڕۆیە کاتژمێر دوو گەیشتمە ئێرە... لەم کاتەدا، من لە هۆتێلێکی گچکەدام دوو ئەستێرەیە. وەک میوانێکی حکومەتە کوردییەکە، هەر گەیشتمە ئێرە، سەردانی ئۆفیسەکەیانم کرد. کاتێک گەیشتم، بە زەحمەت لەلایەن نوێنەرەکەیانەوە پێشوازیی کرام...

ژمارەیەک بەرپرسی کورد، بۆ کاری خۆیان لە هۆتێلەکە بوون. ئەمشەو تامی میوانداریی کوردیم چێشت. هەموو شتەکان نافەرمیی و دۆستانە بوون. نزیکەی پێنج وشەی کوردیی فێربووم. کارە رۆتینییەکان لێرە (پێکەوە لەگەڵ دەسەڵاتدارانی ئێرانیی) لەوانەیە دوو رۆژێک بخایەنێت. منیش ئەم دەرفەتە دەقۆزمەوە بۆئەوەی هەناسەیەکم پێدا بێتەوە و پێویستیش ناکات هیچ شتێک بکەم، هەموو شتەکان رێکخراون."

دوو رۆژ دواتر، واتە لە ١٣ی ئەیلولدا، ئەرۆنسۆن بەنامەیەک هاوسەرەکەی ئاگادارکردۆتەوە کە بەو نزیکانە کاری رێپێدانی بۆ دەکرێت و لەتارانەوە بەرەو کوردستان دەجوڵێت.

ئەرۆنسۆن لەناو خێزانەکەیدا

وێنەی پاسپۆرتی هۆڵەندی ئەرۆنسۆن

De Wilp 25/7/74

Dear Alan & Sarah,

Time for a few words in the midst of preparations for a new trip. Yes siree, at the end of august i will be on my way again ...... to Kurdistan! You may know that they are in a war for independence from Iraq and what is better for a jew than to help the ennemies of ennemies of Israel. Although i don't know yet how long i will be going to stay, the original plan is for me to set up my own hospital there, mainly for the benefit of the many refugees but i imagine that quite a few wounded "military" will come my way as well. All this is just going to be private enterprise (Terre des Hommes didn't want to back me) but i found a nurse who shares my wish for travel and adventure and who will accompany me "all the way." That last is to be taken litterally as well as figuratively. She is 20 years young and quite pretty. i Suppose i will be gone for a long time and if i don't get hit by a Tupolev or other such fine russian specimen the Iraqi's work with, i might not be back for a few years. If you are interested i will write to you extensively about the Kurds who seem to me a very friendly people. Till now i met two of their ministers and their representative in Holland, a 26 year old student of sociology. Their main representation is in London and i may have to go and see them before i leave. In that case i will naturally come to see you as well. So far no interesting tiles found though i do watch out for them. Please give my love and scorn to ye olde England and kiss the Irish for me,

Yours ever,

مزگەوتی سوڵتان ئەحمەد لە ئەستەنبوڵ

تاران لەساڵی ١٩٧٠دا

ئەرۆنسۆن لە کوردستان
(لە گەلاڵە و حاجی هۆمەران)

ئەلێکس ئەرۆنسۆن لەرەوشێکدا تارانی بەجێهێشت و وەک پەرستارێکی خۆبەخش رووی کردە کوردستان، کە لە کوردستان شەڕێکی زۆر سەخت لەنێوان هێزی پێشمەرگە و سوپای عێراقییدا دەستیپێکردبوو، ئەو شەڕەی کە بەشەڕی ١٩ رۆژە ناودەبرا و هێزە سەربازییەکانی حکومەتی بەغدا بە ١٢٠ تانک و ٣٠٠٠٠ سەربازەوە هێرشێکی فراوانیان دەستپێکردبوو بۆ گرتنی بەرزایی و زنجیرە چیاکانی زۆزک و هەندرێن، بەشێوەیەک کە بەشێکی ئامانجەکایان بەدیهێنابوو و بارزانییان ناچارکرد بارەگای خۆی بۆ حاجی هۆمەران بگوازێتەوە کە پێشتر لەماوەی ١٩٧٠-١٩٧٤دا، چەند خانوویەکی قایم و ژێرزەمینێکی گەورەیان تێدا دروستکردبوو.

ئەرۆنسۆن، لە نامەیەکیدا بۆ هاوسەرەکەی لە ١٧ی ئەیلولی ١٩٧٤دا، دەنووسێت:

"ئێستاکە لە خەستەخانەکە گەڕاومەتەوە مەنزڵ، هەربۆیە ئێستاکە دەتوانم شتێکی راستت بۆ بنووسم. مەنزڵەکەم بۆ رۆژانی داهاتوو، هەمان ناوەندی زانیاریی سەر بە حکومەتە کوردییەکەیە. کۆمەڵە خانوویەک لە بناری چیایەکدا کە لەوێ زۆربەی میوانە بیانییەکان (رۆژنامەوان و وێنەگر و لەو بابەتەنە) پێشوازییان لێدەکرێت. لەوانەیە ١٠-١٥ رۆژ لێرە بمێنینەوە هەتاوەکو ناوەندی کارکردنەکەم بۆ دیاری دەکرێت. لە یەکەمین ئێوارەمدا، دیدارێکم لەگەڵ دکتۆر مەحمود کرد کە سەرۆکی بەشی پزیشکی و بەهێزترین پیاوی سیاسی وڵاتەکەیە. رێکەوتین کە یەکەمجار لە خەستەخانەکەدا کاربکەم بۆئەوەی رابێم و پێدەچێت بۆ پێدانی دەرفەتێکیش بێت کە لە دەرەوەی ئەوێدا کارم پێبکەن. پاش ئەوە وەکو "کولەحاجی" دەچم سەردانی

گونده دوورەدەستەکان لەچیاکان دەکەم بۆئەوەی رێگەیەکی چەسپاو بۆ نۆرینگەکە دابمەزرێنم.

خەستەخانەکە لەنزیکەی دە خێوەت و ژمارەیەک خانۆچکەی قوڕیین پێکهاتووە کە بە قەدپاڵەکەوەیە. لێرە نزیکەی دە دوازدە پزیشکێک کاردەکەن (ناتوانم ژمارەی وردیانم دەستبکەوێت) هەندێک لەوانە پسپۆڕن. یەکێکیان پزیشکی نەشتەرگەرییە بەڵام نەشتەرگەریی ناکات. یەکێکی دیکەیان پزیشکی شکاوییە بەڵام بە سەیرترین شێوە چارەسەریی شکاویی دەکات. یەکێکی تریشیان پسپۆڕی نەخۆشییەکانی پێستە و هەندێک وردەکار ئەنجامدەدات. دانەیەکی دیکەشیان پسپۆڕی تەندروستی و خاوێنییە و نازانێت مانای "گەنجینەی ئاوەڕۆ/Spetic Tank" چییە! پزیشکی سەرەکیی بریتییە لە پزیشکی منداڵان، ئەو بایەخی منی بە منداڵان درکپێکرد، هەربۆیە کاتێک چەند رۆژێک لێرە نەبوو، رێگەیدام لەشوێنی ئەو کارەکان راپەڕێنم.

ئەمە ئەفسانەیە، لێرە هیچ خەستەخانەیەکی لێ نییە، لەراستییدا تەنیا ژمارەیەک لەم ناوەندانەیە. بەگشتی شتەکان وا دەردەکەوێت کەباش رێکخرابێت. نەوەت پزیشک هەن کە تارادەیەک بەشێوەیەکی یەکسان بەسەر وڵاتەکەدا دابەشبوون. ئەوە پرسیارێکی گەورەیە کە ئەلێکس ئەرۆنسۆن دەتوانێت لەکوێدا وابکات، سوودبەخش بێت.

لەوانەیە ئەمە بۆ ئەلوین پێکەنیناویی بێت، لێرە پێم دەڵێن "کاک ئەسکەندەر"، ئەمەش پیاهەڵدانێکە بۆ پێشکەوتنم لەفێربوونی زمانەکەیاندا. ئێستاکە من دەتوانم ٣٠ بۆ ٥٠ وشە بدوێم. زۆربەی وشە کوردییەکان هاوشێوەی هندین، تەنیا لەرووی دەربڕینەوە زیاتر لە عەرەبیی دەچێت."

هەروەها ئەرۆنسۆن، لە ٢٠ی ئەیلودا نامەیەکی دیکەی بۆ هاوسەری ناردووە و دەنووسێت :" ئەمڕۆ رۆژنامەنووسێکی ئەڵمانیی بەرەو وڵات گەڕایەوە، نامەیەکم لەگەڵ وێنەیەک پێدا بۆ ئەلوین. لێرە

پۆستکارت دەستناکەوێت و خزمەتگوزاریی پۆستیشی لێ نییە، هەربۆیە ئەم نامەیە دەدەم بە هەندێک لەو کەسانەی تەلەفیزیۆنی هۆڵەندی لە NOS کە فیلمێکیان بەرهەمهێناوە...

ئەم بەیانییە لەگەڵ هاوڕێیەکدا، یان پێویستە بڵێم کە لەگەڵ پاسەوانێکدا، چوومە لای بەرگدروویەک، بڕیاردراوە کە پێویست دەکات جلوبەرگی وەک کوردان بپۆشم، هەربۆیە پێویستە بەرگی کوردیی لەبەرکەم. وێنەکان پێشانتانی دەدەن، رات چۆنە؟ ئایا لێم دێت!

ئێمە ٣٤کم لە سنووری ئێرانەوە دوورین کە ماوەیەکی دوور نییە، بەڵام بەهۆی سەختی رێگاکانەوە، بە ئۆتۆمبێل دوو کاتژمێر دەخایەنێت. تۆ لێرە زۆر هەست بە جەنگ ناکەیت، جاروبار گوێت لەدەنگی دژەفڕۆکە دەبێت لەکاتی تیپەڕینی فرۆکەیەکی تیوبولیفی عێراقییدا. شەڕو پێکدادان لە دووری سێ کاتژمێر لێرەوە، لە سێ بەرەی جیاواز بەڕێوەدەچێت. هەرچەندە، بەهۆی زستانەوە، لەماوەی مانگێکی دیکەدا، شەڕ دەوەستێت."

وداپارە ئەرۆنسۆن لەدانیشتن لە خەستەخانە سەرەکییەکەی شۆڕش ماندوو بووە، هەربۆیە لە ٢١ی ئەیلولدا لەنامەکەیدا بۆ هاوسەری نووسیویەتی: "... ئەم بەیانییە دیسانەوە خەستەخانەکە بێدەنگ و ئارام بوو، پێم سەیرە، ئەوانەی لێرە کاردەکەن، چۆن بەدەست کلسکردنی خواروی بڕبڕەی پشتیانەوە ناناڵێنن. چۆن دەشێت پزیشکێک رێزی خۆی بگرێت لەکاتێکدا بەوە رازی بێت کە رۆژانە تەنیا پازدە نەخۆش ببینێت! ئەوە کارێکە لەدەرەوەی ویستی منە. زیاتر لەوەش، پرسیار لەوەدەکەم کە ئاخۆ دەبێت من لێرە سوودێکم هەبێت؟! من دڵنیام کە شوێن و جێگەی دیکە هەیە کە پێوستی بەهاوکاریی پزیشکییە، بەڵام کەس ئاماژەیان پی ناکات. لێرە پاراستنی ڕووخسار و رواڵەت کارێکی زۆر گرنگە."

هەروەها لەنامەیەکی دیکەیدا، کە لە رۆژی ٢٥ی ئەیلولدا ناردوویەتی، ئەرۆنسۆن ئاماژەی بەوەداوە کە ئەگەری مانەوەیان

لەکوردستان زۆر نییە، ئەو دەڵێت:" هەرچەندە، لەلایەن دکتۆر مەحمودەوە نەبۆتە شتێکی فەرمیی، بەڵام بڕیاردراوە کە من لەکوردستان نامێنمەوە. سێ پزیشک لەرێکخراوی" پزیشکانی بێ سنوور/ Medicins sans Frontieres " سەبارەت بە رێکخراوەکەیان گەیشتوونەتە هەمان دەرئەنجام. پیاوێکی فەرەنسیش هەیە کە لەمانگی مارتەوە لێرە بووە، خوێندکاری خوێندنی باڵایەو لەکەلتوری کوردیی دەتوێژێتەوە. هەر پێنجمان دوێنێ شەو بەدرێژیی قسەمانکرد. هەمووومان ئەوەکان پەسەندکرد کە خزمەتگوزاریی پزیشکیی لێرە باش رێکخراوە. دەتوانین بەوەی ئارەزووی دەکەین بەشداریی بکەین. ئێمە هەستدەکەین ئەوەندە بەس نییە. ئەوەش بێگومان ئەنجامی فێربوونی رۆژئاواییمانە. هەروەها بۆ ئێمە نییە کە بڵێین پێویستە زێدەتربکرێت.

من یەکێک لەو پزیشکە فەرەنسییانەم لە بیافراوە دەناسی، کەسێکی ماندونەناس بوو. هۆکاری سەرەکیی پێشوازییکردن لە هاوکاریی دەرەکیی بریتییە لەوەی کە بیانییەکان دەتوانن هانی حکومەتەکانیان بدەن کە بایەخ بە رەوشەکە بدەن. ئەوان پێویستییەکی کەمتریان بە پزیشک و پەرستار و هاوکارییە پزیشکییەکان هەیە هەروەک لە ئاماژە و بایەخە سیاسییەکان. ئەوە بایەخە سیاسییەکانە کە پاڵپشتەو پێگەی چەسپاوە. هەروەها بیانییەکان دەبنە هۆی سەرنجڕاکێسانی میدیا و رۆژنامەکان. من زۆر بە زەحمەت رووی خۆم لەو فیلمە تەلەفیزیۆنییە شاردەوە کە لەلایەن وێنەگرەکانمانەوە (هۆلەندییەکان- س) ئامادەکران.

دوو رۆژ لەمەوبەر، لەکارکردن لە خەستەخانەکە وەستام، لەبری ئەوە، بەهاوکاریی ئەو پزیشکە کوردەی کە وەرگێڕانی دەکرد، هەوڵی نۆژەنکردنەوەی نۆرینگەیەکم دەدا کە دە کیلۆمەتر دووربوو لە ئێمەوە. بیناکەمان بەتەواوەتیی چۆڵکرد و پاکمانکردەوە و هەموو شتێکمان بەشێوەیەکی باشتر رێکخستەوە. ئێمە لێرە رۆژانە نزیکەی پەنجا نەخۆش دەبینین. من لەم گۆشە پشتگوێخراوەدا دەمێنمەوە، هەتاوەکو

ئەو کاتەی دکتۆر مەحمود لە جەبهە دەگەڕێتەوە، ئەوەی بەهیوام کە لەهەینی داهاتوودا بێت.

لەبەرئەوە، مانەوە لێرە بەتەواویی بێهودە نییە. سەبارەت بە خۆم دەڵێم، بەپێچەوانەی ئەو تیمە فەرەنسییەی کە لەپزیشکێکی نەشتەرگەریی و دانەیەکی هەناویی و یەکێکی دیکەی پسپۆڕی قوڕگ و گوی و لوت، رێکخراوەکەی ئێرە چەندەی بتوانن نەخۆشەکان رەوانەی ئێران دەکەن...بۆئەوەی چاوی جیهان بەسۆزو بەزەیی پڕبکەنەوە...ئایا من بوومەتە کەسێکی خۆپەرست و گاڵتەجاڕ؟! من هەست به سۆزو بەزەیی دەکەم بۆ حاڵی پەنابەرەکان، بەلام سەبارەت بە حکومەتەکان (میسر و ئەردەن و لوبنان) ئەوانە هەموویان هاوشێوەن و گوم تێکردن!"

شایەنی باسە، ئەرۆنسۆن تاوەکو ٢٥ی ئەیلول لە گەلاڵە مایەوە. چونکە بەتەمای گەشتێک بەرەو دەڤەری بادینان ئەوێی بەجێهێشت. ئەو لە نامەیەکیدا لە ٢٦ی ئەو مانگەدا نووسیویەتی، دەڵێت:" دوێنی دوارۆژەکانم بوو لە گەڵاڵە. لەکاتێکدا خەریکی کارکردن بووم، بەرگێکی کوردییان بۆ دووریبووم. ئیستاکە لەپاش چەند دەستکارییەکرێک پڕ بە بەری خۆمە. کارەکەم پێویستی بە گفتوگۆیەکی درێژبوو لەگەڵ دارا تۆفیق، وەزیری زانیاریی و فێرکردن. دکتۆر مەحمودی وەزیری تەندروستیش ئەمڕۆ گەڕایەوە. سبەی گەشتێک دەکەم بۆ ناوچەی بادینان، پێدەچێت لەوێ پێویستیان بە ستافێکی پزیشکیی زیاتربێت. پێش ئەوەی خۆم پانەبد بکەم، وتم با بۆخۆم شوێنەکە ببینم. ئەگەر دەتەوێت بزانیت بادینان لەکوێیە، سەیرێکی باکووری رۆژئاوای عێراق بکە لەسەر سنوورەکانی تورکیی-سوریی (کە ئێستاکە بەتوندیی داخراوە). ئەوەی پێویستە کە شارەکانی ئامێدیی و هەروەها بارزان ببیننەوە، دەوترێت کە بەهەشت لەوێیە!"

حاجی هۆمەران

پێشمەرگە لەچاوڕوانی فڕۆکە عێراقییەکاندا

سەردانی بادینان و گەڕانەوە

ئەرۆنسۆن لەنامەیەکیدا کە لە ٣٠ ی ئەیلولی ١٩٧٤دا بۆ خێزانی ناردووە، گەشتەکەی بادینانی بەم شێوەیە گێڕاوەتەوە. ئەو دەڵێت:" دوێنی بەیانی گەیشتمە ئامێدی، پاش بەسەربردنی شەوێک وەک مۆتەکەی گەشتێکی ناهەمواربوو بەنێو ئەو دۆڵ و دەربەندە دێرینە بەردینانە ترسێنەرانە و هاوشێوەکانیان. ئێمە، بەهۆی فڕۆکەکانەوە، تەنیا دەتوانین بە شەو گەشت بکەین، بەشێوەیەک ١٧ کیلۆمەترمان بە کاتژمێرێک دەبڕی و تێکڕا بۆ ماوەی چواردە کاتژمێر بەرێگاوە بووین. ئێستاکە لەدەرەوەی بازنەی مەترسییدام. ..تەنیا جێب و لاندلۆڤەر دەتوانن بەم رێگایدا بڕۆن.هەربۆیە پێشنیاری ئۆتۆمبێلی جێب و شۆفێر و وەرگێڕێکیان بۆ کردووم.

لەئێستادا، میوانم لە خەستەخانەی ئامێدی. لێرە پزیشکێکی گەنجی ماندونەناس و پەرۆش و هەڵسوڕی لێیە. ئەوان دەتوانن بێ منیش بەباشی کارەکانی خۆیان بکەن، ئەوەش زۆر باشە."

شایەنی باسە، ئەرۆنسۆن هەر بە سەردانی ئامێدییەوە نەوەستاوە، بەڵکو چۆتە زاخۆش. ئەو لە نامەیەکی دیکەیدا لە ٤ی ئۆکتۆبەری ١٩٧٤دا نووسیویەتی :" لەدەڤەری زاخۆ بووم (لە چیاکانی نزیک سنووری تورکیا). لەبەرئەوەی کە خودی شاری زاخۆ لەبندەستی سەربازەکانی حکومتدایە، خەستەخانەکە لەئەشکەوتێکی گەورەدایە و دابەشکراو بۆ دوو بەش: پیاوان لەخوارەوە و ژنان لەسەرەوە. ئەمە زیاتر لەشتێکی نێو چیرۆکە خەیاڵییەکان دەچێت!

دوێنێ بۆ ماوەی دوازدە کاتژمێر لەنێو گوندەکان پیادەڕۆییەکم کرد، کە ماوەی ٤٠کم رێگاکە تەنیا ٣کم تەختانیی بوو. دڵم بەخێراییەکی زۆر لێیدەدا، چونکە هیچ رێگایەک نییە و هەمووی بەسەر بەردەکاندا تێدەپەڕێت. توانیم هەروەک بزنەکێوی بە بازدان لەسەر بەردێکەوە بۆ سەر بەردێکی دیکە لە دوو رووبار بپەڕمەوە. زۆر بە ماندوویی

گەیشتمەوە ماڵ و چەند کیلۆگرامێک کێشم کەمی کردبوو، بەڵام شایەنی گەشتەکە بوو...بەدڵنیاییەوە دەتوانم لەم ناوچەیەدا ببمە کەسێکی بەسوود، بەڵام بەهۆی بارینی بەفرێک بە ئەندازەی سێ مەتر، ئەو کارە تاوەکو مانگی مارت نابێت. ئەرکی من سەردانی رێکخراوە بۆ گوندەکانی دەوروبەر.

لەگەڵ دەسەڵاتدارانی خۆجێی ئێرە رێکەوتین کە ئێرە جێبهێڵم و لەکۆتایی وەرزی زستان بگەڕێمەوە. هێشتا چاوەڕێی نامەی دکتۆر مەحمود دەکەم. ئەمشەو نانی ئێوارە لەگەڵ حاکمی زاخۆ دەخۆم و سبەی بەرەو ئامێدی، دەگەڕێمەوە."

ئەرۆنسۆن لە رۆژی پێنجشەممەی رێکەوتی ١٠ی ئۆکتۆبەر، گەڕایەوە حاجی هۆمەران. ئەو لەنامەیەکدا کە لە ١١ی ئۆکتۆبەردا بۆ هاوسەرەکەی ناردووە، بەمشێوەیە گەشتەکەی خۆی باسکردووە:" دوێنێ پاش گەشتی گەڕانەوەم کە سێ شەو و دوو رۆژی خایاند، بە تێکشکاویی گەڕامەوە پایتەخت. ئێوارە خوانەکەی پێشوو گۆڕدرا بۆ داوایەک بۆ مانەوەی درێژخایەن. بڕوام پێ بکە پێمخۆش بوو کەبۆ ماوەیەکی درێژتر بمێنمەوە. پێدەچێت زۆری مابێت زستان تەواوبێت. من زۆر گەڕام و زۆرم بینی و دواجار هەستم بە جێگیریی کرد. هەروەها راپۆرتێکی درێژم سەبارەی بە دۆخی پزیشکی نووسی، ئەوەی شەوی پێشوو رادەستی دکتۆر مەحمودم کرد و ئەویش دەیویست دەستبەجێ بیخوێنێتەوە. سبەی کاتژمێر ١٠، چاوم بە خۆی و دوو بریکارەکەی دەکەوێت بۆئەوەی سەبارەت بە ئایندەم لێرە گفتوگۆ بکەین. ئەگەر رەخنەکانم پەسەند بکات، ئەوا داوام لێدەکات کە لێرە بمێنمەوە بۆ ئەنجامدانی هەندێک گۆڕانکاریی. بەڵام زۆر پێدەچێت کە وەڵامەکەی ئەوەبێت کە تەنیا سەبارەت بە بایەخەکانم سوپاسم بکات و بەرێم بکات، منیش لێرە بڕۆم..."

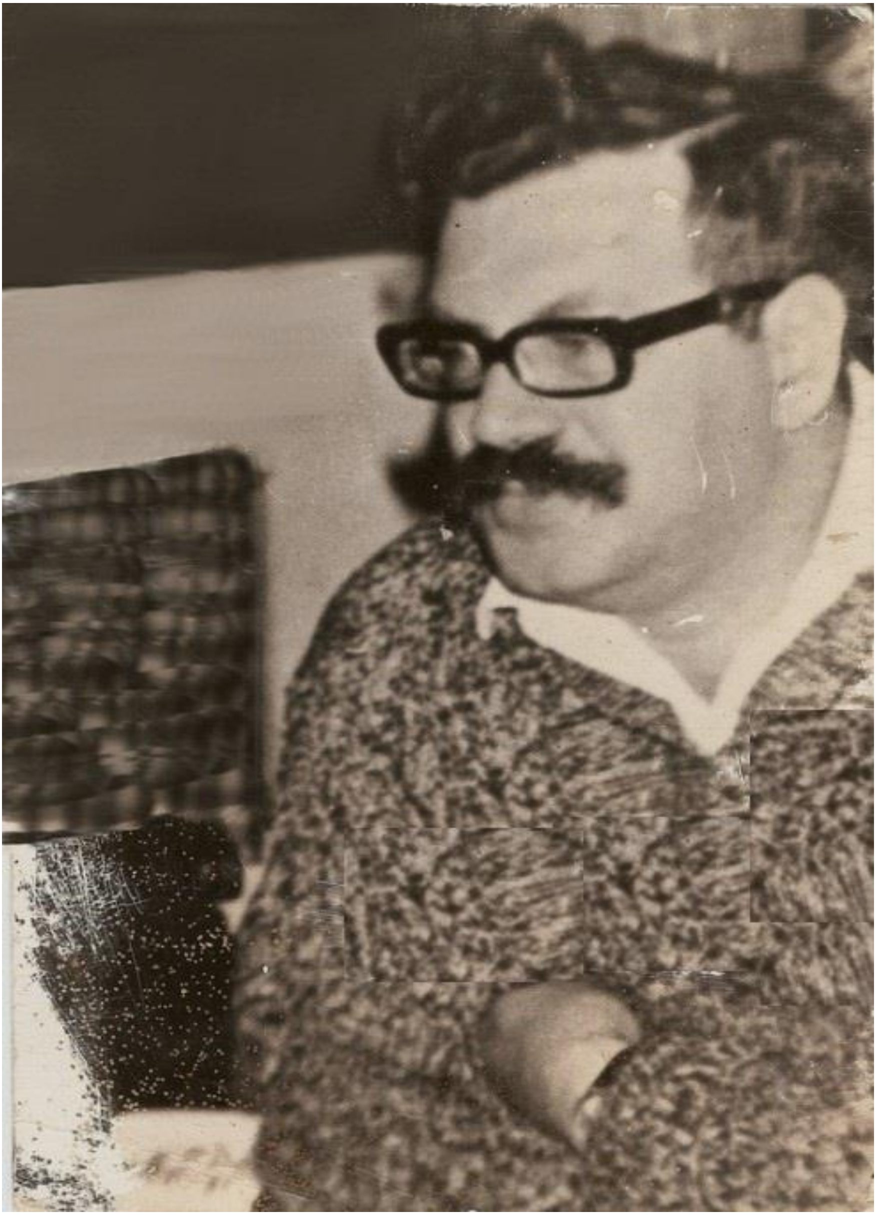

جەند پێشمەرگەیەک بەسواری جێبەوە

ئامێدی

خەستەخانەکەی ئەلقوش لە زاخۆ

دکتۆر مەحمود و مەلامستەفا

سەردانێکی هندستان و گەڕانەوە بۆ کوردستان و تیاچوون

وادیارە پێشبینییەکەی دواجاری ئەرۆنسۆن سەبارەت بەوەڵامەکەی دکتۆر مەحمود لەشوێنی خۆیدابێت و پێچەوانەی ئەو پلانەبوو کە سەرەتا بیری لێدەکردەوە، هەربۆیە ناوبراو لە نامەیەکیدا بۆ دایک و باوەپیارەکەی لە ٢٠ی ئۆکتۆبەری ١٩٧٤دا، نووسیویەتی:

" بەپێچەوانەی پێشبینییەکانەوە، مانەوەم لەکوردستان تەنیا ماوەی چوار هەفتەی خایاند، گەشتێکی بەرفراوانم تێدا کرد و سەردانی تەواوی ناوەندە پزیشکییەکان و خەستەخانەکانم لە خانۆچکە و ئەشکەوتەکان لەگوندە دوورەدەستەکاندا کرد.

لەگەڵ نزیکبوونەوەی زستاندا، کاتێک شەڕی قورس و بۆمبارانەکان دەوەستێت (ئیدی بریندار نییە) و بەفر ڕێگەی گوندەکان دەگرێت (ئیدی نەخۆش نییە). هەرچەندە داوام لێکراوە کە لەمانگی مارتدا بگەڕێمەوە ئێرە و خەستەخانەیەکی نوێ بنیاتبنێم و منیش بەڵێنم داوە کە ئەمە بکەم. ئێرە بەتەواوەتی جوانە، بەتایبەتی ناوچەی بادینان لەسەر سنوورەکانی سوریی-تورکیی.

من بۆماوەی هەفتەیەکی دی لێرە دەمێنمەوە، دواتر گەشتێک بۆ دەوروبەری پاکستان و هندستان و لەوانەیە بەنگلادیشیش بکەم..."

بەگوێرەی زانیارییەکان، ئەرۆنسۆن بەماوەیەکی کورت دوای ئەم نامەیە کوردستانی بەرەو هندستان جێهێشتووە و کاتێک ویستوویەتی لە سەرەتای مانگی شوباتی ساڵی نوێ واتە ١٩٧٥، بگەڕێتەوە بۆ کوردستان، لە ٦ی شوباتدا لە سوات و دواتر لە پیشاوەر لەپاکستان، تووشی لێپرسینەوە و گرتن بۆتەوە و چەند ڕۆژێکی لە زیندان بردۆتەسەر. دواتر لە نامەیەکدا کە لە ٢٥ی مارتدا بۆ هاوسەرەکەی

نووسیوە، وتویەتی کە "نازانێت دۆخەکە لە کوردستان چۆنە و لەو بڕوایەدایە کە چیدی لەوێ پێویستییەکیان بەو نییە. "

شایەنی باسە، ئەرۆنسۆن لەرێگەی گەڕانەوەی لە هندستانەوە بۆ کوردستان، کۆمەڵێک پێداویستی پزیشکی لەگەڵ خۆی هێنابوو، کاتێک گەیشتبووە تاران، ئۆتۆمبیلە مارسیدسەکەشی فرۆشتووە و لەوێوە رووی لەکوردستان کردۆتەوە و لەیەکەمین هەفتەی مانگی مارتی ١٩٧٥دا، کە هاوکات بووە لەگەڵ بەستنی ریکەوتننامەی جەزایر لەنێوان حکومەتی ئێران و عێراق، بەمەبستی بنیاتنانی خەستەخانەی تایبەت بەخۆی لەدەڤەری بادینان، داخڵی کوردستان بووە.

ئەو لە دوا نامەیدا لە سیدەکانەوە لەکوردستان کە لەرۆژی ١٣ی مارتی ١٩٧٥دا، بۆ دایکی نووسیوە، دەڵێت:" ...هەفتەی رابردوو گەیشتمەوە کوردستان (عێراق) بەمەبەستی ئەوەی بڕۆم بۆ بادینان. بادینان لەزنیک سنوورەکانی تورکیی-سورییە و ئامێدی گەورەترین شاری دەڤەرەکەیە.

ئەوان بەشێوەیەکی بەپەلە پێوستیان بە پزیشک وپەرستارە. ئەمە راستییە، بەڵام بەوهۆیەی کە پێدەچێت سنووری نێوان عێراق و ئێران داخرابێت. رێبەرانی سیاسی ئێرە بڕیاریان داوە کە پێویستە بیانییەکان ئێرە چۆڵبکەن. مەبەستیان لە بیانییەکان ژمارەیەکی کەم وێنەگری رۆژنامەوان و تیمێکی ئینگلیزیی کە لەپێنج کەسی سەر بە رێکخراوی منداڵپارێزن/ Save The Childern و هەروەها بەندەی موخلیستانە. میوانداریی لێرە زۆر جێگەی بایەخە، بەجۆرێک لەکاتی دەرکەوتنی هەر هەڕەشە و مەترسییەک، یەکەمین شت هەوڵی دۆزینەوەی رێوشوێنی سەلامەتیی بۆ میوانەکان دەدەن...

نیازم بوو بچم بۆ بادینان. لە ئۆفیسێکی سیاسییەوە چووم بۆ ئەوی دیکە، بەجۆرێک بووە هۆی بێزاربوونی هەموو سەرکردە سیاسییەکان، جگە لە بارزانی (مەبەستی مەلامستەفایە-س) دواجار

بەوە پاداشتکرام کە نامەیەکم بۆ سەرجەم فەرماندە کوردە سەربازییەکان پێدرا و تیایدا داوایان لێکرابوو کە یارمەتییم بدەن کە بگەم بە ئامانجەکەم.

ڕێگایەک هەیە بەڵام دەروازەکەی بە بەفر و بۆمبارانکردن گیراوە. لە ڕێگاکە چەندین گوندی لێیە بەڵام چۆڵکراون. بەهەرحاڵ شوێنێکم لە ئۆتۆمبێلێکدا دەستکەوت بەرەو گەڵاڵە. لەگەلاڵە بەولاوە بەپێ ڕۆیشتین. فەرماندە خۆجێییەکە، پێشمەرگەیەکی وەک پاسەوان و ڕێبەر پێدام. ڕۆژی یەکەم فرە ماندوو بووم، هەربۆیە چاوم بۆ گوێدرێژێک دەگێڕا. بۆ ڕۆژی دووەم، توانیم دانەیەک لەو خەڵکە بکڕم کە چاومان پێیان کەوتن. دوای ئەوە هەموو کەلوپەل و کۆلەکەم لە دەرمان و کاغەز و پاڵتۆ و پێویستییەکانم لە گوێدرێژەکە نا. لەهەمان کاتدا دەبوو پرۆزبایی لەخۆم بکەم سەبارەت بەو رووخسارەی پێی دەرکەوتبووم و پێڵاوم لەبری سەرپێی لەپێدابوو. ڕێی ڕۆیشتنمان بەدرێژیی تولەڕێیەکی بەردین و قوڕاویی بوو کە پانتاییەکەی لە پێیەک کەمتربووم هەروەها بەنێو کانی و جۆبار و هەوراز و نشێوەکاندا، تێدەپەڕی. هەر سی خولەک جارێک دەبوو خۆ نەوی بکەین بۆئەوەی خۆمان لە بۆمبارانی ئەو فڕۆکانە بەدووربگرین کە بەسەرمانەوە دەفڕین. ئێستاکە بەشێوەیەک لەبەرەی شەڕەکەوە نزیکین، بەجۆرێک گوێمان لە دەنگی ئەو بۆمبانە دەبێت کە ماوەماوە دەیانتەقاندن. ئەوەش بۆ تۆقاندنی ئەو دانیشتووانە خۆجێیانەی کە لە پشتەوە مابوونەوە.

دوێنێ گەیشتینە ڕۆست، لەوێ ڕێبەرەکەم بەجێیهێشتم. لەلایەن پزیشکە خۆجێیەکەوە پێشوازییم لێکرا، ئەوەی پەرستارێک بوو کە تاقە نەفەری پزیشکیی بوو لە ناوچەکە. پاش چەند کاتژمێرێک، مەفرەزەیەک پێشمەرگە هاتن. لەگەڵیان ڕێکەوتم کە تاوەکو سیدەکان ڕێنوێنیم بکەن لەکاتێکدا ئەوان بەرەو گوندەکە دەڕۆیشتن. لەگەڵ گوێدرێژەکە کەوتینەڕێ، بەڵام پاش کاتژمێرێک چاوم بەچەند کەسێک کەوت وتیان ڕێگەی بەردەممان بەتەواویی بەستەڵەک و لێژە و

بەکەڵکی ئاژەڵ نایەت. هەر لەبەرئەوە بووین بە دوو دەستە. من و پێشمەرگەکانم بڕیاربوو لەرێگە کورتەکەوە و دوو لە پێشمەرگەکانیش، گوێدرێژەکانی خۆیان و ئەوەکەی منیش بەرن رێگا درێژەکە بگرنەبەر، ئەوانەی کە هەتاوەکو ئێستاکە نەگەیشتوونەتە سیدەکان.

دوای گەشتێکی سەخت بەنێو چیاکاندا، کاتژمێر پێنجی ئێوارە گەیشتمە سیدەکان. راستەوخۆ چووم بۆ نەخۆشخانەکە و لەوێ لەلایەن پزیشکەکەوە، کەدەرکەوت یەکەمین جارە پزیشکی راستەقینەبێت، پێشوازییەکی گەرمم لێکرا.

ئەگەر ئەمڕۆ گوێدرێژەکەم بگات، واپێشبینی دەکەم سبەی لە گەشتەکەم بەردەوامبم. تەنیا رۆژێکی دیکەی ماوە کە بەپێ بڕۆم، پاش ئەوە دەبێت لە شاماناوا بم. پێم وتراوە کە لەوێ رێگایەکی راستەقیینە هەیە و دەتوانم لەوێ بەئۆتۆمبێل بڕۆم.

بۆمباباران کە بەشێوەیەک بەردەوامبوو، دواجار وەستا. هەموو شتێک هێمنە، چەند شتێکی سەیرە. بۆ یەکەمین جارە بتوانم لەم هەفتەیەدا دەنگی باڵندەکان ببیستم، ئەو باڵندانەی کە تاوەکو ئێستا کەمتربوون لەو فڕۆکە میگ و تیوبولیفانەی بەسەر ناوچەکەدا دەفڕین. لەپێناوی خەڵکە سڤیلەکە، ئێمە ئەمە بە نیعمەتێکی باش دەزانین.

ئایا من لێرە دەمێنمەوە؟! ئەمە هێشتا پرسیارەکەیە! ئەگەر وابێت کە پێویست بکات بڕۆم، ئەوا لە ڕێگای بۆمبایەوە بەرەو لەندەن دەگەڕێمەوە..."

شایەنی باسە، بەگوێرەی ئەو نامەیە بێت کە دواتر لە ١ی شوباتی ١٩٧٦دا، لەلایەن دکتۆر دەیڤد نابارۆ، ئەندامی رێکخراوی "منداڵپارێز"ی بریتانی کە لەکوردستان بووە، نێردراوە بۆ باوکی ئەرۆنسۆن، ئەرۆنسۆن لە ٢٠ی مارتی ١٩٧٥دا، لەماڵی شێخ عەبدوڵلای بارزانی نانی خواردووە و خۆی بۆ سەفەری بادینان

ئامادەکردووە، تاوەکو ئەو کەلوپەل و دەرمان و ئامێرە پزیشکییانەی هێنابوونی بیانگەێنێتە ئەوێ و چارەسەری دانیشتووانی ئەو ناوچەئە بکات. بەڵام لە رێگەی سیدەکان. لە بەشی رۆژهەڵاتی چیای حەسەن بەگ، ئەو گوێدرێژی کە کرێیەتی بۆ گواستنەوەی کەلوپەلەکانی، دیارنەماوە و گومبووە. باری سەر گوێدرێژەکە جگە لە کەلوپەل و دەرمان، پارە و پاسپۆرت و ئەوراقەکانیشی تێدا بووە. دکتۆر نابارۆ دەڵێت کە ئەرۆنسۆن لەو پشێوییە گەورەیەی کە گوندەکانی ئەو ناوەی گرتۆتەوە، بەپێچەوانەی ئامۆژگاری کوردەکانی سنوور، کە وتوویانە بیانییەکان دەبێت بەخێرایی ئەم ناوە چۆڵبکەن، رۆیشتووە. ئەو بۆ سۆراخی گوێدرێژەکەی بەئاراستەی ئامێدیی رۆیشتووە و ماوەی رۆژێک بەدوایدا گەڕاوە، ئەو لەمەترسیدابووە.

لەراستییدا، دکتۆر نابارۆ رۆژێک پێش راگەیاندنی هەرەسی جوڵانەوەی چەکداریی کوردستان، ئەرۆنسۆنی بینیبوو، ئەو رۆژەی کە تەواوی سەرکردایەتیی کورد و رێبەرانی جوڵانەوەکە بەرەو ئێران هەڵدەهاتن. ئا لەم رەوشە ئاڵۆزو پڕ پشێوییەدا، ئەرۆنسۆن بۆ سۆراخی گوێدرێژەکەی، بەبێ پێناس و بەبەرگی کوردییەوە و بەدەمانچەیەک و نامەیەکی بارەگای مەلامستەفای بارزانییەوە، بەپێچەوانەی ئاراستەی هەڵاتنی ئەوان دەڕۆیشت، بەرەو ناوچەیەک کە تۆڕی مەرگی بەعسییەکان و جاشەکانیان و سوپای عێراقی تێدا راخرابوو، هەربۆیە لەبری گەڕانەوە لە رێگەی بۆنایەوە بۆ لەندەن، تاوەکو ناردنەوەی تەرمی لەسێدارەدراوی ئەرۆنسۆن لەبەغداوە بۆ ئەمستەردام لە مانگی ئایاری سالی ١٩٧٦، هیج کەس لە دۆست و ناسیاوەکانی ئەرۆنسۆنیان نەبینییەوە.

کۆمەڵێک پێشمەرگە لەبادینان

سەدام حسێن و شای ئێران لەجەزائر ١٩٧٥

کۆمەڵێک پێشمەرگەی کوردستان پاش هەرەس

کورتە نامەکانی ئەرۆنسۆن پێش لەسێدارەدان لەزیندانی بەعسییەکان

وەک وترا، ئەرۆنسۆن لە کۆتایی مانگی مارتی ١٩٧٥دا، لەکوردستان، لەرەوشێکی ئاڵۆز و پشێویی و بێسەروبەرییەکی بێوێنەدا، بێسەروشوێن بوو. لەبەرئەوەی کە هاتنی بۆ کوردستان کارێکی خۆویست و سەربەخۆ و سەرەڕۆیانە بوو، هەروەها بەهیچ رێکخراو و دەستەیەکی حکومییەوە نەبەسترابوو، هەربۆیە گەڕان و سۆراخێکی جدیی بۆ دیارییکردنی چارەنووسی لەئارادا نەبوو. خێزانەکەی پاش دیانەرمان و دەنگبڕانی کوڕەکەیان، هەوڵیاندا بەرپرسانی وەزارەتی دەرەوەی وڵاتەکەیان لەدیارنەمانی ئەرۆنسۆن ئاگادار بکەنەوە. ئەوانیش سەرەتا لە باڵیۆزخانەکانیان لە ئەنکەرە و دواتر لەتارانەوە هەوڵی سۆراخی ناوبراویان دا بەڵام بۆ ماوەی حەوت مانگ، هیچ سەرەداوێکیان لەوبارەیەوە دەست نەکەوت، هەتا وەکو ئاژانسی هەواڵەکانی عێراقیی لەبەغداوە لە رۆژی ٣ ی نۆڤەمبەری ١٩٧٦ بڵاویکردەوە کە جولەکەیەکی ئیسرائیلی بەناوی ئەلێکساندەر هارون، لەلایەن دادگای شۆڕشەوە بەتاوانی سیخوڕییکردن بۆ ئیسرائلی زایۆنی دۆژمن سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە.

لێرەوە هەواڵی لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆنی جولەکەنەژاد بەتاوانی سیخوڕییکردن بۆ ئیسرائیل بەدنیادا بڵاوبووەوە، هەروەها خێزان و هاوڕێکان و بەرپرسانی وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندا، بەتایبەتی نوێنەرایەتیی یان باڵیۆزی هۆڵەندیی لەبەغدا، هەوڵیاندا لەبنەماکانی ئەو کەیسە بکۆڵنەوەو پەیوەندییان بە بەرپرسانی وەزارەتی دەرەوەی عێراق لەبەغدا و هەروەها باڵیۆزی عێراقیی لە لاهای کرد بۆ وەرگرتنی زانیاریی سەبارەت بەچارەنووسی ئەرۆنسۆن، تاوەکو بزانن ماوە یان نا، ئەگەر ماوە لەکوێیە و بتوانن هاوکاریی یاسایی بکەن و ژیانی رزگاربکەن. ئەوەی دواتر بووە کێشەیەکی دیپلۆماسی

و وردەکارییەکان لەگواستنەوەی هەواڵی رۆژنامە جۆربەجۆرەکانەوە دەبینین.

لەلایەکی دیکەوە، ئەرۆنسۆنیش لەزیندانی بەعسییەکاندا، هەوڵیداوە بەرێگەی خۆی، پەیوەندی بە بەرپرسانی وڵاتەکەیەوە بکات و لەو رووەوە لەمانگی نۆڤەمبەر هەتا ناوەڕاستی دیسەمبەری ساڵی ١٩٧٥، چەند کورتە نامەیەکی بەنووسین لەسەر کاغەزی سیمینی پاکەتە جگەرە نووسیوە و لەرێگەی سەردانیکەرانی زیندانییەکانەوە یان ئەوانەی ئازادکراون، توانراوە بەنهێنیی بگەێنرێتە باڵیۆزخانەی هۆڵەندیی لەبەغدا.

ئەرۆنسۆن لەکورتە نامەی ٩ی نۆڤەمبەری ١٩٧٠دا، پاش خەمخۆریی بۆ هاوسەرو منداڵەکەی، باسی ئەو تەنیا داهاتە کەمەی خێزانەکەی دەکات کە لەسەر قەرەبووکردنەوەی قوربانییەکانی جەنگی ١٩٤٠-١٩٤٥ دەژین. هەروەها باس لەپێوستی خۆی بۆ خوێندنەوە بە ئینگلیزیی، داوای رادیۆ و پارەی بۆ خواردن کردووەو دەڵێت لەسەر یارمەتی هاوزیندانییەکانم دەژیم. دواجار باسی ئەشکەنجەی دەرونیی کردووە و داوای بەدەمەوەچوون و دیارکردنی ئەوەی کە چی دەگوزەرێت، کردووە.

لەپەیامی نهێنیی دووەمیدا کە لەهەمان رۆژدا بۆ خێزانەکەی ناردووە، باسی لەوە کردووە کە رۆژی ٢٤ی مارت دەستبەسەرکراوە و پەیوەندیی بەهەر کەسێکەوە لێ قەدەغەکراوە،، هەروەها شەش مانگ و نیو لەزیندانێک بووە لەبەغدا و لە ١٢ی ئۆکتۆبەردا رەوانەی زیندانێکی دیکە کراوە کە ٢٠ میل لەباشووری بەغداوەیە. هەروەها دەڵێت کە ئەشکەنجەی دەرونی وزەی لێ دەبڕێت، ئەو لە زیندانەکانی بیستووە کە رادیۆی بی بی سی وەردەگرن، زانیویەتی کە حکومەتی هۆڵەندیی داوای ئازادبوونی کردووە. ناوبراو لەکۆتایی کورتە نامەکەیدا دەڵێت:" پێویست نییە پێتان بڵێم کە من لە سیخوڕییکردن بێبەریم، بەڵام دادگا بە پێچەوانەی ئەمەوە بریاریداوە. من چاوەڕێی چارەنووسی خۆم دەکەم..."

هەروەها لە کورتەنامەی ٢١ی نۆڤەمبەردا، باسی لە دەنگۆی ئازادکردنی کردووە بێئەوەی هیچ شتێکی فەرمیی پێ بگات. هەروەها هەواڵی ژن و منداڵەکەی پرسیوەو باسی لە هەوکردنی گوێی ناوەڕاستی کردووە کە لەلایەن زیندانییەکانەوە چارەسەری بۆ کراوە. پاشان دیسانەوە باسی لەدۆخی خراپی دەرونیی خۆی کردووە و زیندانی بەعسییەکانی بە "زیندانی جێستابۆ"نابردووە. هەروەها جەختی لەبێتاوانیی خۆی لە ئەنجامدانی هەر جۆرە سیخوڕییەک کردۆتەوە.

ئەرۆنسۆن لە کورتەنامەی ٣ی دیسەمبەری ١٩٧٥دا، کە ئاراستەی هاوسەرو منداڵەکەی کردووە، پاش پیرۆزبایی رۆژی لەدایکبوونیان دەنووسێت:" من لەبیری خۆمدا بەتەواویی لەگەڵ ئێوەدام. لەڕاستییدا رۆژێک تێناپەڕێت ئەگەر بەو شێوەیە نەبێت. من لێرە جگە لە بیرکردنەوە شتگەلێکی دیکەم بۆ ناکرێت. بۆ خۆشبەختیم، من هاوسەرگیریم لەگەڵ مامۆستایەکی باخچەی ساوایان کرد کە فێری کردم سوود لە مەوادی بێسوود بکەم، لە پاکەتی جگەرە و کاغەزە سیمدارەکەی، یاری بچووکی منداڵانە دروستدەکەم و دەیدەم بەو منداڵانەی کە دێن بۆ سەردانی هاوزیندانییەکانم. ئەمە ئەرکێکی باوک و هاوسەرێکی بێسوودی وەک من، ئایا جارێکی دیکە دەتانبینمەوە..."

شایەنی باسە، ئەرۆنسۆن لە کورتەنامەی ١٢ی دیسەمبەردا ئاماژەی به دەستبەسەرکردنەکەی کردووە و نووسیوتی: " لەکەرکوک بەهۆی خیانەتی کوردێکەوە قۆڵبەستکرام، یاخود یەکەمجار قۆڵبەستکرام و دواتر خیانەتم لێکرا. لەسەرەتادا، هاوکاری پارێزەرێکی بەرگریم هەبوو بەوەی کە من ئیسرائیلی نیم. من ئەوەم بۆ دەسەڵاتدارە عێراقییەکان روونکردۆتەوە.

بەو دواییە، هیچ ئیعدامکردنێک نەبووە. پێدەچێت کە سەدام حسێنی جێگری سەرۆک، لەدژی سزای ئیعدامکردن بێت..."

دەنگدانەوەی کەیسی لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن لەرۆژنامەکاندا

لەپاش راگەیاندنەکەی ئاژانسی هەواڵەکانی عێراقیی لە ٣ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥، هەواڵ و کەیسی سەپاندنی لەسێدارەدان بەسەر ئەرۆنسۆندا، بەتاوانی سیخوڕییکردن بۆ ئیسرائیل،بەشێکی زۆر لەبڵاوکراوەو رۆژنامەکانی جیهانی گرتەوە، بەتایبەت رۆژنامە هۆڵەندییەکان و ئەو رۆژنامانەی دیکەی ئەمریکا و ئوستراليا کە بایەخیان بە هەواڵی جولەکەکان دەدا. دیارە جگە لەو زانیارییە وردو زۆرانەی کەلەم رۆژنامانەدا سەبارەت بەو کەیسە بڵاودەکرایەوە، بەهۆی بێسەروشوێنبوونی ئەرۆنسۆن لەکوردستان، بەشێوەیەکی راستەخۆ لەباسی ئەو کەیسەدا ناوی کورد و کوردستانیش دەهات. ئێمە لەم باسەدا هەوڵدەدەین بەشێک لە هەواڵ و وتارەکانی ئەو بڵاوکراوەو رۆژنامانە وەربگێڕین و بیخەنە بەرچاوی خوێنەران.

پێویستە بوترێت کە سەرەتا هەواڵەکان وا بڵاوکرانەوە کە ئەرۆنسۆن لەسێدارەدراوە. لەم بارەیەوە ئاژانسی تەلەگرافی جولەکە "JTA daily news bulletin " کە لە نیۆرک چاپ و بڵاودەکرایەوە، لەلاپەڕەی یەکەمی ژمارە ٢٠٩ی ساڵی پەنجاوهەشتەمینی خۆیدا، کە لەرۆژی چوارشەممەی رێکەوتی ٥ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :"جولەکەیەکی هۆڵەندی ٣٩ ساڵە، رزگاربووی بێرگن-بێلْسن، لەعێراق وەک سیخوڕێکی ئیسرائیلی لەسێدارەدرا"، نووسیویەتی:

" تەلئەبیب – ٤ ی نۆڤەمبەر (جی تی ئەی)

دوێنێ جولەکەیەکی هۆڵەندی کە ٣٩ساڵی تەمەنە، وەک سیخوڕێکی ئیسرائیلی لەسێدارەدراوە. ئەمڕۆ ئەو هەواڵە لەلایەن خزمەکانییەوە زانراوە. پیاوەکە ئەلێکسەندەر لیۆن ئەرۆنسۆنە، ئەوەی کە دەسەڵاتدارانی عێراقیی بە ئەلێکسەندەر هارون ناساندوویانە. ئەو ژیانی خۆی بۆ نەخۆش و برینداران لەناوچە کارەساتبارەکان وتەواوی

جیهان تەرخانکردبوو، لەوانە هندستان و بیافرا و هەروەها بەنگلادیشیش.

ئەرۆنسۆن لەباکووری عێراق دیارنەما، کە لەوێ وەک پەرستارێک خرمەتی کوردانی دەکرد. کاتێک یاخیبوونەکە لە مارتی پێشوودا هەرەسیهێنا، ئەو رەتیکردبۆوە کە لەگەڵ بیانییەکاندا ئەوێ جێبهێڵێت.

داواکارییەکانی نوێنەرایەتیی دەسەڵاتدارانی هۆڵەندی، کەلەسەر داوای خێزانەکەیان کە داوایان لە شاژن جولیانا کردبوو کە دەستێوەردان بکەن، نەبووە هۆی پێدانی هیچ زانیارییەک لەلایەن دەسەڵاتدارانی عێراقییەوە. هەتاوەکو دوێنی راگەیەندراوە کە ئەرۆنسۆن مانگی پێشوو لەلایەن دادگای شۆڕشەوە دادگاییکراوە و سزای مەرگی بەسەرداسەپێنراوە.

سەرچاوە ئیسرائلییەکان، ئەوە ئیدیعایەی عێراقیان بە پوچ راگەیاند گوایە ئەرۆنسۆن ئاژانسێکی ئیسرائیلی بووبێت و لەسوپای ئیسرائیلییدا، خزمەتی کردبێت. بەگوێرەی عێراقییەکان، ئەرۆنسۆن زانیاریی سەربازیی و سیاسی نهێنێی بۆ دەزگای هەواڵگریی ئیسرائیل کۆکردۆتەوە و لەکاتێکدا دەستگیرکراوە، پێی بووە. عێراقییەکان دەڵێن کە ئەرۆنسۆن وەک راوێژکاری ژێنراڵ بارزانی، رابەری یاخیبوونە کوردییەکە، کاریکردووە."

رۆژنامەی هۆڵەندیش "Algemeen Dagblad" کە لەهەمان رۆژی ٥ی نۆڤەمبەردا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕەی یەکەم و حەوتەمی خۆیدا و لەژێرناونیشانی "توڕەبوون لە خنکاندنی هۆڵەندییەکە" نووسیویەتی:

" بەرێز ڤان دێر ستۆیلی وەزیری دەرەوە، لەبرۆکسل چاوی بە دکتۆر غالب مەولود موخلیسی باڵیۆزی عێراق لەبرۆکسل کەوت و بەشەخسی پێی راگەیاند کە حکومەتی هۆڵەندی، بەهۆی لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆنەوە، "هەستی بە شۆکێکی توند کردووە".

وەزیر ڤان دێر ستۆیل، باڵیۆزی ناوبراوی لاهای کرد، پاش ئەوەی هەواڵە ڕۆژنامەوانییەکان لەبەغداوە دەرکەوتن کە باس لەوەدەکات دوێنێ شەو ئەرۆنسۆنی هۆڵەندی بە تۆمەتی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل لەعێراق، لەسێدارەدراوە.

هەواڵەکان

پێدەچێت ئەرۆنسۆن ئەم هاوینە لەعێراق دەستگیرکرابێت، بەگوێرەی هەواڵە ڕۆژنامەییەکان لە بەیروت (لوبنان) ەوە، ناوبراو هەڵگری ڕەگەزنامەی ئیسرائیلییە و هەواڵگری سیاسی و سەربازیی بووە و ئەرکی کۆکردنەوەی زانیاریی ئیستیخباراتی بووە لەسەر سوپای عێراق بۆ هاوکارییکردنی یاخییبووە کوردەکان.

بەگوێرەی ئاژانسی ئیستیخباراتی عێراقیی، ئەرۆنسۆن لەساڵی ١٩٥٤دا، سەردانی ئیسرائیلی کردووە و لەوێ بەناوی ئەلێکسەندەر هارون، ڕەگەزنامەی وەرگرتووە.

ئیعدامکردنی ئەرۆنسۆن، هەواڵێکی لەناکاوە بۆ وەزارەتی دەرەوە. وەزارەت، ئەرۆنسۆن بە هۆڵەندی دەزانێت و لە ١٨ی جولای/تەموزەوە و بەهۆی باوکی ئەرۆنسۆنەوە زانیویەتی کە ناوبراو لەکوردستان بێسەرشوێن بووە.

نە باسێ نە خواسێ

لەبەرئەوەی ئەم ناوچەیە بۆ نێو چوار دەوڵەت دەرێژدەبێتەوە، هەربۆیە لە ئەنکەرەی پایتەختی تورکیا و هەروەها لە ئێران و سوریا و عێراقیش، سۆراخی ناوبراو کراوە، نە باسێ و نە خواسێ، ئەو دەوڵەتانە ڕایانگەیاندووە کە ئەرۆنسۆن لەوڵاتەکەیاندا نییە.

ئەرۆنسۆن ویستی هاوکاریی خەڵک بکات

هەروەها لە ناوەڕاستی ئۆکتۆبەریشدا، سەبارەت بەدیارنەمانی ئەرۆنسۆن، بیرخەرەوەیەکی فەرمیی دراوەتە دەسەڵاتدارانی عێراق، بەڵام ئەوەش هیچ وەڵامێکی نەدراوەتەوە. وەزارەتی دەرەوە وای

دەبینی کە پێدەچێت ئەرۆنسۆن کەوتبێتە گرفتێکەوە، لەبەرئەوە داوای زانیاریی دەکرد.

بۆ وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندا ئەوە گرنگ نییە کە ئەرۆنسۆن سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل کردبێت، ئەوە شتێکە یەکەمین جار پێویستی بە بەڵگەیە، بەڵام ئەو خاڵەی کە زۆر مایەی پی لەسەرداگرتنە ئەوەیە کە، بەگوێرەی بنەماکانی مامەڵەی دپلۆماسی، عێراق دەبێت پابەندبێت بە پێدانی زانیاریی کە ئایا ئەرۆنسۆن بەفیعلی لەعێراقدا زیندانییە و دادگایی دەکرێت؟ ئەوکاتە هۆڵەندا دەتوانێت هاوکاریی یاسایی پێشکەش بە ئەرۆنسۆن بکات.

ئیسرائیلی

لەو چاوپێکەوتنەی لەنێوان ڤان دێر ستۆیلی وەزیری دەرەوەی هۆڵەندا و مەولود موخلیسی باڵیۆزی عێراق ئەنجامدراوە، هیچ زانیارییەک رانەگەیەندراوە. گریمانەی ئەوەش ئەوەیە کە وەڵامی باڵیۆزی عێراقی ئەوەبێت کە بەگوێرەی زانیارییەکان، ئەرۆنسۆن کەسێکی ئیسرائیلییە و حکومەتی هۆڵەنداش پەیوەندییەکی بەو بابەتەوە نییە. هەربۆیە دوێنی وەزارەتی دەرەوە نەیزانیوە کە چی بەسەر ئەرۆنسۆندا دێت. ئەوەش کەوتۆتە سەر خێزانەکەی کە ئەگەر دەسەڵاتدارانی عێراق رێگە بەوە بدەن، ئایا تەرمی ئەرۆنسۆن دەگوازنەوە بۆ هۆڵەندا؟

گومانێکی مەترسییدار

باوکی ئەرۆنسۆن کە ژمێریارێکی خانەنشینی تەمەن ٦٧ ساڵەیە، گومانێکی مەترسییداری سەبارەت بە چارەنووسی کوڕەکەی هەبووە کاتێک کە بیستوویەتی لیندرتی کوڕی، کە پێی خۆش بووە بە ئەلێکسەندەر بانگ بکرێت، لەنێو شەڕو پێکدادانی کورد و حکومەتی عێراق، لەمارتی رابردووەوە، بێ هیچ بەڵگە و ناسنامەیەک، بێسەروشوێن بووە.

"ئەوان دەیانەوێت کە ئێستاکە ئێمە باوەڕبکەین کە دادگایەکی سەربازیی هاتووە سزای بۆ ئەلێکسەندەر دەرکردووە..."

لەرادیۆوە

ئەرۆنسۆن، ژن ومنداڵەکانی، کە سیانیانی هەڵگرتۆتەوە، لە دی ویلپ لە گرۆنیگن بەجهێشتووە. خێزانەکەی ناچارە کە هەواڵەکان لە رادیۆوە ببیستێت.

بڕوا وایە کە قەدپاڵە چیاییە بەفرینەکانی کوردستان، ناڕاستەوخۆ بکوژی کەسێکی کارگەری کۆمەڵایەتی وەک ئەرۆنسۆن بن.

ئەو لە ١٣-٢٠ ی مارت لەگەڵ دکتۆر نابارۆ لەکوردستان بووە. ئەوان تەواوی کەلوپەل و ئەوراقەکانیان خستۆتە سەر پشتی گوێدرێژێک و لەگەڵ رێبەرەکەیان رۆیشتوون. کە گەیشتوونەتە شوێنێکی لێژو عاسی، رێبەرکە لەگەڵ ئاژەڵەکان بە رێگایەکی جیاوازدا رۆیشتووە. ئەو لەگەڵ ئەو پیاوانەی کە لە رێکخراوی منداڵپارێز کاریاندەکرد، بە دەروازە تەسکەکەدا رۆیشتوون و لەگەڵ ئەوەش چیدی گوێدرێژ و رێبەرەکەیان نەبینیوەتەوە. پێدەچێت لەلایەن یاخییبووەکانەوە یان سەربازانی سوپا کەوتبێتنە بۆسەوە.

دکتۆر نابارۆ لە سێپتەمەبەری رابردوو پێی راگەیاندم کە پیاوەکان هەریەکە و بەلایەکدا بۆ گەڕان و سۆراخکردن رۆیشتوون. ئەرۆنسۆن بێ ئەوراق و پاسپۆرت، لەنێو جەنگەی شەڕی کوردستاندا دەسوڕایەوە، دکتۆر نابارۆش پاش گەڕان و سوڕانێکی زۆر، لە وڵاتی ئێران گیرسایەوە."

پاشان رۆژنامەکە دەڵێت کە ساڵانی ژیانی منداڵیی ئەرۆنسۆن لە کەمپی بێرگن-بێڵسن ی نازییەکان لەکاتی دووەمین جەنگی جیهانیی و ئەو ئازارو مەینەتییانەی بینیونی، کاریگەریی کردۆتە سەر ژیانی و وای لێکردووە کە خۆی تەرخانبکات بۆ هاوکاریی منداڵانی کەمئەندام و خەڵکانی هەڵاتوو لەجەنگ. هەروەها هەر ئەوەش هانیداوە بچێتە دەرەوەی وڵات و لە گابون و بیافرا و شوێنەکانی دیکە، بەشداریی

لەپرۆسە فریاگوزارییەکاندا بکات و جارێکیش هاوکاری دکتۆر ئەلبێرت شیفایتزەری کردووە.

ئەو بۆ ئەو مەبەستە لە سەرەتای ئابی ١٩٧٤دا، هۆڵەندای وڵاتی خۆی جێهێشتووە و بە ئۆتۆمبێلە مارسیدسەکەی رۆیشتووە بۆ عێراق تاوەکو خزمەت بە پەنابەرانی کورد بکات. سەردانی پاکستانی کردووە و لەوێوە منداڵێکی برسی رەوانەی هۆڵەندا کردووە کە خەرجی ناردنەکەی لەلایەن ژنەکەیەوە دابینکراوە. ئێستاکە عێراق دەیەوێت باوەڕبکەین کە ئەلێکس هاوڵاتییەکی ئیسرائیلییە! ئەوە هەمیشە هۆڵەندی بووە و هەتا ئێستاش.

باوکی ئەلێکس پاش دیارنەمانی کوڕەکەی، پەیوەندیی بە زۆربەی ئەو رێکخراوانەوە کردووە کە دەشێت هاوکاربن بۆ سۆراخکردنی. هەروەها پەیوەندیی بە باڵیۆزی عێراق لە لاهای کردووە و لەو بارەیەوە قسەیان کردووە. دەوترێت ئەلێکسەندەر لە ١١ی ئۆکتۆبەردا، لەسێدارەدراوە.

باوکی دەڵێت:" ئەلێکس سەرەڕۆیەک بوو تەنیا بایەخی بە قوربانیانی جەنگ دەدا و ئێستاکەش وا خۆی بۆتە یەکێک لە قوربانیانی ئەو جەنگە."

لە٦ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥یشدا، رۆژنامەی هۆڵەندی "NIEUSBLAD Van het NOORDEN" لەلاپەڕەی یەکەمیدا، بابەتێکی سەبارەت بە کەیسی ئەرۆنسۆن لەخۆگرتووە، لەژێر ناونیشانی "هۆڵەندا داوای تەرمی ئەنۆرسۆن دەکات" باس لە داوای باڵیۆزخانەی هۆلەندی لەبەغدا و هەروەها خێزانەکەی ئەرۆنسۆن دەکات بۆ گەڕانەوەی تەرمی ناوبراو بۆ هۆڵەندا. " وەزارەتی دەرەوە هیچ ئامەژەیەکی بەوە نەداوە کە ئاخۆ دەسەڵاتدارانی عێراقی بەوە رازی دەبن یاخود نە. تێڕوانینێکی ئەوتۆ هەیە کە بازنەکانی دەسەلات لە عێراق جیاوازن و ئاگاداری یەکترنین، هەربۆیە لەوانەیە روونکردنەوەی کەیسی ئەرۆنسۆن ماوەیەک بخایەنێت.

بەپێی زانیارییەکانی ئەم وتارە، خێزانی ئەرۆنسۆن لەساڵی ١٩٦٨ەوە چوونەتە دی ویلپ لەگەڵ کوڕەکەیاندا کە ئێستا دە ساڵانە. هەواڵ وایە کە ئەرۆنسۆن لە ١١ی ئۆکتۆبەر لەلایەن دادگای سەربازییەوە سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە و تەواوی هەوڵەکانی وەزارەتی دەرەوە بۆ زانینی هەڵەی ئەو پیاوە، بەشکست کۆتاییهاتووە."

رۆژنامەی ئەمریکی " THE DETROIT JEWISH NEWS" لەلاپەڕە ٣٢ی ژمارە ٩دا کە لە رۆژی هەینی رێکەوتی ٧ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە. لەژێرناونیشانی :"جولەکەیەکی پەرستار وەک سیخوڕ لەلایەن عێراقییەکانەوە لەسێدارەدرا" هەمان ناوەرۆکی بڵاوکراوەکەی سەرەوەی بڵاوکردۆتەوە و ئەوەشی بۆ زێدەکردووەو دەڵێت :

"خزمان و هاوڕێیانی لەئیسرائیل وتیان کە ئەرۆنسۆن بۆ چەند ساڵێک وەک گەشتیار لەئیسرائیل ژیاوە، بەلام رەگەزنامە و پاسپۆرتەکەی خۆی پاراستووە. ژنەکەی جولەکە نییە و لەگوندێک دەژی لەنزیک گرۆنینگن لە هۆڵەندا، ئەو گوندەی کە ئەرۆنسۆنی لێ لەدایکبووە. ئەوان چوار منداڵیان هەیە، سیانیان هەڵگرتۆتەوە و یەکێکیشیان کوڕی پەنابەرێکی فەلەستینییە (ئەلوین کوڕی خۆی بوو-س). دایکی ئەرۆنسۆنیش رزگاربوویەکی کەمپی بێرگن-بێڵسن ە وباوەپیارەکەشی لە هۆڵەندا دەژی. ئەو لەزستانی ساڵی پار، هۆڵەندای بەرەو رۆژهەڵاتی ناوەڕاست جێهێشت و دوانامەی بۆ خێزانەکەی لە ١٣ی مارتدایە. ئەرۆنسۆن وەک مرۆڤدۆستێک وەسفکراوە کە ئەزمونەکەی لەبێرگن-بێڵسن وایلێکرد یارمەتی خەڵکی موحتاج بدات لەهەر رەگەزێک بێت. ئەو وەک پەرستارێکی پزیشکی راهێنانی کردووە و بۆماوەیەک لە خەستەخانەکەی ئەلبێرت شیفایتزەر لە ئەفریقا کاریکردووە. ئەو هاوکاریی نەخۆش و برسییەکانی لەبیافرا و هندستان و پاکستان کردووە و ماوەیەکیشی لە "ڤێرجی ئایلاند"

بەسەربردووە. ئەو لەماوەی نێوان ساڵانی ١٩٥٤-١٩٥٨ لە ئیسرائیل بووە."

پاش ئەم هەواڵانە، هەواڵی دیکە لەرۆژنامەکاندا بڵاوبوونەوە کە ئەرۆنسۆن هێشتا لەژیاندا ماوەو سزاکەی بەسەردا جێ بەجێ نەکراوە. لەم رووەوە رۆژنامەی هۆڵەندی "Trouw" کە لەهەمان رۆژی ٧ی نۆڤەمبەردا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕەی یەکەمی خۆیدا و لەژێرناونیشانی "لەوانەیە ئەرۆنسۆن لەژیاندا مابێت" نووسیویەتی:

" ئەمستەردام- دەوترێت کە پەرستارە بەرەگەز جولەکەکە، لیندرت ئەندەرسۆن کە ٤٠ساڵی تەمەنە، هێشتا زیندوو بێت. دوێنێ نیوەڕۆ، باڵیۆزی عێراق لە هۆڵەندا، ئیسماعیل سەید ئەلقازی، بە تەلەفۆن بە وەزارەتی دەرەوەی لەلاهای راگەیاندووە، کە بە پێچەوانەی راگەیەندراوەکەی پێشوو، ئەرۆنسۆن سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە بەڵام هێشتا جێبەجێ نەکراوە.

لە کاتێکی دواتریش، باڵیۆزی هۆڵەندی لە عێراق ئەم بابەتەی بۆ وەزارەتی دەرەوە روونکردۆتەوە و باسی لە پێداگریی بۆ بینینی ئەرۆنسۆن کردووە. لەکاتێکی درەنگانی شەوی رابردوودا، هێشتا وەزارەت نەیتوانیوە بڵێت ئاخۆ باڵیۆزی هۆڵەندی لە بەغدا، هیچی دەستکەوتووە.

پاش ئەو راگەیاندە شۆکهێنەرەی ١١ی ئۆکتۆبەر، ئەم راگەیاندنە نوێیەی باڵیۆزی عێراقیی، دڵەڕاوکێکی زۆری دروستکردووە. حکومەتی هۆڵەندی لەو مانگەی دواییدا، دووجار داوای لە حکومەتی عێراق کردووە کە زانیاریی لەسەر چارەنووسی ئەرۆنسۆن بداتێ، بەڵام هیچ وەڵامێکی وەرنەگرتۆتەوە. بەگوێرەی دایبابی لیندرت ئەرۆنسۆن کە لەئەمستەردام دەژین، ناوبراو لە دوا نامەیدا وتویەتی کە کاری بایەخدانە بە نەخۆشە کوردە یاخیبووەکان. دوای سەرکوتی راپەڕینەکەیان، هیچ شتێکی لەبارەوە نەبیستراوە.

بەگوێرەی دکتۆر نابارۆی سەر بە رێکخراوی منداڵپارێزی ئینگلیزیی، ئەرۆنسۆن لەگەڵ سێ یاخیبووی دیکەی کورددا، لە ٢٤ی مارتدا پێکەوە تەقەیان لێکراوە.

حکومەتی عێراق ئەم هەفتەیە روونکردنەوەی لەسەر لەسێدارەدانی پەرستارەکە داوە بەوە هاوڵاتییەکی ئیسرائیلی و سیخوڕی ئیسرائیل بووە، ئەوەی کە پێچەوانەی قسەی وەزیری دەرەوەی ئیسرائیلە پێش ئەوەی سەردانی هۆڵەندا بکات. ئەو لە فڕۆکەخانەی تەلەبیب وتی:" ئەرۆنسۆن پەیوەندی بە هیچ دەزگایەکی ئیستیخباراتی ئیسرائیلەوە نییە، عێراق ئەوەی وەک بیانوویەک بۆ ئیعدامکردنی پیاوێکی هۆڵەندی هێناوەتەوە کە دەرکەوتووە کەسێکی جولەکەیە." بەگوێرەی ئالۆنی وەزیری دەرەوەی ئیسرائیل "ئێستاکە کە هۆڵەندا داوای تەرمەکەی ئەرۆنسۆنی لەحکومەتی عێراق کردۆتەوە، دەشێت ئەم داوایە ئەوەی بۆ حکومەتی عێراق دەرخستبێت کە هێشتا ئەرۆنسۆن لەسێدارەنەدراوە و ماوە، هەربۆیە لەم حاڵەتەدا، بۆ حکومەتی هۆڵەندا پێویستە هەموو ئەو زانیارییانەی دەستکەوێت کە تایبەتە بە دادگاییکردنەکە، بۆئەوەی بتوانێت هاوکاریی یاسایی پێشکەشی بەڕێز ئەنۆرسۆن بکات."

لەژمارە ٨٦٤٢ی رۆژنامەی هۆڵەندی " Het Vrije Volk" یش کە لە ٧ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕەی یەکەمیدا و لەژێر ناونیشانی "ئەرۆنسۆن هێشتا ماوە" نووسیویەتی:

" لاهای – لەپەیامنێرەکەمانەوە

ئەلێکسەندەر، پەرستارە هۆڵەندییەکە کە ٤٠ ساڵی تەمەنە، هێشتا لەژیاندا ماوە، پەیوەندییەکی تەلەفۆنی کەکۆتایی ئەم بەیانییە گەیشتۆتە وەزارەتی دەرەوە لەلاهای، لەوبەری خەتەکەش بەڕێز ج . میهیوزین، باڵیۆزی هۆڵەندی لەبەغدا، دەسەڵاتدارانی ئەو وڵاتە لەوە دڵنیابوونەتەوە کە ئەرۆنسۆن نەمردووە.

دوێنی نیوەڕۆ، باڵیۆزی عێراق لە وڵاتەکەمان ئیسماعیل سەید ئەلقازی، بە وەزارەتی دەرەوەی ڕاگەیاند کە ئەرۆنسۆن، پەرستارەکە، نەمردووە، بەڵکو بە تۆمەتی سیخوڕیی بۆئیسرائیل سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە و هێشتا لەسێدارەنەدراوە. بەڕێز میهیوزین دوای ئەوەی دەستبەجێ داوای لێکۆڵینەوەی کردووە بۆئەوەی بزانن ئەو پەیامە ڕاستە.

شەوی ڕابردووش، وەزیری دەرەوەی ئیسرائیل. ئالون، لەتەلەبیبەوە ڕایگەیاند کە ئەرۆنسۆن هەرگیز کاری بۆ دەزگای هەواڵگریی ئیسرائیل نەکردووە."

"De WAARHID" کە بڵاوکراوەیەکی هۆڵەندییە. هەر لە ڕێکەوتی ٧ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا و لەلاپەڕە ٤ی خۆیدا و لەژێرناونیشانی "ئەرۆنسۆن نەکوژراوە" نووسیویەتی :

"بەگوێرەی وەزارەتی دەرەوە لەلاهای، ئەرۆنسۆن سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە، بەڵام سزاکەی جێبەجێ نەکراوە. ئەمڕۆ باڵیۆزی هۆڵەندی لەبەغدا، لەلایەن دەسەڵاتدارانی عێراقییەوە لەوە دڵنیاکراوەتەوە کە پەرەستارە هۆڵەندییە ٤٠ ساڵانەکە، لەسێدارە نەدراوەوە.

بەگوێرەی ڕاپۆرتەکانی پێشوو، ئەرۆنسۆن لە ڕۆژی دووشەممە لەبەغدا لەسێدارەدراوە. ئەو بە سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل تۆمەتبارکراوەو دەسەڵاتدارانی عێراق، ئەرۆنسۆن تەنیا بە ئیسرائیلی دەزانن.

دەوترێت کە پەرستارە ٤٠ ساڵانەکە، ئەوەی لەگەڵ دایکی لەکاتی جەنگدا لەکەمپی بەدناوی بێرگن-بێڵسن بووە، تەنیا لەساڵی ١٩٥٤دا، وەک گەشتیار سەردانی ئیسرائیلی کردووە و ئەرۆنسۆن هۆڵەندییە.

لەکاتێکدا، کە حکومەتی هۆڵەندا، چەند مانگێکە سەرقاڵی دەستکەوتنی زانیارییە سەبارەت بە شوێنی پەرستارەکە لە حکومەتی عێراق، لەڕۆژی دووشەممەدا (٣ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥)هەواڵی لەسێدارەدانەکەی گەیشت . هەروەها لیستی تۆمەتبارکردنەکە بۆ

حکومەتی هۆڵەندی نەنێردراوە، هەروەک لەیاسای نێودەوڵەتییدا باوە."

رۆژنامەی " Algemeen Dagblad " کە لەرۆژی شەممەی رێکەوتی ٨ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕە ٦ ی خۆیدا و لەژێرناونیشانی "ئەرۆنسۆن لە ژیاندایە، بەڵام لەکوێیە؟" بەقەڵەمی دەستەی نووسەران لەلاهای " نووسیویەتی :

"لیندرت ئەرۆنسۆن لەژیاندا ماوە. باڵیۆزی کاتیی هۆڵەندی لەعێراق، بەڕێز ج. میهیوزین، دوێنی بەیانی جەختیکردەوە بۆ وەزارەتی دەرەوە لەلاهای کە ئەرۆنسۆن هێشتاوە و لەسێدارەنەدراوە.

لەپاش نیوەڕۆی رۆژی پێنجشەممە، سەبارەت بەوەی کە ئەرۆنسۆن مردووە یان نا، نادڵنیاییەکی گەورە لەلاهای هەبوو. دوێنێ بەیانی، بەهۆی ئەو لێکۆڵینەوەیەی کە باڵیۆزی هۆڵەندی لەبەغدا کردوویەتی، سنوور بۆ ئەم تەمومژە دانرا.

لەکاتی ئێستادا، وردەکاریی سەبارەت بە جێگە و رێوشوێنی گەیاندنی هاوکاریی یاسایی بۆ ئەو هۆڵەندییە دیارنییە کە سزای لەسێدارەدان دراوە و دەوترێت کە ئەرۆنسۆن سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل کردووە. وەزارەتی دەرەوە هەوڵدەدات، بەگوێرەی توانا خێزانەکەی ئەرۆنسۆن لەزانیارییەکان ئاگاداربکات و نوێنەری هۆڵەنداش هەموو رواناى خۆی تەرخاندەکات بۆ پێشکەشکردنی زێدەرتین ئاستی هاوکاریی و یاسایی و پێداچوونەوەی سزاکە.

خاتوو ڤان سترایت کۆهین، دایکی ئەرۆنسۆن، بەردەوام لەبەردەم هێڵی تەلەفۆنە و دەیەوێت بەراستی لەوە دڵنیابێتەوە کە ئایا لیندرت ماوە. هەروەها ناتوانێت ئەوەش پەسەندبکات تاوەکو بەچاوی خۆی نەیبینێت. ئەلیزابێس ئەرۆنسۆنی هاوسەرەکەشی لەگوندی دی ویلپ لە گرۆنیگن، لەدۆخێکی نائارام و شپرزەدایە. ئەو لە جولای/حوزەیرانی پێشووەوە ئەرۆنسۆنی نەبینیوە و دوانامەی لە مارتی ئەمساڵدا بەدەستگەیشتووە."

هەروەها رۆژنامەی هۆڵەندی "De Telegraaf" کە لەرۆژی شەممەی رێکەوتی ٨ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕە ٣ی خۆیدا و لەژێرناونیشانی "ئەرۆنسۆن لە زیندانی عێراقییەکاندایە" بەقەڵەمی پەیامنێرەکەی "جۆن ڤان نۆرد" نووسیویەتی :

" لەبەغدای پایتەختی عێراقدا، خۆبەخشێکی هۆڵەندی کەناوی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆنە و تەمەنی ٤٠ ساڵە و خەڵکی گوندی گرۆنیگنە لە دی ویلپ، دەستگیرکراوە. رۆژی دووشەممە رایانگەیاندووە کە ناوبراو بەتۆمەتی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل، لەسێدارەدەدەن.

ئەمڕۆ، باڵیۆزی وڵاتەکەمان لەعێراق بەڕێز جێربن میهیوزین سەردانی ئەرۆنسۆن دەکات لەزیندان. شەوی رابردوو، پیاوەکەمان لە عێراق، لەپەیوەندییەکی تایبەتدا لەگەڵ "جاپ دێلتێنرە" پەیامنێری گۆڤاری هەفتانەی "ئەکسێنت" وتی کە دوێنی بەیانی دەسەڵاتدارانی عێراقیی جەختیان لەوە کردۆتەوە کە ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن هێشتا لەژیاندا ماوە.

ئەرۆنسۆن بەتۆمەتی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە. بەهۆی ئەو راستییەش کە ئیسرائیل ئەوە بەتەواوەتیی رەتدەکاتەوە و ناوبراویش هاوڵاتییەکی هۆڵەندییە، هەربۆیە بڕوام وایە هۆکاری بەجێ بۆئەوە هەبێت کە ناوبراو دەستبەجێ ئازادبکرێت."

لەژمارە ٨٦٤٣ی رۆژنامەی هۆڵەندی " Het Vrije Volk" یش کە لە ٨ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕەی یەکەمیدا و لەژێر ناونیشانی "داوا لەعێراق: ئەرۆنسۆن مەکوژن" نووسیویەتی:

" دوێنی ئێوارە، دین ئویل، سەرۆکوەزیرانی هۆڵەندا، لەپرێس کۆنفرانسێکدا رایگەیاند : حکومەتی هۆڵەندی داوای لە عێراق کردووە سزای لەسێدارەدان بەسەر لیندرت ئەرۆنسۆنی پەرستارە هۆڵەندییەکە

٤٠ ساڵانەکە جێبەجێ نەکات. هەروەک دین ئویل باسیکرد، پاش گەیشتنی دڵنیابوون لەبەغداوە، ئەرۆنسۆن هێشتا ماوە، داوای مرۆڤدۆستانە راستەوخۆ رەوانەکراوە.

پزیشکی بریتانی دکتۆر دەیڤد نابارۆ لەرێکخراوی منداڵپارێز، دوێنێ وتی کە دوو رۆژ پێش دەستگیرکردنەکەی، لیندرت ئەرۆنسۆنی لەکوردستان بینیوە.

بەگوێرەی پزیشکە بریتانییەکە، ئەرۆنسۆن لەوکاتەدا بەرگی کوردیی لەبەردابووە دەمانچەیەکیشی پێبووە، بەڵام هیج پێناس و بەڵگەیەکی پێ نەبووە. ئەرۆنسۆن لەو چاوپێکەوتنەدا پێی وتووە کە ئەوراق و پێناس و دەرمانەکانی لەگەڵ گوێدرێژێک و دوو چەکداری پارتیزانی کورد (پێشمەرگە) ونکردووە.

نابارۆ، هۆڵەندییەکە بەکەسێکی " ئایدیال و سەرسەخت " وەسفکرد. ئەو ئامۆژگاری ئەرۆنسۆنی کردبوو کە بەلەبەرچاوگرتنی بارودۆخی سەربازیی، دەبێت عێراق جێبهێڵێت، بەڵام پەرستارەکە پێی وانەبووە کە ژیانی لەمەترسیدایە.

بەگوێرەی لێدوانی دکتۆر نابارۆ، پزیشکە بریتانییەکە، ئەو هۆڵەندییە ویستویەتی لەباکووری عێراقدا، کلینکی تایبەت بەخۆی بکاتەوە."

وتاری دووەمی ئەم ژمارەیە، کە بەناونیشانی "ئەرۆنسۆن لەگەڵ هەموو شت گونجاو بوو" هەوڵیداوە لەرێگەی دیداری پەیامنێرەکەیان لەگەڵ خاتوو ئەلیزابێس ڤان دێینی ٤٣ ساڵە، هاوسەری ئەرۆنسۆن، دۆخی خێزانەکەی لەو کاتەدا بەسەربکاتەوە. بەگوێرەی دیدارەکە، ئەلیزابێس دووجار توشی شۆک بووە، یەکەمجار کەهەواڵی مردنی ئەوەیان پێ راگەیاندووە و دووەمجاریش کە هەواڵی ئەوە بڵاوە کە ئەرۆنسۆن هێشتا ماوە و دەژی بەڵام مەترسیی لەسێدارەدانی لەسەرە.

بەگوێرەی پەیامنێرەکە، ئەلیزابێس لەدۆخێکی گرژو نائارامدا لەگەڵ ئەلوینی کوڕی کە ١٠ساڵانە و هەوەها ٣ منداڵە هەڵگیراوەکەی

دیکەی کە کوڕێکیان خەڵکی بیافرایە، لەنێو باخی خانووە کۆنەکەیاندا دێت و دەچێت. خاتوو ئەنۆرسۆن چەند مانگێکە بەتەنیایە و هاوسەرەکە لەساڵی رابردوودا، بەزەحمەت گەڕاوەتەوە ماڵەوە. ئەلیزابێس دەڵێت " لیندرت حەزی لە چوونەدەرەوە بوو" ئەو سروشتێکی خەماویی و بێئارامیی هەبوو، هەمیشە دەیویست شتێک بکات. خاتوو ئەرۆنسۆن پێشتر بەشێوەیەکی خۆپارێزانە مامەڵەی لەگەڵ رۆژنامەنووسان دەکرد، بەلام ئێستاکە جیاوازە. هێرە بیجما، دراوسێی پێشوویان لەهۆڵەندا دەڵێت "بڕوام وابوو هیچ کەسێک لە ئەرۆنسۆن باشتر نییە، لەگەڵ ئەو پیاوە هەموو شت گونجاوبوو."

ئەرۆنسۆن پێش ٤٠ساڵ لە ئەمستەردام لەدایکبووەو کوڕی لیۆن و سارە ئەرۆنسۆنە. باوکی رەتیدەکاتەوە کوڕەکەی رەگەزنامەی ئیسرائیلی هەبێت و دەڵێت تەنیا رەگەزنامەی هۆڵەندی هەیە. لیندرت ئەرۆنسۆن لەتۆماری مەدەنیدا لەشارۆچکەی ئۆبستەرلاند، لەخانەی دوو رەگەگەزنامەدارەکاندا تۆمارکراوە کە رەگەزنامەی هۆڵەندی و ئیسرائیلییە.

ئەو کاری پەرستاری کردووە ومژدەبەرێکی پزیشکیی بوو، هەروەها رێبەرێکی گەشتیاریش بووە. لەساڵی ١٩٧٣دا، لە بەشی منداڵپارێزیی لە گرونیگن کاریکردووە. ئەو وتویەتی :"پێویستم بە شتێکە لەدژی بجەنگم " مەبەستی ئەو پرۆسە بیرۆکراتییە بووە بۆ هەڵگرتنەوەی منداڵ.

باوکی رەتیدەکاتەوە کە ئەرۆنسۆن لە " شەڕی شەش رۆژە" دا لە ئیسرائیل سەربازبووبێت. ئەو دەڵێت : ئەرۆنسۆن لێرەبوو.

باوکی ئەرۆنسۆن بۆماوەیەک پەیوەندیی بە باڵیۆزی عێراقییەوە کردووە ،من دڵنیام ئەو کاتە لە بەغدا بووە، بەڵام دووشت هەیە، یان ئەوەیە کە باڵیۆزی عێراقیی درۆی لەگەڵ باوکی ئەرۆنسۆن کردووە، یان ئەوەیە لەلایەن حکومەتەکەیەوە، رەوشەکەی پێڕانەگەیەنراوە."

دیسان " JTA daily news bulletin" لەلاپەڕەی یەکەمی ژمارە ٢١٢ کە لە ١٠ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" بڕواوایە کە جولەکە هۆڵەندییەکە لە عێراق هێشتا دەژی و خێزانەکەی هەتا نەیبینن بڕوا بەوە ناکەن "، نووسیویەتی:

" بە پێچەوانەی راگەیاندنەکەی ئاژانسی هەواڵنامەی عێراقیی لەچوارشەممەی رابردوو کە دەڵێت جولەکەیەکی هۆڵەندی بەهۆی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل لەبەغدا لەسێدارەدراوە، راپۆرتەکان لە ئەمستەردامەوە رایدەگەیەنن کە ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن هێشتا لەژیاندا ماوە. ئەوەش هیوای خێزانی ناوبراو لەهۆلەندا و دۆست و ناسیاوەکانی لەو وڵاتە زێدەترکردووە، بەڵام ئەوان چاوەڕیی وەڵامدانەوەی دەسەڵاتدارانی عێراقن بە داواکاریی باڵیۆزی هۆڵەندی لە بەغدا سەبارەت بە چاوپێکەوتنی ئەرۆنسۆن."

وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندی، پاش راگەیاندنی سزای لەسێدارەدانەکە، ناڕەزاتیەتییەکی توندی داوە بە عێراق و بانگێشتی باڵیۆزی عێراقی کردووە بۆ لاهای، بۆ لێپرسینەوە. هەرچەندە، رۆژی پێنجشەممە، سەید عەلی ئەلقازی، باڵیۆزی عێراق لە لاهای، بەوەزارەتی دەرەوەی راگەیاندووە کە تەلەگرافێکی لەبەغداوە بەدەست گەیشتووە، تیایدا هاتووە کە ئەرۆنسۆن وەک سیخوڕێکی زایۆنی قۆڵبەستکراوە، بەڵام هێشتا لەسێدارە نەدراوە. بەگوێرەی هەواڵەکە، باڵیۆزی عێراقیی لەوە توڕە بووە کە دەسەڵاتدارانی هۆڵەندی، لەبری ئەوەی بە تەلەفۆن وردەکاریی کەیسەکەی لێبپرسن، بانگیانکردووە بۆ لاهای.

ئەرۆنسۆن، پەرستارێکە کە بە منداڵیی لە کەمپی بێرگن-بێڵسن رزگاری بووە و هاوکاریی پزیشکیی کوردانی کردووە لەباکووری عێراق، کاتێک لەلایەن پۆلیسی عێراقییەوە، لە ٢٤ی مارتدا دەستگیرکرا. بەگوێرەی هەواڵی ئاژانسی هەواڵەکانی عێراقیی، لەمانگی رابردوودا لەلایەن دادگای شۆڕشەوە دادگایی کراوە و

بەتاوانی کۆکردنەوەی زانیاریی بۆ ئیسرائیل، سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە."

وێڕای هەوڵەکان بۆ بینینی ئەرۆنسۆن، عێراقییەکان ئامادەنەبوون رێگە بە هیچ چاوپێکەوتنێک بدەن، لەب بارەیەوە رۆژنامەی "Algemeen Dagblad" ی هۆڵەندی، کە لەهەمان رۆژی ١٠ی نۆڤەمبەردا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕەی حەوتەمی خۆیدا و لەژێرناونیشانی " پەیوەندییەک بە ئەرۆنسۆنەوە نییە" نووسیویەتی:

"وەزارەتی دەرەوە رایگەیاند کە باڵیۆزی هۆڵەندی لە عێراق سەرکەوتوونەبوو لە سەردانیکردنی لیندرت ئەندەرسۆنی ٤٠ ساڵە. هۆکاری شکستی هەوڵەکە نەزانراوە.

باڵیۆز بەڕێز ج. مهیوزین لەهەوڵەکەی بەردەوامدەبێت. حاڵەتێکی گەورەی نادڵنیایی سەبارەت بەچارەنووسی ئەرۆنسۆن لەئارادایە لەپاش ئەو هەواڵەی لە بەغدای پایتەختی عێراقەوە سەبارەت بە لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن بە تاوانی سیخوڕییکردن بۆ ئیسرائیل، بڵاوکرایەوە.

هەروەها وتراوە کە سزاکە جێبەجێ نەکراوە. وەزارەتی دەرەوە زانیاریی سەبارەت بە تۆمەتبارکردنەکەی ئەرۆنسۆن نەبووە. ڤان دیر ستۆیل ی وەزیری دەرەوە، نارەزایەتییەکی توندی داوەتە حکومەتی عێراق و چاوەڕێ دەکات کە ئازادی بکەن. ئیسرائیلیش رەتیدەکاتەوە کە ئەرۆنسۆن سیخوڕبێت."

رۆژنامەی "The Sentinel" کە لە ١٣ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" ئەو جولەکە هۆڵەندییەی لەسێدارەدراوە، چالاکی بواری کاری مرۆڤایەتییە و قوربانییەکی نازییەکان بووە " زانیاریی رۆژنامەکانی پێش خۆی دووبارەکردۆتەوە.

له ١٤ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، ڕۆژنامەی جولەکەکانی ئوستراليا " The Australian Jewish News" لەژێر ناونیشانی "مەرگی سیخوڕ" بەهەڵە ئەرۆنسۆنی بە عەرەب داناوە و نووسیویەتی:

"ئاژانسی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست لەعێراق لە پەیامێکدا ڕایگەیاند کە عەرەبێک بەتۆمەتی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل لەسێدارەدرا.

ئاژانسەکە لە ڕاگەیاندنێکی فەرمییەوە وەریگرتووە کە دەڵێت: سیخوڕێکی زایۆنی کە ئەلێکسەندەر هارونە، پاش تاوانبارکردنی لەلایەن دادگای شۆڕشەوە بەسیخوڕییکردن بۆ ئیسرائیلی زایۆنی دوژمن، لەسێدارەدرا."

" JTA daily news bulletin" لەلاپەڕە ٣ی ژمارە ٢١٧دا، کە لە ڕۆژی دووشەممەی ڕێکەوتی ١٧ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" گومان هەیە کە ئەرۆنسۆن هێشتا زیندووە "، نووسیویەتی:

" تەلەبیەب – ١٦ی نۆڤەمبر- جی تی ئەی

ئەمڕۆ گومان لێرە بڵاوە کە ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن کە جولەکەیەکی هۆڵەندییەو پێشتر هەواڵدراوە کە لە ٣ی نۆڤەمبەردا، لەبەغدا گوایە بەتاوانی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل لەسێدارەدراوە، هێشتا زیندووە و لەژیاندا مابێت. عێراق ڕەتیکردەوە کە باڵیۆزی هۆڵەندی لە بەغدا چاوی بە ئەرۆنسۆن بکەوێت، بۆئەوەی دڵنیابێتەوە کە ئەرۆنسۆن لەسێدارە نەدراوە وەک ئەوەی پێشتر ئاژانسی هەواڵەکانی عێراق، ڕایگەیاندووە.

عێراقییەکان، ئیدیعای ئەوەدەکەن کە ئەو پەرستارەی مارتی ڕابردوو لە عێراق دەستگیرکراوە، هاوڵاتییەکی ئیسرائیلیە، هەربۆیە ڕێگە بە هێزێکی بیانی وەک هۆڵەندا نادرێت، دەستوەردان لە مەسەلەیەکدا بکات کە عێراق بە بەشێک لە کاروباری ناوخۆی خۆی دەزانێت. دەسەڵاتدارانی هۆڵەندی دەڵێن کە ئەرۆنسۆن هاوڵاتییەکی هۆڵەندییە و خێزانەکەی لەوێ نیشتەجێیە. هەروەها ئەنجومەنی

پارێزگای "فریزلاند" کە هاوسەر و منداڵەکانی ئەرۆنسۆن لەوێ نیشتەجێن، تەلەگرافێکیان بۆ باڵیۆزی عێراق کردووە و داوای لێدەکەن کە ئەگەر ئەرۆنسۆن بەڕاستی لەژیاندا ماوە، با ئازادبکرێت."

لەژمارە ۹۵٦۷ی رۆژنامەی هۆڵەندی " HET PAROOL" کە لە رۆژی ۲۲ی نۆڤەمبەری ۱۹۷٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" خاچی سوور لەهەوڵدایە کە پەیوەندیی بە ئەرۆنسۆنەوە بکات"، نووسراوە:

" رێکخراوی نێودەوڵەتی خاچی سوور لەهەوڵدایە نوێنەرەکەی خۆی لەبەغدا پەیوەندیی بە لیندرت ئەرۆنسۆنەوە بکات، ئەوەی سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە. خاچی سووری عێراقیی، داوای لەحکومەتی عێراق کردووە کە ئەگەر ناکرێت داوای نوێنەری هۆڵەندی پەسەندبکرێت، لانیکەم با رێبدرێت بە خاچی سوور سەردانی ئەرۆنسۆن بکات. خاچی سووری نێودەوڵەتیی لەسەر داوای خاچی سووری هۆڵەندی هەوڵی خۆی دەدات، ئەوەی پێشتر بەشداربووە لەگەڕان بەدوای ئەرۆنسۆندا.

لەپەیوەندییەکانی نێوان هۆڵەندا و عێراقدا، عێراق بەردەوام جەختی لەوە دەکردەوە کە ئەرۆنسۆن سیخوڕێکی ئیسرائیلییە، هەربۆیە رێگە بەحکومەتی هۆڵەندی نادات کە سەردانی بکات، وێڕای ئەوەی کە ئەرۆنسۆن پاسپۆرتی هۆڵەندی پێیە. پرسیار ئەوەیە، ئەو بەڵگانە کامانەن دەیسەلمێنن کە ئەرۆنسۆن هاوڵاتییەکی ئیسرائیلییە وێڕای ئەوەی هۆڵەندییە. ئەوە لەڕووی تیۆرییەوە کارێکە دەکرێت، ئەوەی تاوەکو ئێستا وەلامی نەدراوەتەوە.

هەفتەی رابردوو، باڵیۆزخانەی عێراق ئەو بۆکسەی رەتکردۆتەوە کە دایکی ئەرۆنسۆن بۆ کوڕەکەی ئامادەی کردبوو. لەوبارەیەوە، ئەلقازی باڵیۆزی عێراق بۆی روونکردەوە کە "ئەرۆنسۆن لە وڵاتەکەمدا تاوانی " دوژمنی عێراق "ی بەسەردا بڕاوە، هەربۆیە باڵیۆزخانەی ئەو وڵاتە ناتوانێت بۆکسی بۆ پۆستبکات."

" JTA daily news bulletin" لەلاپەڕە ١و٢ی ژمارە ٢٢٤دا، کە لە ڕۆژی چوارشەممەی ڕێکەوتی ٢٦ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" عێراق ڕەتیکردەوە کە ئەرۆنسۆن هێشتا لەژیاندا مابێت"، نووسیویەتی:

"جولەکە هۆڵەندییەکە کە لەلایەن دادگای شۆڕشەوە بەتاوانی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە، لەسەرەتای ئەم مانگەدا ئیعدامکراوە. سەرچاوە عێراقییەکان بەنجامدانی لەسێدارەدانەکە ڕەتدەکەنەوە.

ئەمڕۆ، کۆمسیۆنی خاچی سووری نێوەدەوڵەتی وتی کە ماوەی هەفتەیەکیشە بێهودە هەوڵدەدەن کە ڕێپێدان بۆ نوێنەرانی خاچی سوور وەربگرن کە سەردانی ئەرۆنسۆن بکات. بەهەمان شێوە، باڵیۆزخانەی هۆڵەندی لەبەغدا، نکۆڵی لەوەکرد ڕێپێدانی بۆ بینینی ئەرۆنسۆن وەرگرتبێت. باڵیۆزخانەی عێراقیش لەلاهای ڕەتیکردەوە ئەو دیاری و کەلوپەلە پێچراوانە وەربگرێت کەدایکی ئەرۆنسۆن بۆی ناردووە، لەو سەربەنەوە کە زیندانییەکە "دوژمنی عێراقە" و هەربۆیە مافی بەدەستگەیشتنی هیچ هاوکاریی و دیارییەکی نییە. وەزیری دەرەوەی هۆڵنداش، باڵیۆزی عێراقی بۆ کۆبوونەوە بانگکردووە، تاوەکو چارەنووسی ئەرۆنسۆن ڕوونبکاتەوە.

لەکۆبوونەوەکەی پێشوودا، بەرپرسە عێراقییەکە جەختی لەوەکردەوە کە سزای لەسێدارەدانەکە هێشتا جێبەجێ نەکراوە. ئەرۆنسۆن کە پەرستارێکە لەباکووری عێراق لە ٢٤ی مارتی پێشوودادەستگیرکرا، لەکاتێکدا هاوکاریی پزیشکیی پێشکەش بە کوردان دەکرد."

هەروەها ڕۆژنامەی هۆڵەندی "HET PAROOL" لەژمارە ٩٥٩٧ی خۆیدا کە هەر لە ٢٦ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، وەک نارەزایەتییەک لەدژی پێداگرییەکانی عێراق بۆ وەڵامنەدانەوەی وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندی و باڵیۆزخانەی ئەو

وڵاتە لەبەغدا، سەبارەت بە زانینی چارەنووسی ئەرۆنسن و بینینی، کاریکاتێرێکی لەسەر سەرۆکی ئەوسای عێراق "ئەحمەد حەسەن بەکر" دابەزاندووە کە بەبەرگی سەربازییەوەیە و لەپشتەوەی زیندانێک هەیە کە کلیلەکانی بەخۆیەتی وەک سیمبولێک بۆ دیکتاتۆریی سەربازیی لەعێراقدا، لەژێر کارکاتێرەکە نووسراوە:"ئەرۆنسۆن؟ ئەوە کێیە هێشتا باسی ئەرۆنسۆن دەکات"

" JTA daily news bulletin" لەلاپەڕە٤ی ژمارە ٢٣٠دا، کە لە رۆژی هەینی رێکەوتی ٥ی دیسەمبەری ١٩٧٥دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" داواکاریی بۆ زانینی چارەنووسی ئەرۆنسۆن "، نووسیویەتی:

"حکومەتی هۆڵەندا بە عێراقی راگەیاندووە کە "زۆر توڕەیە" بەهۆی رەتکردنەوەی بەردەوامی بەغدا سەبارەت بە رێپێدانی نوێنەرایەتییەکەی بۆ بینینی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن و ناچاردەبێت فشاری دپلۆماسی توند بگرێتەبەر بۆئەوەی گرێنتی گەیشتنی بەو جولەکە هۆڵەندییە دەستبکەوێت. دەسەڵاتدارانی هۆڵەندی دەیانەوێت لەوە دڵنیابنەوە، کە ئەرۆنسۆن بەراستیی لەژیاندا ماوە.

ئاژانسی هەواڵەکانی بەغدا رایانگەیاند کە ناوبراو بەتاوانی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل لەسێدارەدراوە و دەسەڵاتدارانی عێراق دواتر ئەوەیان رەتکردەوە کە حوکمی لەسێدارەدانەکە جێبەجێکرابێت، بەڵام ئەوەشیان رەتکردۆتەوە کە چ لەلایەن دەسەڵاتدارانی هۆڵەندییەوە یاخود لەلایەن نوێنەرانی خاچی سووری نێودەولەتییەوە، سەردانی ئەرۆنسۆن بکرێت.

نیکۆلاس ڤان دیجیل، پزیشک لە بەشی ئاسیایی و ئەفریقی لە وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندی، بە باڵیۆزی عێراقی لە لاهای وتوە، کە دەسەڵاتدارانی هۆڵەندی دەیانەوێت لەوە دڵنیابنەوە کە ئایا بەراستی ئەرۆنسۆن لەسێدارەدراوە یاخود هێشتا لەژیاندا ماوە."

هەروەها " JTA daily news bulletin" لەلاپەڕە ٢ژمارە ١٠ی ساڵی پەنجاو نۆیەمینیدا، کە لە رۆژی پێنجشەممەی ڕێکەوتی ١٥ی یەنایەر/ کانونی دووەمی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" دەوترێت ئەرۆنسۆن لەسێدارەدراوە"، نووسیویەتی:

" پەیامنێرێکی باڵای بەریتانی کە بەم دواییە لە عێراق بووە، دوێنێ بە ئاژانسی تەلەگرافی جوولەکەکانی ڕاگەیاندووە، بەپێی باشترین زانیاریەکانی، جولەکەیەکی لەدایکبووی هۆڵەندی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن لە مانگی نۆڤەمبەری ساڵی ڕابردوودا لەلایەن حوکمڕانی سەربازیی عێراقەوە هەڵواسرا، وەک ئەوکاتە لە نامەیەکی ئاژانسی هەواڵی عێراقیدا لە بەغداوە بڵاوکرایەوە.

دواتر دەسەڵاتدارانی عێراق ئیدیعایان کرد کە ئەرۆنسۆن وەک "سیخوڕێکی ئیسرائیلی" سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە بەڵام لەسێدارەدانەکە ئەنجام نەدراوە.

دەسەڵاتدارانی عێراق هەموو هەوڵەکانی حکومەتی هۆڵەندایان ڕەتکردەوە بۆ دڵنیابوون لە چارەنووسی ئەرۆنسۆن بە ئەنجامدانی پەیوەندی لەگەڵیدا لە ڕێگەی ئەندامێکی ستافی باڵیۆزخانەی هۆڵەندا لە بەغدا.

(وتەبێژی وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندا لە کۆنگرەیەکی ڕۆژنامەوانیدا دوێنێ لە ئەمستردام پشتڕاستی کردەوە کە هەموو هەوڵەکان تا ئێستا بێئەنجام بوون و وەزارەتی دەرەوە بیر لە بەکارهێنانی ڕێگەی دیکە دەکاتەوە. وتەبێژەکە ئاماژەی بەوە نەکردووە کە دەبێ ئەو شێوازانە چی بن. دەسەڵاتدارانی عێراق، لەڕاستیدا زۆربەی نوێنەرایەتییەکانی حکومەتی هۆڵەندایان لە ماوەی دوو مانگ و نیودا پشتگوێ خست و ئیدیعایان کرد کە بابەتی ئەرۆنسن کارێکی ناوخۆیی بووە.)

لەلایەکی دیکەوە، وتەبێژی ڕێکخراوی لێبوردنی نێودەوڵەتی لێرە ئەمڕۆ بە JTAی ڕاگەیاند کە هیچ زانیارییەکیان لەسەر چارەنووسی ئەرۆنسۆن نییە."

ڕۆژنامەی هۆڵەندی "Trouw" لە ڕۆژی ٢٩ی یەنایەری ١٩٧٦دا و لەژێر ناونیشانی" وەزارەتی دەرەوە هێشتا لەوبڕوایەدایە ئەرۆنسۆن لەژیاندا ماوە" نووسیویەتی:

" لە تیمی سەرنوسەری لاهایمانەوە، لاهای — وەزارەتی دەرەوە لە لاهای، هێشتا وا گریمانە دەکات کە ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆنی هۆڵەندی، کە ساڵی ڕابردوو لە عێراق دەستگیرکرابوو، لە ژیاندابێت. بەم ڕاگەیاندنە، وتەبێژی وەزارەتی دەرەوە دوێنێ موناقەشەی لەسەر ئەو ڕاپۆرتانەی ئەم دواییە کرد کە باس لەوەدەکەن کە ئەرۆنسۆن ساڵی ڕابردوو پێشتر لە سێدارە دراوە (وەک لە یەکەم ڕاپۆرتەکاندا دەربارەی ئەو باس لەوە دەکەن) چونکە گوایە سیخوڕی بۆ ئیسرائیل کردووە.

وەزارەتی دەرەوە پێی وایە دڵنیاییەکی گونجاوی هەیە کە ئەرۆنسۆن لە ژیاندایە . ئەمە سەرەڕای ڕەتکردنەوەی دەسەڵاتدارانی بەغدا بۆ ڕێگەدان بە بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی بەڕێز جی. میهیوزین کەچاوی بە ئەرۆنسۆن بکەوێت. کێشەی ئەم حاڵەتە ئەوەیە کە بە گوێرەی عێراق ئەرۆنسۆن ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی هەیە. بۆیە هۆڵەندا هیچ پەیوەندییەکی بەم پیاوەوە نییە، بۆیە ئەم عەقڵییەتە لە بەغدا کاری پێ دەکرێت."

ڕۆژنامەی هۆڵەندی "Leeuwarder Courant"یش کە لە ١٦ ی مارتی ١٩٧٦دا چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لە لاپەڕە ١٤ی خۆیداو لەژێر ناونیشانی : "مردنی ئەرۆنسۆن بەتەواوەتی سەرسوڕمانێک بوو بۆ وەزارەتی دەرەوە" دەڵێت: " ئێوارەی دوێنێ وتەبێژی وەزارەتی دەرەوە لە وەڵامی ئەو هەواڵە پشتڕاستکراوەی کە سێ مانگ لەمەوبەر هەبوو کە لیندرت ئەرۆنسۆن لە عێراق لەسێدارەدراوە،

وتی: "ئەوە بۆ ئێمە مایەی سەرسوڕمانێکی تەواو بوو". "ئێمە بە قووڵی تووشی شۆک بووین بەهۆی ئەوەی ڕوویداوە. هیچ ئاماژەیەک نەبووە کە ئەمە ڕوویداوە." وتەبێژەکە ڕایگەیاندووە کە بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی لە عێراق، بەڕێز جێربن میهویزین، بەردەوام فشاری لەسەر دەسەڵاتدارانی بەغدا کردووە بۆ وەرگرتنی مۆڵەت بۆ قسەکردن لەگەڵ ئەرۆنسۆن. بەڕێز مێهویزین ویستویەتی هاوکاریی کونسوڵگەری پێشکەش بە ئەرۆنسۆن بکات و لەوانەیە پارێزەرێک ڕێکبخات.

دەسەڵاتدارانی عێراق چەندین جار مۆڵەتی بەرپرسی کاروباری هۆڵەندییان ڕەتکردبووەوە، بەڵام ئەو بڕوایەیان نەدابوو کە ئەرۆنسۆن ماوەیەک لەمەوبەر لەسێدارەدراوە. سەرسوڕمانەکە سەبارەت بە ڕووداوەکەی وەزارەتی دەرەوە لە لاهای بەتایبەت گەورە بوو، "چونکە خەڵک لە عێراق دەیانزانی کە گرتنی ئەرۆنسۆن لە هۆڵەندا بابەتێکی هەستیارە". دوێنێ پاشنیوەڕۆ، خاتوو سارا ئەرۆنسۆن کۆهین لە هۆگێرسترات لە ئەمستردام - دایکی لیندەرت - لە هەواڵی لەسێدارەدانەکە لەلایەن لایەنی عێراقییەوە ئاگادارکرایەوە. دەستبەجێ پەیوەندی بە وەزارەتی دەرەوەوە کرد، کە پشتڕاستکردنەوەی پەیامەکەی لە بەرپرسی کاتی کاروباری عێراق لە هۆڵەندا، ئەلقازی وەرگرت.

لایەنی عێراقیی وەڵامی پرسیارەکانی هۆڵەندای دایەوە و ڕایگەیاند، هیچ پابەندبوونێکیان نییە کە حکومەتی هۆڵەندا لە مردنی ئیسرائیلییەک ئاگادار بکەنەوە. ئێمە تەنها میهرەبانیمان هەبوو کە بنەماڵەی هۆڵەندی لەم ئیسرائیلییە ئاگادار بکەینەوە". بەپێی ڕاپۆرتی بەرپرسی عێراقی لە لاهای، سەلمێنراوە کە ئەرۆنسۆن "سیخوڕێکی زایۆنیستی" بووە. بەڵام بازنەکانی دەسەڵاتدار لە لاهای پێیان وایە کە ئەرۆنسۆن - هەرچەندە جگە لە ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی - ڕەگەزنامەی هۆڵەندیشی هەبووە.

هاوسەری چەند مانگێکە لە گرژییەکی گەورەدا دەژی. یەکەم لە ٤ی نۆڤەمبەری ساڵی ڕابردوودا، هەواڵەکە واهات کە هاوسەرەکەی لە سێدارە دراوە. دوای دووڕۆژ، ئەمە ڕەتکرایەوە. وترا کە تەنیا سزای بەسەردا سەپێنراوە. کاردانەوەی کەسێک بوو کە لە ماڵی خاتوو ئەرۆنسۆن وەڵامی تەلەفۆنەکەی دایەوە و وتی: "ئەو باوەڕ ناکات". ڕێوشوێنەکان گیرایەبەر، چالاکییەکە لە هێڵی یارمەتی تەلەفۆنی فریسلاندەوە ئەنجامدراوە، کە ئەرۆنسۆن بۆ ماوەیەک وەک سەرۆکی پڕۆژەکە بە وەکالەت کاری کردووە. واژۆ لە کڵێساکانی سیگەرسود و دەوروبەری و لە سورهویزۆم کۆکرایەوە. هەمان شت لە شاری پۆرتوگال لە نزیک ڕۆتەردام ڕوویدا کە خاتوو ئەرۆنسۆن لەوێ لەدایک بووە. جێبەجێکاری پارێزگای فریسلاند تەلەگرامێکی بۆ باڵیۆزی عێراق نارد کە تێیدا بانگەوازێکی بەپەلە ئاراستەی حکومەت کرا لە بەغدا بۆ ئەوەی ژیانی ئەرۆنسۆن بپارێزێت .

بەڵام لەماوەی ئەو هەموو ماوەیەدا، ئەو نادڵنیاییە خنکێنەرە هەر مابووەوە: ئایا ئەرۆنسۆن مردووە، یان هێشتا لە ژیاندایە؟ لە دی ویلپ سندوقێکی پشتیوانی دامەزرا بۆ ئەوەی یارمەتی یاسایی پێشکەش بکات. لە ١٣ی ژانویە هەواڵەکە هات کە پێدەچێت دۆسیەی ئەرۆنسۆن لە پەیوەندی لەگەڵ گرێبەستە بازرگانییە نزیکەکان لەگەڵ عێراق ڕابگیرێت، بەڵام وەزارەتی دەرەوە ئەو هەواڵەی ڕەتکردەوە. لێرەوە دواتر دەرکەوت کە ليندەرت ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە. هیوایەکی درۆینە، وەک ئێستا دەردەکەوێت.

ليندەرت ئەرۆنسۆن کەسایەتییەکی نائارام بوو. لە منداڵیدا لە ئۆردوگای کۆکردنەوەی وێستەربۆرک و بێرگن-بێلسن بووە لە کاتی جەنگی جیهانی ڕابردوودا. بە وتەی باوکی لەوێ منداڵی خۆی لەدەستداوە و ویستویەتی بیگوازێتەوە بۆ ئەو منداڵانەی کە گرنگی پێدەدا. لە لەندەن وەک پەرستار ڕاهێنرا و لەو شوێنانەی کە پێویستی هەبوو یارمەتی پێشکەشدەکرد. لە لای دکتۆر ئەلبێرت شیفاتزەر کاری

کردووه، هەروەها لە کاتی ڕاپەڕینی بیافراییەکان لە نەیجیریا، لە کۆمپانیای تێریێ دی هۆمس و خاچی سوور کاری کردووە."

هەر لە ١٦ی مارتی ١٩٧٦دا، رۆژنامەی هۆڵەندی " Het Parool " لە لاپەڕە ٢ و لەژێر ناونیشانی " ئەرۆنسۆن دەبوو یارمەتی خەڵک بدات" نووسیویەتی:

" لە ٣ی نۆڤەمبەری ساڵی ڕابردوودا، یەکەم ڕاپۆرت لە بەغداوە هات کە پەرستاری هۆڵەندی لیندرت ئەرۆنسۆن بە تاوانی سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل سزادراوە و هەڵواسراوە. دوای چوار ڕۆژ، بەڕێز جی میهویزن، بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی بۆ عێراق، پەیامی پێگەیشت کە بەڕاستی ئەرۆنسۆن سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە، بەڵام هێشتا لەسێدارە نەدراوە. هەر دوای ئەوە، حکومەتی هۆڵەندا - کە پێشتر چەندین جار داوای دۆزینەوەی ئەرۆنسۆنی کردبوو - بانگەوازێکی بەپەلەی لە عێراق کرد کە سزای لەسێدارەدانەکە جێبەجێ نەکات.

باڵیۆزی هۆڵەندیی کە چەند ڕۆژێک هەوڵیدا بچێتە ئەو زیندانەی کە بڕیار بوو ئەو هۆڵەندییە لێیە،بەڵام بەهۆی دەسەڵاتدارانی عێراقەوە، هەرگیز سەرکەوتوو نەبووە لە بینینی ئەرۆنسۆن. هۆکاری ڕەتکردنەوەی چوونە ژوورەوە - سەرەڕای دڵنیاییەکانی پێشوو - ئەوە بوو کە ئەرۆنسۆن هۆڵەندی نەبووە، بەڵام بۆیە ئیسرائیلی و بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی ناتوانن هیچ پەیوەندییەکیان لەگەڵدا هەبێت. دواتر دەرکەوت کە چەند ڕۆژێک پێش دەستگیرکردنی ئەرۆنسۆن ڕاپۆرتێکی پزیشکی لەسەر دۆخی سەربازیی کوردستان هەڵگرتبوو. لە نەخشەکەدا ئاماژە بەوە کراوە کە کام ناوچە کەوتووەتە دەستی سەربازانی حکومەتی عێراق. ئەرۆنسۆن مۆڵەتی سەرکردە یاخیبووەکانی کوردی هەڵگرتبوو و هیچ ناسنامەیەکی دیکەی نەبوو.

ئەم پەیامە لە پزیشکی منداڵانی ئینگلیزی دکتۆر دەیڤید نابارۆوە هاتووە، ڕەنگە یەکێک بێت لە دوا کەسەکان کە ئەرۆنسۆنی بە

زیندووی بینیبێت. لە کۆتاییەکانی ساڵی ڕابردوودا چاوی پێی کەوتووە، دوای ئەوەی ئەرۆنسۆن گوێدرێژەکەی و هەموو کاغەزەکانی لە مانگی مارتی ساڵی پێشوو لەدەستدا و سەرەڕای ئامۆژگارییەکان هەر بەردەوام بووە، ناچاربوو و هاوکاری خەڵکی دەکرد، بەهەموو نرخێکەوە، بەبێ کاغەز، بەبێ دەرمان. تەنانەت خاچی سووریش هۆگری هاوکاریی ئەو نەبوو، چونکە ئەو جۆرە کەسێکی هێندە نامۆبوو، کە هەمیشە ناوی جیاوازی دەگرت، نەیدەتوانی خۆی بناسێتەوە و نەیدەویست گوێ لە کەس بگرێت.

هاوڕێ هۆڵەندییەکانی ئەرۆنسۆن، ئیرادەی نەبڕاوەی ئەویان بۆ یارمەتیدانی خەڵکی لە ڕابردووی ئەو هۆڵەندییە جوولەکە تەمەن ٤٠ ساڵانەدا ڕوونکردەوە. ئەو لە کەمپی بێرگن-بێلسن ڕزگاری بووە، کە دەوترێت سێ جار دایکی لە مردن ڕزگار کردووە. دوای شەڕەکە بە هەوکردنی سیلەوە دەچێتە سویسرا، لەوێ ئەلبێرت شیفایتزەری ناسی و ساڵانێک کاری بۆ دەکات. لە ساڵانی دواتردا ئەرۆنسۆن بە نزیکەیی هەموو جیهاندا سەرگەردان بوو، تا کۆتاییەکەی لە ئاژاوەی کوردستاندا بوو..."

"Algemeen Dagblad" ی هۆڵەندیش، کە هەر لە رۆژی ١٦ ی مارتی ١٩٧٦د، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێرناونیشانی " سکرتێرەکە وتی" نووسیویەتی:" چیتر هیچ شتێکی مرۆیی لەم بارەیەوە نییە"، کاردانەوەی خاتوو ئەرۆنسۆن بوو لە ئەمستردام، دایکی لیندەرت ئەرۆنسۆن , درەنگانی شەوی ڕابردوو. هاوسەرەکەی کە ژمێریار لیۆ ئەرۆنسۆن بوو، لەو ساتەدا هێشتا لە ڕێگادا بوو بۆ ماڵەوە. سکرتێری باڵیۆز ئەلقازی دوێنێ پاشنیوەڕۆ پەیوەندی بە خاتوو ئەرۆنسۆنەوە کرد و کاتژمێر چارەکێک بۆ شەش و ئەم وشانەی گوت: "من فەرمانەکەم هەیە بۆ ئەوەی ئاگادارتان بکەمەوە کە لیندرت ئەرۆنسۆن سێ مانگ لەمەوبەر لەسێدارە دراوە". دایکی لیندرت کە زۆر تووشی شۆک بووە و دەڵێت: "ئەگەر من سکرتێرێکی وا بوومایە، بە سەرۆکەکەم دەگوت، تۆ دەتوانیت خۆت چارەسەری بکەیت، بەڵام من ئەوە ناکەم".

ئێستا خاتوو ئەرۆنسۆن ئاشکرای دەکات کە دوای ٦ی نۆڤەمبەر کە هەواڵەکان دەرکەوتن، بەڵگە پێشکەش بە بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی کرا کە کوڕەکەی هێشتا لە ژیاندایە.

ئەو نایەوێت بڵێت ئەوە چ جۆرە بەڵگەیەک بووە. گوتیشی: "راستەوخۆ دوای پەیوەندییە تەلەفۆنییەکە پەیوەندیم بە وەزارەتی دەرەوە کرد، ئەوانیش بە نۆرە تەلەفۆنیان بۆ باڵیۆز ئەلقازی کرد و پرسیاریان کرد کە بۆچی پشتگوێخراون. وەڵامەکە ئەوە بوو: 'ئێوە هیچ پەیوەندییەکتان بەوەوە نییە، چونکە ئەو هۆڵەندی نییە..."

لە رۆژنامەی هۆڵەندی " Het Vrije Volk" یش کە لە ١٦ی مارتی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕەی یەکەمیدا و لەژێر ناونیشانی " ئەرۆنسۆن ٣ مانگ لەمەوبەر کوژاوە" نووسیویەتی:

"(لە یەکێک لە پەیامنێرانمانەوە) لاهای - وەزارەتی دەرەوە درەنگانی شەوی ڕابردوو، ڤان دێر ستۆیلی وەزیری دەرەوە، کە سەردانی تورکیا دەکات، ئاگادارکردەوە کە لیندرت ئەرۆنسۆنی هۆڵەندی تەمەن ٤٠ ساڵ سێ مانگ لەمەوبەر لە عێراق لە سێدارە دراوە.

وەزارەت بەم هەواڵە تووشی شۆک بوو. وتەبێژێک دەڵێت: هەمیشە ئەو بڕوایەمان پێدەدرا کە ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە. بەڵام پێش ئەوەی وەزیر ڤان دێر ستۆیل بگەڕێتەوە وڵاتەکەمان،هەنگاوی فەرمیی دژ بە عێراق چاوەڕوان ناکرێت. ناوبراو سبەی نیوەڕۆ، لە سەردانێکی فەرمی بۆ تورکیا دەگەڕێتەوە هۆڵەندا. دایکی لیندرت ئەرۆنسۆن شەوی ڕابردوو کاتژمێر چارەک بۆ شەش لە ڕێگەی تەلەفۆنەوە لەلایەن سکرتێری باڵیۆزخانەی عێراقەوە لەبارەی مردنی کوڕەکەی ئاگادارکرایەوە. بە واتایەکی دروست وتی: "ڕێنماییم پێدراوە ئاگادارتان بکەمەوە کە لیندەرت ئەرۆنسۆن سێ مانگ لەمەوبەر لەسێدارە دراوە". دوای ئەوەی خاتوو ئەرۆنسۆن وەزارەتی دەرەوەی ئاگادارکردبووەوە، ئەم پەیامە بە فەرمی لەلایەن بەرپرسی

کاروباری عێراقیی لە وڵاتەکەمان، ئیسماعیل سەید ئەلقازی، پشتڕاستکرایەوە.

لیندرت ئەرۆنسۆن لە مانگی مارتی ساڵی ڕابردوودا لە باکووری عێراق دەستگیرکرا، ئەوکات دیمەنی خەباتی کورد بۆ سەربەخۆیی بوو. ئەو لەگەڵ پزیشکێکی بەریتانی بۆ ڕێکخراوێکی یارمەتیدانی منداڵان چووبووە ئەوێ.

دەستگیرکردنی ئەو تەنیا کاتێک ڕاگەیەندرا، کە ئاژانسی ڕۆژنامەوانیی عێراقیی لە سەرەتای مانگی نۆڤەمبەردا بڵاویکردەوە کە ئەرۆنسۆن بە تۆمەتی "سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل" لەسێدارەدراوە. ڤان دێر ستۆیلی وەزیری شۆکبوو، دەستبەجێ دکتۆر مەولود موخلیسی باڵیۆزی عێراقی بانگهێشت کردو ئەویش پێی وت کە بەڕاستی ئەرۆنسۆن سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە، بەڵام سزاکە جێبەجێ نەکراوە. دواتر وەزارەتی دەرەوە داوای لە بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی لە بەغدا، جی میهویزین کرد کە سەردانی ئەرونسۆن بکات . جی.میهوزین، سەرکەوتوو نەبوو لە گەیشتن بەو هۆڵەندییە، چونکە حکومەتی عێراق ئەو هەڵوێستەی گرتەبەر کە ئەرۆنسۆن ئیسرائیلییە و بۆیە هۆڵەندا هیچ پەیوەندییەکی بەوەوە نییە. بەگوێرەی عێراق، ئەرۆنسۆن لە ساڵی ١٩٥٤دا چۆتە ئیسرائیل و لەوێ بە ناوی ئەلێکسەندەر هارون ژیاوە. هەروەها دەوترێت لە کاتی دەستگیرکردنیدا کاغەزی ئیسرائیلی لەگەڵ خۆیدا بووە.

بە هەمان هۆکار، ڕەنگە باڵیۆزخانەی عێراق ڕاستەوخۆ پەیوەندی بە وەزارەتی دەرەوە نەکردبێت، بەڵکو لەبری ئەوە هەواڵی لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆنی لە ڕێگەی تەلەفۆنەوە بە دایکی گەیاندووە.

خاتوو ئەرۆنسۆن، شەوی ڕابردوو ڕایگەیاند کە زۆر توڕەبووە لە شێوازی گەیاندنی هەواڵەکە بۆی. ئەو دەڵێت: "ئەو شتە بەبێ هیچ هەستێکی بەزەیی لەلایەن باڵیۆزی عێراق لە هۆڵەندا بەڕێز ئەلقازییەوە بۆم ڕاپۆرتکرا". لیندرت ئەرۆنسۆن ژن و کوڕێکی

تەمەن دە ساڵان و منداڵێکی ئاسیایی بەخێوکراوی لە گوندی دی ویلپی فریزی بەجێهێشتووە.

ئەرۆنسۆن لەلایەن هاورێکانیەوە بە ئایدیالیست وەسف دەکرا. دوای ئەوەی لە ئۆردوگای قڕکردنی بێرگن-بێلسن لە کاتی جەنگدا ڕزگاری بوو، بڕیاریدابوو تا کۆتایی ژیانی خۆی تەنیا بۆ یارمەتیدانی کەسانی دیکە تەرخان بکات."

هەروەها " JTA daily news bulletin" ئەمریکی لەلاپەڕەی یەکەمی ٥٣ کەلە رۆژی١٧ی مارتی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" باڵیۆزخانەی عێراق لەسێدارەدانی لیۆن ئەرۆنسۆن لە بەغداد پشتڕاست دەکاتەوە"، نووسیویەتی:

" ئەمڕۆ وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندا، لە نارەزایەتییەکی فەرمییدا بەرامبەر عێراق، بەهۆی لەسێدارەدانی جولەکەیەکی لەدایکبووی هۆڵەندا بەناوی لیۆن ئەرۆنسۆن لە بەغدا "شۆک و ترسناکیی قووڵ"ی دەربڕی. هەروەها وەزارەتی دەرەوە، توڕەیی و سەرسوڕمانی قووڵی دەربڕی کە هەرچەندە نزیکەی سێ مانگ لەمەوبەر ئەرۆنسۆن هەڵواسرا، بەڵام تا دوێنێ دەسەڵاتدارانی عێراق پێداگرییان لەسەر ئەوە کردبوو کە ئەو لەژیاندایە. وتەبێژی وەزارەتی دەرەوە وتی ئەمە "هەڵوێستێکی بێهاوتایە کە زۆر لەو سنوورە تێدەپەڕێت کە لە پەیوەندییە دیپلۆماسییە ئاساییەکاندا شیاوە ".

دوێنێ باڵیۆزخانەی عێراق، بۆ یەکەمجار بنەماڵەی ئەرۆنسۆنی لە لەسێدارەدانەکە ئاگادارکردەوە، کە لەمانگی نۆڤەمبەری ساڵی ڕابردوودا لەلایەن ئاژانسی هەواڵی عێراقییەوە بڵاوکرایەوە، بەڵام دواتر لەلایەن ڕژێمی بەغداوە ڕەتکرایەوە. ئەو پەرستارە پیاوە تەمەن 40 ساڵە و کە ئەلێکسەندەر هارون ناسراوە، لە مانگی ئۆکتۆبەری ڕابردوودا لەلایەن دادگای سەربازیی عێراقەوە سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێندرا، گوایە سیخوڕی ئیسرائیلە.

دەسەڵاتدارانی عێراق، جەختیان لەوە کردەوە کە سزاکە جێبەجێ نەکراوە. بەڵام لێکۆڵینەوەکانی دواتر لەلایەن حکومەتی هۆڵەندا بە خۆدزینەوە و ڕەتکردنەوە لەلایەن عێراقەوە وەڵامدرایەوە بۆ پشتڕاستکردنەوەی ئەوەی کە ئەرۆنسۆن لە ژیاندایە، داواکارییە دووبارەکانی دەسەڵاتدارانی هۆڵەندا بۆ ڕێگەدان بە نوێنەری باڵیۆزخانەکەیان لە بەغدا بۆ سەردانی ئەرۆنسۆن لە زیندان، لەلایەن عێراقییەکانەوە ڕەتکرایەوە، هەروەها داواکاری هاوشێوەی خاچی سووری نێودەوڵەتیش ڕەتکرایەوە.

ئەو عێراقیانەی لە مانگی مارتی ساڵی ڕابردوودا، ئەرۆنسۆنیان لە گوندێکی کوردنشین دەستگیرکرد، بانگەشەی ئەوە دەکەن کە ئەو هاوڵاتیەکی ئیسرائیلییە و پێشتر سەرباز بووە لە سوپای ئیسرائیل و خەریکی کۆکردنەوەی زانیاریی هەواڵگرییە بۆ ئیسرائیل. بۆیە ئیدیعایان دەکرد کە دەسەڵاتدارانی هۆڵەندا هیچ پێگەیەکیان لەم بابەتەدا نییە. هەرچەندە، ئەرۆنسۆن لە ساڵانی ١٩٥٠ بۆ ماوەیەکی کورت لە ئیسرائیل ژیاوە، بەڵام ڕەگەزنامەی هۆڵەندییەکەی پاراستووە. دەسەڵاتدارانی ئیسرائیل ڕەتیانکردەوە کە ئەو هەرگیز لە سوپادا بووبێت یان هەرگیز وەک ئاژانسێک بۆ ئیسرائیل دامەزرابێت.

نوێنەری عێراق بانگهێشتی لاهای دەکرێت

لەلایەکی دیکەوە، بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی لە بەغدا، جێربێن میهویزن، بۆ ڕاوێژکاریی بانگهێشتی وڵات کرایەوە. وەزیری دەرەوەی هۆڵەندا، ماکس ڤان دێر ستۆیل، کە ئێستا لە سەردانێکی فەرمیدایە بۆ تورکیا، شۆکی دەربڕی بەرامبەر بە لەسێدارەدانەکە و ئاماژەی بەوەدا کە باڵیۆزی عێراق لە وڵاتانی بینێلۆکس- یەکێتی سیاسی و ئابووریی وڵاتانی: هۆڵەندا و بەلچیکاو لۆکسەمبۆرگە کەلە برۆکسل نیشتەجێیە- لە کاتی گەڕانەوەیدا بانگهێشتی لاهای دەکات . بەڵام سەرچاوەکان لێرەدا ئاماژەیان بەوە کردووە کە مەرج نییە ئەمە بەو مانایە بێت کە هۆڵەندا پەیوەندییە دیپلۆماسییەکانی لەگەڵ عێراقدا بپچڕێنێت.

ئەرۆنسۆن ژیانی خۆی تەرخان کرد بۆ کاری مرۆیی لە وڵاتانی کەم گەشەسەندوو لە ئەفریقا و ئاسیا. لەگەڵ ئەلبێرت شیفایتزەر لە شاری لامبارێنس و لە بیافرا و گابۆن و هیندستان و پاکستان کاریان کردووە. ناوبراو لە ئەرکێکی پزیشکیدا بوو لەپێناو کورد لە باکووری عێراق، کاتێک لە ٢٤ی مارتی ڕابردوودا دەستگیرکرا، دایک وباوکی و هاوسەرەکەی و منداڵەکانی لە هۆڵەندا دەژین."

ڕۆژنامەی هۆڵەندی "NEDERLANDS DAGBLAD" کە لەرۆژی ١٧ی مارتی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، دوو وتاری سەبارەت بەکەیسی ئەرۆنسۆن گرتۆتەخۆ، وتاری یەکەم لەلاپەڕەی یەکەمدایە و لەژێر ناونیشانی " باڵیۆزی لاهای پاش لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن گەڕایەوە "نووسیویەتی:

" هەواڵی لەسێدارەدانی لیندرت ئەرۆنسۆنی هۆڵەندی لە عێراق، وای لە حکومەتی هۆڵەندا کرد دوێنێ باڵیۆزی وڵاتەکەمان لە عێراق بانگهێشتی لاهای بکاتەوە. جگە لەوەش، پاشنیوەڕۆی ڕابردوو بەڕێز ئیسماعیل سەید ئەلقازی، بەرپرسی کاروباری عێراقی لە هۆڵەندا، بانگهێشتی وەزارەتی دەرەوە کرا، لەوێ وەزیری دەرەوە، لە شۆکی نێوان دەسەڵاتدارانی هۆڵەندا سەبارەت بە لەسێدارەدانەکە ئاگاداری کردەوە .

وتەبێژی وەزارەتی دەرەوە ڕایگەیاند، کە هەموو ئەمانە بەو مانایە نییە کە وڵاتەکەمان پەیوەندییەکانی لەگەڵ عێراق بپچڕێنێت. وتەبێژی حکومەتی هۆڵەندا ڕایگەیاند، "دوای بڕیارەکەی عێراق، حکومەتی هۆڵەندا، بەرپرسی کاتی کاروباری عێراقی لە بەغدا، بەڕێز جی میهویزن، بانگهێشتی وڵاتەکەمان کردەوە بۆ ڕاوێژکاری.

بێزاریی

دوێنێ سەرجەم سەرکردەکانی پارتەکان لە ئەنجومەنی نوێنەران (یان جێگرەکانیان) بەیاننامەیەکیان واژۆکرد کە تێیدا ترسناکیی خۆیان لە لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن دەربڕی. لەم بەیاننامەیەدا ئاشکرایان کرد

که لیژنەی هەمیشەیی پەرلەمانی بۆ کاروباری دەرەوە پاشنیوەڕۆی دوێنێ کۆبووەوە بۆ ئەوەی پرسیاری زیاتر لە وەزیر ڤان دێر ستۆیل بکات.

دوێنێ بەرپرسی کاروباری عێراق ڕوونکردنەوەیەکی زیاتری سەبارەت بە ڕووداوەکەی سەبارەت بە ئەرۆنسۆن دا . بەگوێرەی ڕاپۆرتی هەواڵدەریی فەرەنسا، بەرپرسی کاروباری عێراق وتی: سەلمێنراوە کە لیندن ئەرۆنسۆن هاووڵاتییەکی ئیسرائیلی بووە، لە لایەن دادگای عێراقەوە وەک سیخوڕێکی زایۆنیستی کە زیانێکی زۆری بە وڵاتەکەمان گەیاندووە، سزای لە سێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە و لە سێدارەدراوە. "هەر بۆیە هۆڵەندا هیچ پەیوەندییەکی بەم بابەتە نییە، لەبەر ئەوەی زانرابوو کە خێزانی ئەرۆنسۆن لە هۆڵەندا دەژین، سکرتێری باڵیۆزخانەکە بە هۆکاری مرۆیی بنەماڵەی لە جێبەجێکردنی سزاکە ئاگادارکردۆتەوە".

لە وەڵامی پرسیارێکدا کە ئایا نەریتە ئەو کەسانەی کە گومانیان لێدەکرێت یان سزای سیخوڕییان لەسەرە، ڕێگەیان پێبدرێت پەیوەندییان لەگەڵ دەسەڵاتدارانی کونسوڵگەریدا هەبێت، بەرپرسی کاروباری عێراق ڕایگەیاند کە ئەمە مەحاڵە، چونکە عێراق لەگەڵ ئیسرائیل لەشەڕدایە...

ڕەگەزنامە

لە وەڵامی ئەو بۆچوونە عێراقییەدا کە ئەرۆنسۆن تەنیا ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی هەبووە، لە لایەن سەرچاوەیەکی دەسەڵاتدارەوە لە لاهای ئاماژەی پێکراوە کە ئەگەر دەربکەوێت کە ئەرۆنسۆن جگە لە هۆڵەندی ڕەگەزنامەیەکی دیکەی هەبووە - لەم حاڵەتەدا ئیسرائیلییە - ئەوا لانیکەم ڕەگەزنامەی هۆڵەندی هەبووە. جگە لەوەش هەم خۆی و هەم دایک و باوکی و هەم هاوسەرەکەی و

هەم منداڵەکەی لە هۆڵەندا لەدایکبوون و دەژین و هەروەها ڕەگەزنامەی هۆڵەندییان هەیە.

باوکی لیندن ئەرۆنسۆن سەبارەت بە کوڕەکەی چەندین جار نامەی بۆ شاژن جولیانا نووسیوە. دایکی ئەرۆنسۆن، داوای ڤیزەی کردووە بۆ سەردانیکردنی کوڕەکەی لە عێراق - داواکارییەک کە لەلایەن وەزارەتی دەرەوە لە یاداشتێکدا پێشکەشی باڵیۆزخانەی عێراق کراوە. بەڵام هیچ وەڵامێک بۆ ئەمە نەدرایەوە. کاتێک دایک و باوکی ئەرۆنسۆن لە ١٨ی تەمموزدا بە نووسراو وەزارەتەکەیان لە دیارنەمانی کوڕەکەیان ئاگادار کردەوە، دوایین جار لە کۆتایی مانگی مارتدا لە بەشی کوردنشینی عێراق بینرابوو.

لە ٦ی مارت، جێگری سەرۆک کۆماری عێراق، سەدام حسێن و شای ئێران لەسەر دیاریکردنی سنووری ڕووباری شەتولعەرەب و کۆتایی هێنان بەو شتەی کە پێی دەگوترا "دزەکردن بە ئامانجێکی تێکدەرانە" گەیشتبووە ڕێککەوتن ". ئەمەش بە مانای کۆتاییهاتنی پشتیوانی ئێران لە شێوەی چەک و شارەزا بۆ ڕاپەڕینی کورد کە لە ماوەی چەند هەفتەیەکدا بە تەواوی دارما. سەربازانی عێراق زۆر بە خێرایی ئەو ناوچەیەیان داگیرکرد کە تا ئەم دواییانە کورد تیایدا حاکم بوو. دەسەڵاتدارانی عێراق وەڵامی ئەو داوایەیان نەدایەوە بۆ ڕوونکردنەوە سەبارەت بە چارەنووسی ئەرۆنسۆن کە لەلایەن بەڕێز . مێهویزن لە شێوەی یاداشتێکدا لە ٣٠ی ئۆگۆستۆس پێسکەسی کردبوو...

ئێستا دەبێت زیاتر لە چوار مانگ لە نادڵنیایی درێژخایەن گریمانە بکرێت کە ئەرۆنسۆنی هۆڵەندی خەڵکی ئۆفاند لە فریسلاند، لە عێراق مردووە. دوای ئەو پەیوەندییە تەلەفۆنییەی باڵیۆزخانەی عێراق ڕۆژێک پێش دوێنێ بۆ دایکی، ئیتر ناتوانرێت گومان لەم بابەتەدا هەبێت. دوانزە مانگ تێکەڵاوی ترسناک لەگەڵ ژیانی خەڵک و لەگەڵ هەستی ئازیزەکانیدا کۆتایی هات. بە دەگمەن هۆڵەندای دوای جەنگ گاڵتەیەکی وای بە پێوەرەکانی دادپەروەری و مرۆڤایەتی ئەزموون

کردووه. تەنها دادگاییکردنی یۆنگکار لە ساڵانی پەنجاکان لە ئەڵمانیا، کە لەو کاتەدا هەموو پێکهاتەکانی هۆڵەندیشی داگیرکردبوو، دەتوانرێت بەراورد بکرێت...

ئەو بەربەریزمەی کە عێراق لەم ڕەوتی ڕووداوەکاندا پێشانیداوە پێناسەنەکراوە. تەنانەت ئەگەر بڕوای بەوەش بکرایە کە ئەرۆنسۆن ئیسرائیلی بێت، هیچ حکومەتێک بە هیچ هەستێکی مرۆڤایەتییەوە ڕێگری لە بەرکەوتنی نێوان پیاوێک کە سزای لە سێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە لەگەڵ خێزانەکەی ناگرێت. هەروەها بۆ ماوەیەکی زۆر بە نادڵنیایی تەواو لە ژیان یان مردن خێزانەکەیان بەجێ نەدەهێشت.

ئایا ئەرۆنسۆن سیخوڕ بوو بۆ ئیسرائیل، وەک عێراق بانگەشەی بۆ دەکات؟ ئەو بنەماڵە و ناسیاوانە ڕایانگەیاندووە کە شتێکی لەو شێوەیە بیری لێنەدەکرایەوە. ئێستا کە خۆی لە خۆیدا هەموو شتێک ناڵێت، بە دڵنیاییەوە تا ئەو کاتەی مرۆڤ هێشتا دەتوانێت هیوای ئازادکردنی بخوازێت. بەڵام باری سەلماندن لە لایەنی هۆڵەندیشدا نییە. عێراق کە گرتی و کوشتی، ئەرکی ئەوەی لەسەر بوو کە بەڵگەی تاوانەکەی بە ڕێگەی دادگاییکردنی گشتی بخاتەڕوو. ئەگەر مرۆڤ بەڵگەی پێویستی هەبوایە، نەیدەهێشت دەرفەتی ئەوەی کە جەنجاڵییەکی گەورە لەو بارەیەوە بکات، تێپەڕێت، پێمان وایە. بۆیە دزێوی عێراقی باشترین بەڵگەیە بۆ ئەوەی تۆمەتبارکردنی ئەرۆنسۆن فیشەکنانە بە تاریکییەوە.

کەواتە بۆچی ئەم ڕێڕەوی ڕووداوە لەڕادەبەدەر سەیرە؟ ڕەنگە ئەمانەی خوارەوە ڕوویدابێت. بە وتەی خوێندکارێکی کورد کە لە ٨ی مارتی ١٩٧٥دا، لە سنووری عێراق و ئێران چاوی بە ئەرۆنسۆن کەوتووە، ئەو لە ٢٤ی مارتدا لەلایەن سەربازە عێراقییەکانەوە تەقەی لێکراوە، لەگەڵ سێ کەسی دیکە. گومانەکە سەرهەڵدەدات کە ئەرۆنسۆن یەکێک بوو لەو سێ کەسە، ڕەنگە لەبەر ئەوە بێت کە بە هەڵە بە کوردێکی یاخیبوو زانرابێت چونکە(جل و بەرگی کوردیی لەبەردا بوو).

له گەڕانەوە بۆ دواوە، ڕەنگە خەڵک هەڵەکەیان دۆزیبێتەوە و پرسیاریان کردبێت کە چۆن لە تەقەکردن لە هۆڵەندییەک دەربچن کە بەبێ هیچ هۆکارێک لەوێ کاری مرۆیی دەکرد. پێدەچێت بۆ دەرچوون لێی، تۆمەتی سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل لەسەر بنەمای بنەچەی جوولەکەبوونی داهێنرابێت و بەروارێکی خەیاڵی بۆ لەسێدارەدانی ڕەوانەی جیهان کرابێت...

ئێستا هۆڵەندا ناتوانێت هیچی زیاتر بۆ ئەرۆنسۆن بکات. بەڵام پێشێلکردنی ئاشکرای پێوەرەکانی دادپەروەری و مرۆڤایەتی کە لە ئاستی نێودەوڵەتیدا دانپێدانراون - هیچ دادگاییکردنێکی گشتی، هیچ هاوکارییەک لە باڵیۆزخانەوە، هیچ پەیوەندییەک بە خێزانەوە - کە بەرامبەر هاوڵاتییەکی هۆڵەندی لە عێراق ئەنجامدراوە، نابێت بێ دەرئەنجام بمێنێتەوە. کاتێک یەکەم ڕاپۆرت سەبارەت بە سزای لەسێدارەدان هات کە ئەنجامدرابوو، کە بە خێرایی هەڵوەشایەوە، هۆڵەندا ناچاربوو نوێنەرایەتی خۆی لە بەغدا بهێڵێتەوە بۆ ئەوەی بتوانێت ئەوەی بۆ ئەرۆنسۆن دەکرێت بیکات. ئەو زەمینەیە ئێستا کۆتایی هاتووە.

پێویستە بۆ گەلانی جیهان و بە تایبەتیش بۆ عێراق ڕوون بکرێتەوە کە حکومەت و خەڵکی هۆڵەندا نایانەوێت هیچ پەیوەندییەکیان بەو حکومەتانەوە هەبێت کە بەم شێوەیە هەڵسوکەوتی خراپ دەکەن. پێویستە بۆ بەرپرسی کاروباری عێراق لە لاهای ڕوون بکەنەوە کە بوونی ئەو وەک نوێنەری حکومەتەکەی لە ناو ئێمەدا چیتر قەدری نازانرێت. ئەگەر چیتر ڕێگەنەدرێت پەیوەندییە دیپلۆماسییەکان خزمەت بە پاراستنی بەرژەوەندییە جەوهەرییەکانی هاووڵاتییانی دەرەوەی وڵات بکەن، باشترە کۆتایی پێبهێنرێت. یەکێکە لەو کەمترین ئامرازە ڕوونانەی کە حکومەتێک لەبەردەستیدایە بۆ دەربڕینی مەترسیی خۆی و نەک تەنها بە وشە لەسەر ئەو خاڵە بەجێی بهێڵێت.

چونکە ئەوە دوای هەموو ئەو شتانەی کە ڕوویانداوە، بەرگەی ناگیرێت."

وتاری دووەم لەلاپەڕەی شەشەم لەژێر ناونیشانی "دواجار ئەنۆرسۆن لەسێدارەدراوە" بلاوکراوەتەوە کە دەڵێت:" ئێلکس ئەرۆنسۆن هۆلەندی [٤٠ساڵان] کە لە مانگی مارتی ساڵی ڕابردوو لە باکووری عێراق دەستگیرکرابوو، سێ مانگ لەمەوبەر لەسێدارەدرا. سکرتێری باڵیۆزخانەی عێراق لە لاهای بنەماڵەی بەڕێز ئەرۆنسۆنی لەم بابەتە ئاگادار کردووەتەوە .

سەید ئەلقازی، بەرپرسی کاروباری عێراق لە هۆڵەندا، ڕاپۆرتەکەی بۆ وەزارەتی دەرەوە پشتڕاستکردەوە، دوای ئەوەی بنەماڵەی ئەرۆنسۆن پەیوەندییان بە وەزارەتەکەوە کرد، کە پەیوەندییان بە باڵیۆزخانەی عێراقەوە کرد.

ئەرۆنسۆن لە ناوچەیەکدا دەستبەسەرکرا کە تاکو ئەم دواییانە ڕاپەڕینی کوردی تێیدابوو. لە سەرەتادا ئاژانسی هەواڵی عێراقی بڵاویکردەوە، لە ١١ی ئۆکتۆبەردا بە تۆمەتی "سیخوڕیکردن بۆ دوژمنی زایۆنیستی" لە سێدارەدراوە. دواتر، باڵیۆزی عێراق لە هۆڵەندا، دکتۆر غەریب مولود موخلیس، کە لەلایەن وەزیر ڤان دێر ستۆلەوە لە پۆستەکەی لە برۆکسل بۆ لاهای بانگهێشتکرابوو، ڕایگەیاند کە ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە.

وتەبێژی وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندا ڕایگەیاندووە، حکومەتی هۆڵەندا "بە قووڵی تووشی شۆک بووە" بەهۆی ئەوەی ڕوویداوە. ئەمەش زیاتر لەبەر ئەوەیە کە هیچ ئاماژەیەکی فەرمیی عێراقی نەدرابوو کە ئاماژە بە پێچەوانەی یەکەم ڕاگەیاندنی فەرمی باڵیۆز بکات، کە ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە. ئەرۆنسۆن لە خوێنی جولەکە بوو و لە کاتی جەنگدا لە دیلێتی لە ئۆردوگای کۆکردنەوەی بێرگن-بێلسن ڕزگاری بوو."

"JTA daily news bulletin " ئەمریکی، کە لە رۆژی١٨ی مارتی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" پەرەگرتنی نارەزایەتییەکان دژی لەسێدارەدان" نووسیویەتی:

" سەرکردەکانی هەموو پارتە سیاسییەکانی هۆڵەندا، ئەمڕۆ بێزاریی و تورەیی خۆیان سەبارەت بە لەسێدارەدانی جولەکەیەکی لەدایکبووی هۆڵەندا لەلایەن عێراقەوە دەربڕی. لیۆن ئەرۆنسۆن، ئەو وڵاتە تاکو ئەم هەفتەیە پێداگربوو کە ئەرۆنسۆن لە ژیاندا ماوە، هەرچەندە سێ مانگ لەمەوبەر لە بەغدا هەڵواسراوە. لێژنەی هەمیشەیی دەرەوەی پەرلەمانی هۆڵەندا، ژمارەیەک پرسیاری لەبارەی ئەو بابەتە ئاراستەی ماکس ڤان دێر ستۆیل، وەزیری دەرەوەی وڵاتەکەی کردووە کە ئێستا لە سەردانێکی فەرمی بۆ تورکیایە.

عێراقییەکان کە دواجار دانیان بەوەدا ناوە کە سزای لەسێدارەدانیان لە دژی ئەرۆنسۆن جێبەجێ کردووە، بەردەوام جەختیان لەوە کردووەتەوە کە سیخوڕێکی ئیسرائیلییە. ئیسماعیل ئەلقازی، بەرپرسی کاروباری عێراقی لە لاهای، دوێنێ دوای بانگهێشتکردنی بۆ وەزارەتی دەرەوە، بە ڕۆژنامەنووسانی ڕاگەیاند: "سەلمێنراوە کە ئەرۆنسۆن هاووڵاتییەکی ئیسرائیلییە و وەک سیخوڕێکی زایۆنیستی کە ئازارو زیانێکی زۆری بە وڵاتەکەم گەیاندووە، لەلایەن دادگای عێراقییەوە سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێندراوە و لەسێدارەدرا"

ئەرۆنسۆن، پیاوێکی پەرستارە ، ژیانی خۆی تەرخان کردووە بۆ یارمەتیدانی نەخۆش و برینداارانی وڵاتانی ناپێشکەوتووی ئەفریقا و ئاسیا و لە ئەرکێکی پزیشکیدا بووە بۆ کورد لە باکووری عێراق کاتێک لە ٢٤ی مارتی ڕابردوو لەلایەن سەربازە عێراقییەکانەوە دەستگیرکرا. دەسەڵاتدارانی هۆڵەندا ئاماژەیان بەوەدا کە تەنانەت ئەگەرئەرۆنسۆن دوو ڕەگەزنامەشی هەبووبێت- و هیچ بەڵگەیەک نییە کە ئەمە پشتڕاست بکاتەوە- هێشتا هاولاتییەکی هۆڵەندا بووە کە تێیدا لەدایکبووە و هاوسەرەکەی و منداڵەکانی و دایک و باوکی لێ دەژین.

ڕۆژنامەنووسێک بیری دێتەوە کە ئەرۆنسۆنی بینیوە

یان بیکمانس، ئەندامی پەرلەمانی پارتی پێشکەوتنخوازی، وەبیری هێنایەوە کە لە مانگی یەکی ساڵی ڕابردوودا کاتێک سەردانی عێراقی کردبوو، لەبارەی ئەرۆنسۆنەوە پرسیاری کردووە. ئاماژەی بەوەشکرد، لەلایەن بەرپرسە جیاوازەکانی عێراقەوە لەو کاتەدا تێگەیشتنیان پێدراوە، لەنێویاندا یاریدەدەری وەزیری دەرەوە، کە ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە. ئاماژەی بەوەشکرد، دوێنێ زانیویەتی ئەو کەسە سێ مانگ لەمەوبەر لەسێدارە دراوە، تووشی شۆک بووە. بیکمانس وتی کە بە لەبەرچاوگرتنی "کەشوهەوای مرۆیی ئێستا لە عێراق، کە بەدوای نزیکبوونەوەیە لە وڵاتانی ڕۆژئاوا" لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن سەرسوڕهێنەرە".

ڕەنگە ڕینێکۆ ویلتۆن، ڕۆژنامەنووسێکی هۆڵەندی، یەکێک بووبێت لە دوایین ڕۆژئاواییەکان کە ئەرۆنسۆنی بە زیندووی بینیبێت. ویلتۆن ئەمڕۆ لە چاوپێکەوتنێکی ڕادیۆیی وتی: لە مانگی مارتی ساڵی ڕابردوودا لە کوردستان چاوی پێکەوتووە، کاتێک هێزەکانی عێراق پێشڕەوییان دەکرد بۆ سەر کورد. بە پێچەوانەی هەموو ئامۆژگاریەکەوە، ئەرۆنسۆن بە ئاراستەی نزیکبوونەوەی سەربازە عێراقییەکان دەڕۆیی . ویلتۆن ئاماژەی بەوەشکردووە، ئەرۆنسۆن پاسپۆرتێکی نوێی هۆڵەندیی لەبەردەستدایە بەڵام هەموو بەڵگەنامەکانی فڕێدراوە و جل و بەرگی کوردی لەبەردا بووە.

هاوکات سەید موخلیس، باڵیۆزی عێراق لە وڵاتانی بینێلۆکس کە لە برۆکسل نیشتەجێیە، ئیدیعای کردووە کە تووشی ئەنفلۆنزا بووە و نەیتوانیوە بێتە لاهای کە لەلایەن حکومەتی هۆڵەندا بانگهێشت کراوە سەبارەت بە مەرگی ئەرۆنسۆن."

ڕۆژنامەی هۆڵەندی " De Volskarant " یش کە لە ڕۆژی چوارشەممەی ڕێکەوتی ١٨ ی مارتی ١٩٧٦دا چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی "هیچ پەیوەندییەک نەبووە لەگەڵ

ئەرۆنسۆندا، ئۆپۆزسیۆن داوای دیبەیتی تایبەت سەبارەت بەم پرسە دەکات"دەڵێت:

" وەزارەتی دەرەوەی ئیسرائیل لە بەیاننامەیەکی فەرمیدا ئێوارەی دوێنێ قووڵترین ترسناکیی خۆی دەربڕی سەبارەت بە "کوشتنی ئەرۆنسۆن , لەلایەن ڕژێمی عێراقییەوە کە خۆی لە هەر ئیدیعایەک پاکتاوکردنی ژیانی بێتاوانەکان، بەتایبەتی گیانی جولەکەکان بەدوور ناگرێت. ". لە بەیاننامەکەدا هاتووە کە درۆیە ئەرۆنسۆن بە هەر شێوەیەک بێت بەناوی ئیسرائیلەوە، بەشداریی لە ئەرکێکدا کردبێت. لە ڕاگەیاندراوە فەرمییەکەدا هاتووە "دەزانین حکومەتی هۆڵەندا هەوڵی داوە بۆ ڕزگارکردنی ئەرۆنسۆن . وەک جولەکەکان ئەو هەوڵانەی کە دراون و ڕەفتاری حکومەتی هۆڵەندا زۆر بەرز دەنرخێنین ".

حکومەتی ئیسرائیل تا ئێستا خۆی لە لێدوانی فەرمی لەسەر دۆسیەی ئەرۆنسۆن بەدوور گرتبوو، بۆ ئەوەی پێشوەختە هەر پێشنیارێک ڕەت بکاتەوە کە ئەمە بەڕاستی سیخوڕێکی ئیسرائیلییە. ئێستا ئۆپۆزسیۆنی لیکود لە پەرلەمانی ئیسرائیل داوای مشتومڕێکی بەپەلەی لەسەر دۆسیەی ئەرۆنسۆن کردووە . ئەندامی پەرلەمان چایم لانداو، یەکێک لە سەرکردەکانی ئۆپۆزسیۆن، ڕایگەیاند کە ئەمانە شێوازی ئاشکرای نازی بوون، ئەرۆنسۆن تەنیا بەهۆی جوولەکەبوونیەوە کوژراوە، بەهۆی نەبوونی بەڵگەوە.

ئەبراهام ئەرۆنسۆن برای ئەو پیاوە لەسێدارەدراوە و لە ئیسرائیل دەژی، دوێنێ ڕایگەیاند کە خێزانەکەی لە چەند مانگی ڕابردوودا داوای یارمەتی و نێوەندگیرییان لە ژمارەیەکی زۆر لە ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان کردووە، لەوانە ڕێکخراوی لێبوردنی نێودەوڵەتی و خاچی سووری نێودەوڵەتی. هەروەها بنەماڵەی ئەرۆنسۆن داوایان لە حکومەتی هۆڵەندا کردووە کە دۆسیەکە لەسەر ئاستی نیشتمانی بگەیەننە دادگای باڵای نێودەوڵەتی لە لاهای. ئەرۆنسۆن لە سەرەتای شەستەکاندا لە ئیسرائیل ژیاوە. بۆیە بە شێوەیەکی فەرمی ئەگەری ئەوە هەیە کە ئەو بە شێوەیەکی ئۆتۆماتیکی ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی

لەو کاتەدا وەرگرتبێت بەپێی "یاسای گەڕانەوە بۆ جولەکەکان". بەڵام بازنەکانی حکومەتی ئیسرائیل نەیانتوانی شەوی ڕابردوو پشتڕاستی بکەنەوە و نە ڕەتی بکەنەوە کە ئایا ئەرۆنسۆن جگە لە ڕەگەزنامەی هۆڵەندی ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی هەیە یان هەبووە. لیندرت ئەرۆنسۆن لە ١١ی ئۆکتۆبەردا لە عێراق بە تۆمەتی "سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل" سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێندرا. دەوترێت دوای ڕۆژێک لە سێدارەدراوە. تەنیا دووشەممەی ڕابردوو بوو کە ئەمینداری باڵیۆزخانەی عێراق بە پەیوەندییەکی تەلەفۆنی سادە بنەماڵەی ئەرۆنسۆنی لە بڕیارەکە ئاگادار کردەوە.

به گوێرەی ئەلقازی ڕاوێژکاری کاروباری عێراق ، مەحاڵ بوو ئەرۆنسۆن پەیوەندی بە دەسەڵاتدارانی کونسوڵگەرییەوە بکات، چونکە "عێراق لە حاڵەتی شەڕدایە لەگەڵ ئیسرائیل". دەوترێت کە ئەرۆنسۆن لە ٢٤ی مارتی ساڵی ڕابردوو دەستگیرکراوە. پاسپۆرتی ئیسرائیلی بەناوی ئەلێکساندەر هارون و بەڵگەنامەی ئیسرائیلیی بەدەستەوە بووە.

باوکی لیندرت ئەرۆنسۆن لە ١٨ی جولای گەیشتە وەزارەتی دەرەوە و لە شوێنی کوڕەکەی پرسی. لێکۆڵینەوەکانی باڵیۆزخانەکانی تاران، دیمەشق و ئەنقەرە سەرکەوتوو نەبوون. لە ٣٠ی ئۆگۆستس/ ئابدا، بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی لە بەغدا، بەڕێز میهویزن، هەنگاوی فەرمیی لەگەڵ حکومەتی عێراق نا. هیچ وەڵامێک نەبوو.

لە ناوەڕاستی مانگی تشرینی یەکەمدا مێهویزن دیسانەوە بە بێهودە داوای زانیاری کرد. کاتێک هەواڵی سزادان و لەسێدارەدانی ئەرنسۆن بڵاوکرایەوە، وەزیر ڤان دێر ستۆل، باڵیۆزی عێراقی بانگهێشتکرد بۆ ئەوەی شۆکی حکومەتی هۆڵەندای پیشانی بدات. ڕوونکردنەوەیەکی زیاتر دوای سێ ڕۆژ هات کاتێک بەرپرسی کاروباری عێراق "مژدەیەکی خۆش"ی هێنا. هەرچەندە بەپێی پەیامەکە ئەرۆنسۆن سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنرابوو، بەڵام هێشتا لەسێدارە

نەدرابوو. لەو ساتەوەختەوە مێهویزن هەوڵی بەردەوامیدا، بەڵام لەپەیوەندییکردن سەرکەوتوو نەبوو.

ئاماژەکان

وەزارەتەکە لە لاهای، ئاماژەی بەهێزی هەیە کە ئەرۆنسۆن لە ٦ی ئەم مانگەدا لە ژیاندا بووە، ئەمەش چەندین جار بە زارەکی لەلایەن میهویزن لە بەغدا پشتڕاستکرایەوە. لە مانگی یەکدا، حکومەت لە یاداشتێکدا ئەو زانیارییە زیاترەی بەڵێنی پێدرابوو، بیری بەغدای خستەوە. بەڵام عێراق نەیتوانی ئەو کارە بکات.

ئەرۆنسۆن (٤٠ ساڵ) خێزاندار بووە و خاوەنی چوار منداڵ بووە، سێ منداڵیان بەخێوکراون. لە مانگی مارتی ساڵی ١٩٧٥ بۆ ڕێکخراوێکی فریاگوزاری منداڵان چووە کوردستان. لە ناوچەی سنووری بێ میوانداریدا، ئەو و هاوڕێ بەریتانییەکەی بەهۆی خراپی کەشوهەوا تووشی کێشە بوون. جگە لەوەش ڕاپەڕینی کورد تا ئەم دواییانە لەوێ پەرەی سەند. ئەرۆنسۆن و هاوسەفەرەکەی چاویان لە یەکتر نەما، دوای ئەوەش ئەو هۆڵەندییە لەلایەن سەربازە عێراقییەکانەوە دەستگیرکرا. هاوکارە ئینگلیزەکەی دواتر گەیشتە ئێران."

ڕۆژنامەی "Leeuwarder Courant"یش کە لە ڕۆژی پێجشەممە ڕێکەوتی ١٨ ی مارتی ١٩٧٦دا چاپ و بڵاوکراوەتەوە، دوو وتاری لەلاپەڕەی حەوتەمی ڕۆژنامەکە سەبارەت بەم کەیسەی ئەرۆنسۆن بڵاوکردۆتەوە. وتاری یەکەم لەژێر ناونیشانی : " سەرۆک وەزیران دین ئویل لە هەڵوێستی حکومەتی عێراق توڕەیە .ئەرۆنسۆن بێ دادگا لەسێدارەدراوە" دەڵێت:

" دەسەڵاتدارانی عێراق پەرستاری هۆڵەندی لیندرت ئەرۆنسۆنیان بەبێ دادگاییکردن لەسێدارەدا. دوێنێ، دێن ئویل سەرۆک وەزیرانی بەریتانیا، لە میانی کۆبوونەوەی کۆمەڵەی ڕۆژنامەوانی بیانی لە لاهای ڕایگەیاند. هەروەک چۆن وەزیری دەرەوە، ڤان دێر ستۆیل،

دوای گەڕانەوەی لە تورکیا کردی، دێن ئویل سەرۆک وەزیران "تووڕەیی قووڵی" خۆی لە هەڵوێستی حکومەتی عێراق دەربڕی. "هەرگیز ڕاستییەکانیان بە نوێنەری دیپلۆماسی هۆڵەندا لە بەغدا نەگوتووە...

وەزارەتی دەرەوە لە لاهای هێشتا نەیزانیبوو کە ئایا بەڕاستی ئەرۆنسۆن بەبێ دادگاییکردن لە سێدارە دراوە یان نا. بەگوێرەی ڕاپۆرتی بەرپرسی بانگهێشتکراوی کاتیی هۆڵەندی لەکاروباری بەغدا، د. گێربن مێهویزن، هیچ شتێک بە دڵنیاییەوە لەم بارەیەوە دیاری نەکرا. دەوترێت مێهویزن لە نێوان سەرەتای مانگی نۆڤەمبەر و ناوەڕاستی مانگی دیسەمبەردا پەیوەندی لەگەڵ ئەرۆنسۆن هەبووە، هەرچەندە بە شێوەیەکی شەخسی نەبووە. لە مانگی تشرینی دووەمی ساڵی ڕابردوودا، ڕۆژنامەی عێراقیی بڵاویکردەوە، ئەرۆنسۆن بەهۆی سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل هەڵواسراوە. ئەم ڕاپۆرتە دوای داوای زانیاری لەلایەن حکومەتی هۆڵەنداوە، لەلایەن دەسەڵاتدارانی عێراقییەوە ڕەتکرایەوە. سزای لەسێدارەدان دانپێدانرا، بەڵام هێشتا جێبەجێ نەکرابوو.

بەپێی ڕاگەیاندنەکانی ئەم دواییەی دەسەڵاتدارانی عێراق، بڕیاربوو ئەرۆنسۆن لە ناوەڕاستی مانگی دیسەمبەر لەسێدارە بدرێت. هەموو ئەم ماوەیە، بەغدا ڕەتیکردۆتەوە هیچ زانیارییەک سەبارەت بەو پەرستارە هۆڵەندییەکە بدات کە لە عێراقدا بە ئیسرائیلی دادەنرێت. ئەو بڕوایە بە هۆڵەندا دراوە، وەک لە وەزارەتی دەرەوەدا دەزانرێت، کە ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە، بەڵام داوای ڕێگەپێدان لەلایەن مێهویزن بۆ بینینی ناوبراو ڕەتکرانەوە.

کاتێک وەزیری دەرەوە ڤان دێر ستۆیل، پاشنیوەڕۆی ئەمڕۆ پرسیاری لێکرا لە ئەنجومەنی خوارەوە ڕایگەیاند، بانگهێشتکردنەوەی بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی دکتۆر گبێرت میهویزن لە بەغداوە هەنگاوێکی زۆر نائاساییە بۆ هۆڵەندا. بەڵام حکومەتی عێراق بە

هەموو ڕوونییەکەوە ئاگادارکراوەتەوە لە هەڵوێستی نەرێنی حکومەتی هۆڵەندا لە دۆسیەی ئەرۆنسۆندا."

بنەماڵەی لیندەرت ئەرۆنسۆن، دوێنێ داوای تەرمی ئەو کارمەندە کۆمەڵایەتییەیان کرد کە لە سێدارەدراوە. بۆ ئەم مەبەستەش نامەیەک بۆ بەرپرسی کاروباری عێراق لە لاهای نێردراوە. ئەندامانی بنەماڵە و ناسیاوەکانی لیندەرت ئەرۆنسۆن دەڵێن تێناگەن بۆچی بەرپرسی کاروباری هۆڵەندا بەڕێز میهویزن نەیتوانی لەم کەیسەدا لەبەغدا هیچ بکات، لە کاتێکدا بۆ نموونە پەرلەمانتاری D'66 بیکمانس، پەیوەندی ڕاستەوخۆی لەگەڵ دەسەلاتە باڵاکانی بەغدا هەبووە. دوێنێ باوکی لیندرت ئەرۆنسۆن ڕایگەیاند کە داوای لە سەرۆکوەزیرانی دێن ئویل کردووە شتێک بۆ کوڕەکەی بکات لە چوارچێوەی یەکێتی ئەوروپا و داوای هاوکاری سەرۆکوەزیرانی فەرەنسا بکات کە هاوڕێیەکی زۆر باشی سەرۆک وەزیرانی عێراقە . بەپێی وتەی بەڕێز ئەرۆنسۆن، بەڕێز دێن ئویل وەلامی داواکارییەکەی نەداوەتەوە."

وتاری دووەمی ئەم ڕۆژنامەیە بەناونیشانی " هێشتا پرسیارەکان لەبارەی ئەرۆنسنەوە ماون" دەنووسێت:

" تەنیا کاتی دوایین ڕاگەیاندنی لەسێدارەدانی ئەلێکساندەر ئەرۆنسۆن لە عێراق ئاماژەیەک دەدات بۆ ئەوەی چی بەسەر ئەم پەرستارەدا هێنراوە. لە مانگی نۆڤەمبەری ساڵی ڕابردوودا بۆ یەکەمجار هەوڵدرا کە بە تۆمەتی سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل سزادراوە و لە سێدارەدراوە. ئەرۆنسۆن ، جولەکە بوو، لە مانگی مارتی ساڵی ١٩٧٥ لە باکووری ئەو وڵاتە کەوتبووە دەستی عێراقییەکان کە خزمەتگوزاریی پزیشکی خۆی پێشکەش بە کوردە یاخیبووەکان کردبوو.

چەند ڕۆژێک دواتر لە مانگی نۆڤەمبەردا، ئەلقازی، بەرپرسی کاروباری عێراقی لە لاهای، حکومەتی هۆڵەندای ئاگادارکردەوە کە ئەرۆنسۆن تەنیا سزای بەسەردا سەپێنراوە و هێشتا نەمردووە. لە

مانگی ڕابردوودا، ئەمەش پاشەکشەی پێکرا و سکرتێرێک ئاگاداری کردەوە کە ئەرۆنسۆن پێشتر لە ١٥ی دیسەمبەرساڵی پێشوودا لە سێدارەدراوە. بەڵام بە لەبەرچاوگرتنی سروشتی ڕژێمی دیسپۆتی عێراق و نەریتەکانی لە سێدارەدانی ئارەزوومەندانە، ڕەنگە وا گریمانە بکرێت کە ئەو هۆڵەندییە زۆر زووتر لە ١٥ی دیسەمبەر کۆچی دوایی کردووە.

تا چەند بەرژەوەندییە بازرگانییەکانی نێوان هۆڵەندا و عێراق ڕۆڵی لە کاروباری ئەرۆنسۆندا هەبووە، ڕوون نییە. هەرچەندە پەیوەندییە سیاسییەکانی نێوان هۆڵەندا و عێراق بە تایبەتی خراپە (بەهۆی هەڵوێستی ئێمە لە ململانێی ئیسرائیل و عەرەب، کاروباری ئەرۆنسۆن و هاوکارییەکانی کوردی عێراق)، عێراق هاوبەشێکی بازرگانی بەرچاوە بۆ هۆڵەندا. بۆ نموونە لە ماوەی مانگی یەک هەتا ئۆکتۆبەری ساڵی ١٩٧٥ هۆڵەندا بایی ٣٥٨ ملیۆن گیلدەری لە عێراقەوە هاوردەکردووە. ئەم هاوردەکردنانە بە تەواوی لە نەوتی خاو و بەرهەمە نەوتییەکان پێکهاتبوون. لەو ماوەیەدا ٢٢٧ ملیۆن گیلدەرمان هەناردەی عێراق کردووە کە بە شێوەیەکی سەرەکیی لە بەرهەمە شیرەمەنیەکان و مەکینە و کەشتیەکان بوو.

وەزیرێکی پێشووی عێراق کە توانی بۆ ماوەی چەند ساڵێک سەیری دیمەنە خوێناوییەکە بکات و ئێستا لە ئەوروپا بە دەربەدەری دەژی، دەڵێت: "پێشتر لە عێراق لەسێدارەدانێک ڕانەگەیەندراوە ئەگەر ئەو پیاوە یان ئەو ژنەی کە باسی لێوەدەکرێت لە ڕاستییدا نەمردبێت". ئەو پێی وایە کە ئەرۆنسۆن دەبێ لە ١١ی ئۆکتۆبەردا کۆچی دوایی کردبێت، ئەو بەروارەی کە لە سەرەتادا دەزگای ڕاگەیاندنی عێراق ئاماژەی پێکردووە، ئەگەر پێشتر ملکەچی ئەشکەنجە نەبووبێت. بۆیە ڕەنگە مرۆڤ وا دابنێت کە پەرستارەکە پێشتر مردووە کاتێک ئەلقازی لە سەرەتای مانگی نۆڤەمبەردا ڕایگەیاند کە ئەمە ڕاست نییە. بۆ بەراوردکردن، ئامارەکانی بازرگانی نێوان هۆڵەندا و ئیسرائیل لە هەمان ماوەیدا: ئێمە ١٢٢

ملیۆن گیلدەرمان لە ئیسرائیلەوە هاوردە کردووە و ۳۰۱ ملیۆن گیلدەرمان بۆ ئیسرائیل هەناردە کردووە. عێراق لە ڕیزبەندی۲۱ کەمینی لیستی ئەو وڵاتانەی هۆڵەندایە کە هاوردەیان لێدەکەین و لە پلەی ۳۲هەمین دایە بۆ هەناردەکردن.

بۆچی دواتر ڕێگەیدا وا دەرکەوێت کە ئەرۆنسۆن لە ژیاندایە؟ سەرەتا پێویستە ئاماژە بەوە بکرێت کە ئیسماعیل قازی هەرگیز لەسەر دەسەڵاتی خۆی مامەڵە ناکات. ئەو تەنیا ئەوە دەڵێت، تەنانەت لە گفتوگۆی کەسیشدا، ئەو شتانە دەڵێت کە پێی وتراوە و بە تایبەتی ئاگادار نییە لەوەی کە لە کۆمەڵگەی هۆڵەندا و هەروەها لە وڵاتەکەی خۆیدا چی ڕوودەدات. سەرۆکەکانی وایان لێکردبوو "ئەرۆنسۆن بگەڕێنێتەوە بۆ ژیان."

...لە دەوروبەری هەمان کاتدا کە یەکەم لە سێدارەدانی ئەرۆنسۆن بڵاوکرایەوە، حکومەتی هۆڵەندا بڕیاریدابوو پەنجا کورد کە لە عێراق هەڵهاتبوون، وەربگرێت. پێشتر ۱۷ کەس بوون و ۳۳ کەسەکەی تریش لە ئێران چاوەڕێی بەڵگەنامە فەرمییەکانیانن بۆ وەرگرتن. ئەم کۆمەڵە کوردە زیاتر لە ڕۆشنبیران و کارمەندانی سەربازیی پێکدێن. عێراق زۆر پێویستی پێیانە بۆ ئاوەدانکردنەوەی ئەو وڵاتە کە بڕیارە لە ماوەی پێنج ساڵدا ببێتە دەوڵەتێکی خۆشگوزەران. جگە لەوەش پێکهاتەیەکی دەربەدەری لەم شێوەیە بەتەواوی لەبار نییە بۆ ناوبانگی باشی عێراق. ڕژێمی عێراق دەبێ بیری لەوە کردبێتەوە کە دەتوانێت بەو لێدوانانە حکومەتی هۆڵەندا ئیبتیزاز بکات، کە دەڵێن ئەرۆنسۆن هێشتا لە ژیاندایە: ئەگەر مۆڵەتی مانەوەیان پێنەدەیت، ئەوا ڕەنگە هێشتا ئەگەری ئەوە هەبێت کە ئەرۆنسۆن ڕۆژێک ئازاد بکرێت.

ئەوە حیسابێکی هەڵەبوو، چونکە هۆڵەندا داوای وەرگرتنی ڕێپێدانی دەستبەجێی بینینی ئەرۆنسۆنی دەکرد ؛ەلایەن باڵیۆزی ئێمەی لە بەغدا. ئەوەش جاروبار ڕەتکرایەوە. جگە لەوەش حکومەتی هۆڵەندا بەڵێنەکەی بۆ پەنابەرە کوردەکان جێبەجێکرد. دواهەمین کەس لەو گروپە ٥٠ کەسییە، چەند ڕۆژێک لەمەوبەر گەیشتە هۆڵەندا و

لەگەڵ ئەوەشدا هەموو ئەگەرەکانی ئیبتیزاز بەسەرچوو. پێشتر بەغدا سەردانکەرێکی هۆڵەندی ئاگادارکردبووەوە کە دەیەوێت "لە هەموو ئەو جەنجاڵییە ڕزگاری بێت سەبارەت بە ئەرۆنسۆن" و ڕەنگە عێراق پێیوابێت کە دوای ڕاگەیاندنی ڕۆژی دووشەممە بەڕاستی ڕزگاری بووە لەو جەنجاڵییە. بەڕێز ئەلقازی بەم زووانە بەغدا بۆ پۆستێکی تر جێدەهێڵێت و بێ گومان ماوەیەکی زۆری دەوێت تا جێنشینێک بدۆزرێتەوە. تا ئەو کاتە ئەرۆنسۆن لەبیر دەکرێت."

رۆژنامەی ئوستورالی " THE DETROIT JEWISH NEWS " کەلەرۆژی هەینی رێکەوتی ١٩ی مارتی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕە ٣٨یدا و لە ژێر ناونیشانی" لەسێدارەدانی جوولەکەیەکی هۆڵەندی دانپێدانراوە " نووسیویەتی:

" حکومەتی هۆڵەندا نارەزایەتییەکی فەرمیی لەدژی عێراق تۆمارکرد لەسەر لەسێدارەدانی جولەکەیەکی لەدایکبووی هۆڵەندا بەناوی لیۆن ئەرۆنسۆن. بەرپرسانی حکومەت ڕایانگەیاند کە دواجار باڵیۆزخانەی عێراق لێرە، دانی بەوەدا ناوە کە ئەرۆنسۆن سێ مانگ لەمەوبەر گوایە وەک سیخوڕێکی ئیسرائیلی لەسێدارەدراوە.

ئەرۆنسۆن، پەرستارێکی تەمەن ٤٠ ساڵەیە کە بە ئەلێکساندەر هارۆن ناسراوە، مانگی مارتی ساڵی ڕابردوو لەلایەن پۆلیسی عێراقەوە لە گوندێکی کوردنشین دەستگیرکرا و لە مانگی تشرینی یەکەمدا لەلایەن دادگای سەربازییەوە سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێندرا. ئاژانسی هەواڵی عێراقی لە مانگی تشرینی دووەمی ڕابردوودا هەواڵی لەسێدارەدانی ناوبراوی بڵاوکردەوە. دەسەڵاتدارانی بەغدا ڕەتیدەکەنەوە ئەو حوکمە جێبەجێ کرابێت. بەڵام لێکۆڵینەوەکانی دواتر لەلایەن حکومەتی هۆڵەندا بە خۆدزینەوە و ڕەتکردنەوە لەلایەن عێراقەوە وەڵامدرایەوە بۆ پشتڕاستکردنەوەی ئەوەی کە ئەرۆنسۆن لە ژیاندایە.

داواکارییە دووبارەکانی دەسەڵاتدارانی هۆڵەندا بۆ ڕێگەدان بە نوێنەری باڵیۆزخانەکەیان لە بەغدا بۆ سەردانی ئەرۆنسۆن لە زیندان لەلایەن عێراقییەکانەوە ڕەتکرایەوە، هەروەها داواکاری هاوشێوەی خاچی سووری نێودەوڵەتیش ڕەتکرایەوە.

بەرپرسانی حکومەت رایانگەیاند, کە پاش چەندین مانگ نکۆڵیکردن، دووشەممە بەرپرسێکی باڵیۆزخانەی عێراقی، بنەماڵەکەی ئەرۆنسۆنی لە هۆڵەندا سەبارەت بە لەسێدارەدانەکە ئاگادارکردووە.

ئەرۆنسۆن ژیانی خۆی بۆ کاری مرۆیی لەوڵاتە هەژارەکانی ئەفریقا و ئاسیا تەرخان کردبوو. ئەو بۆماوەیەک لە ۱۹۵۰کاندا، لە ئیسرائیل ژیابوو، بەڵام رەگەزنامە هۆڵەندییەکەی پاراستبوو. بەرپرسانی ئیسرائیل ئیدیعاکانی عێراق رەتدەکەنەوە کە ئەرۆنسۆن سیخوڕێکی ئەوان بووبێت یان رۆژێک سەربازی سوپای ئیسرائیلیی بوبێت. "

"Algemeen Dagblad" ی هۆڵەندیش، لە لاپەڕە ۲ی ژمارە ۲۵۷دا، کە لەرۆژی هەینی رێکەوتی ۱۹ی مارتی ۱۹۷٦د، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، راو بۆچوونی کۆمەڵێک لە هاوڵاتیانی هۆڵەندیی سەبارەت بە کەیسی لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن وەرگرتووە. هاوڵاتییەک بەناوی کارلا دا سیلڤا لە ڤیربۆرگەوە دەڵێت :" کاتێک سۆسیالیستێکی ئیسپانی لە ئیسپانیا لە سێدارە دەدرێت هەموو ڕۆژنامەکان پڕن لە ناڕەزایەتی. پەیوەندی دیپلۆماسی دەشکێن و پەیامەکە دەگاتە جیهانی چاپەمەنی و جیهان تووڕە بووە. ئێستا ئەرۆنسۆن بێ دادگایە و...بەبێ هۆ لە سێدارە دراوە و چی دەبیستیت؟

عێراق کە پشتیوانی لە بڕیارنامەی "زایۆنیزم ڕەگەزپەرستییە" کرد، لێرەدا نموونەیەک لە ڕەگەزپەرستی ببینە. هۆڵەندییە جولەکەکە، ئەندام

لە خاچی سوور و کارکردن لە عێراق بۆ کورد (گەلێک کە بە شێوەیەکی سیستماتیکی لەلایەن دەسەڵاتدارانی عێراقەوە قڕ دەکرێت)،

گومان دەکرێت سیخوڕێکی ئیسرائیلی بێت. بەو پێیەی هیچ جیاوازییەک بۆ وڵاتانی عەرەبی نییە لە نێوان جولەکە و زایۆنیستێکدا، هەموو جولەکەیەک دەبێت پەیوەندی لەگەڵدا هەبێت ئیسرائیلیان هەبێت. دژە جوولەکە (لە ئێستادا دژە زایۆنیزم) هێشتا بە توندی ئامادەیە، بە تایبەت لە ناوچە عەرەبییەکان کە ئەوەندە پڕن لە ڕەخنە لە ئیسرائیل. حکومەتی هۆڵەندا توڕەیی خۆی دەربڕی سەبارەت بەم پەیامە، بەڵام ترسم هەیە بەم زووانە بگەڕێتەوە ناو گەمەکە و پەردەپۆشکردن نامێنێت، چونکە وڵاتەکەمان هیچ ناکات دژی عێراق، لە ترسی ئەوەی کە شلەی نەوت بە ئاراستەیەکی هەڵەدا بگەڕێتەوە."

یەکێکی دیکە بەناوی جی وی مۆلەر لە لویسدانەوە دەڵێت :" وڵاتێک لە سەدەی بیستەمدا کە خۆی بە "پێشکەوتنخواز" ناودەبات، بەو شێوەیە بەربەرییانە هەڵسوکەوتی نادروست دەکات. حکومەتی عێراق درێغی ناکات لە پێشێلکردنی هەموو ڕێکەوتنە نێودەوڵەتی و مرۆیی و سیاسییەکان. هەڵواسینی گشتیی نۆ جولەکە لە گۆڕەپانی ئازادیی لە بەغدا (عێراق) لە ساڵی ١٩٦٩، دوای دادگاییکردنێکی کورتی نهێنی، هێشتا لە یادەوەرییەکانماندا تازەیە جارێکی دیکە بەڵگەی ڕەفتارە سەرەتایی و ئاژەڵییەکانیان هەیە، ئێستا کە ئەرۆنسۆنی هۆڵەندییان کوشتووە، کە هاوکاری پزیشکی پێشکەش بە پەنابەرانی کورد کردووە، چونکە جولەکەیە، کوا تووڕەیی توندی ڕێکخراوەکانی وەک ئەنجومەنی جیهانی کەنیسەکان و هتد؟ "

دانەیەکی دیکە بەناوی پێت ڤان ئۆنسلین دەڵێت:" ئەرۆنسۆن بەبێ هیچ جۆرە دادگاییکردنێک و بەرگرییەک لەسێدارەدرا. ئەرۆنسۆن ئیسرائیلی نەبوو و سیخوڕیش نەبوو، بەڵام مرۆڤدۆست بوو کە دەچوو بۆ یارمەتیدان لەو شوێنانەی کە پێویست بوو. ئەمجارەیان ئەوە کورد بوو کە لەلایەن حکومەتی فاشیستەکەیەوە چەوسێنرایەوە".

هاوڵاتییەکی دیکە لە تۆترێختەوە بەناوی ئێل براسز دەڵێت :" کوشتنی ئەرۆنسۆن لە عێراق لە ڕاستیدا دوو شتمان پێدەڵێت. شتێک دەربارەی هەستیاری عێراق و شتێک لەسەر هەستیاری ئەنجوومەنی

کەنیسەکان. بۆ ماوەی چەند مانگێک عێراق چێژی لە هەراسانکردنی خێزانێکی جولەکە لێرە لە هۆڵەندا بە شێوەیەکی قێزەون دەبینی. بۆ عێراق هەموو جولەکەیەک "سیخوڕێکی ئیسرائیلییە" و وڵاتەکە دژە جوولەکەگەراییەکی چەقۆکێش پراکتیزە دەکات. تا ئێستاش چەند سەد جولەکەیەک لە عێراق دەژین. لە ساڵی ١٩٦٩ هەندێکیان وەک "سیخوڕی ئیسرائیل" هەڵواسران. هەندێکی تریش بێسەروشوێنن. ڕێک لە بەرژەوەندی ئەم چەند سەدەدایە کە نارەزایەتییەکان دژی کوشتنی ئەرۆنسۆن تا دەتوانرێت توندبن. ڕێکخراوی لێبوردنی نێودەوڵەتی لە کوێیە؟ تا ئێستا ئەنجومەنی کەنیسەکان نارەزایەتی دەرنەبڕیوە. ئایا ئەنجومەنی کەنیسەکان چی بۆ ئەرۆنسۆن کرد؟ ئەو ئەنجومەنە لە ڕاستیدا چی بۆ جولەکەکانی عێراق و سوریا دەکات؟ ئەنجومەنی کەنیسەکان بێدەنگە."

جۆلان تۆف لە ئەمستەردامەوە رەخنە لەو هەواڵە دژبەیەکانە دەگرێت کە لە نۆڤەمبەری ساڵی ١٩٧٥ەوە تاوەکو مارتی ١٩٧٦ بلاوکراونەتەوە، بەوەی رۆژێک دەڵێن یئەرۆنسۆن لەسێدارەدراوەو رۆژێک دەڵێن ماوەو هێشتا نەمردووە، هەروەها رەخنە لەحکومەتی هۆڵەندیی دەکات و پێیان دەڵێت:" ئێوە بێدەسەڵاتانە گوێ لە هەموو ئەمانە دەگرن، تکایە پەیوەندیتان لەگەڵ عێراق بپچڕێنن!"

هاوڵاتییەکی دیکە لە ماسنەرەوە بەناوی ئێم ئێچ ئێل مێلکیۆر چاین دەڵێت:" دەمەوێت مەترسیی خۆم لە کوشتنی - بەناو لەسێدارەدان - پەرستاری هۆڵەندی لە عێراق لیندرت ئەرۆنسۆن دەربڕم بەبێ ئەوەی ئەم هۆڵەندییە جوولەکەیە بتوانێت سوود لە هاوکارییە کونسوڵگەرییە ئاساییەکان وەربگرێت کە مافی ئەوەی هەبووە. پێدەچێت پچڕانی پەیوەندییە دیپلۆماسییەکانی نێوان هۆڵەندا و عێراق تاکە وەڵامی مانادار بن لەلایەن حکومەتی هۆڵەنداوە، ئەگەر بەڕاستی حکومەتەکەمان بیەوێت ڕێگری لەم جۆرە تاوانانە بکات."

رۆژنامەی "De Volkskrant " کە لەرۆژی ٢٠ی مارتی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەلاپەڕە ٢٣دا و لە ژێر ناونیشانی "ئەرۆنسۆن" دا، نووسیویەتی:

" لەگەڵ لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆندا، حکومەتی عێراق جارێکی دیکە بە ڕوونی پێشانیدا، کە چۆن مەیلی مامەڵەکردنی لەگەڵ کەمینەکانی خۆیدا هەیە و بەتایبەتی جولەکەکان. ئەرۆنسۆن بە تۆمەتی "سیخوڕیکردن بۆ دوژمنی زایۆنیستی" لە سێدارەدرا، تۆمەتێک کە عێراق لە مێژە وەک بەرگێک بۆ چالاکییە دژەجووەکانی بەکاریهێناوە. بۆ نموونە لە ساڵی ١٩٦٩دا، سێزدە جولەکە کە بەهەمان شت تۆمەتبارکرابوون، لەسێدارەدا. عێراق بە ڕوونی پێشانیدا کە پێشنیارەکەی لە ماوەیەک لەمەوبەری چەندە بە جددی وەربگیرێت، دواتر عێراق پێشنیاری بە جولەکەکانی ئیسرائیل کرد کە لە ساڵی ١٩٤٨ لە عێراق هەڵاتبوون، بگەڕێنەوە بۆ عێراق، لەوێ دەتوانن وەک هاولاتی یەکسان بژین. مامەڵەی فەزیحەتئامێزی لەگەڵ ئەرۆنسۆنی جولەکە، ئێستا ئەوە دەردەخات کە عێراق بە هیچ شێوەیەک هەڵوێستی خۆی بەرامبەر بە جولەکەکان نەگۆڕیوە. جگە لەوەش مامەڵەکردن لەگەڵ کەمینەیەکی تری غەیرە عەرەب لە عێراقدا کە کوردە، خراپترین شت لەبارەی ئەم "یەکسانی"ەوە پێشان دەدات."

رۆژنامەی هۆڵەندی"Nieuwsblad van het Noorden " کە لەرۆژی پێنجشەممەی ١٤ی نیسانی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی " دایکەکە سەفەرێکی بێهودەی کرد" عێراق رەتیکردەوە تەرمەکەی ئەرۆنسۆن بداتەوە" نووسیویەتی :

" عێراق ڕەتیدەکاتەوە تەرمی پەرستاری لەسێدارەدراوی هۆڵەندی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن ئازادبکات. دایکی ئەرۆنسۆن، خاتوو. س.ڤان ستراتن، هەفتەی ڕابردوو ڤیزەی لە باڵیۆزخانەی عێراق لە لاهای وەرگرتووەو تێیدا هاتووە ئەم بەڵگەنامەی گەشتە "بۆ سەرپەرشتیکردنی گواستنەوەی تەرمی کوڕە مردووەکەی".

چوارشەممەی ڕابردوو خاتوو ڤان ستراتن بەرەو عێراق بەڕێکەوت. بە تەنیا، و پڕ لە هیوا بۆ ئەوەی کوڕەکەی لە گۆڕستانێکی جولەکەکان لە هۆڵەندا بنێژێت. لە عێراق لە ماڵی بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی بەڕێز جی.میهیوزن مایەوە و لەوێشەوە ڕۆژی پێنجشەممە بە دەستی بەتاڵ گەڕایەوە هۆڵەندا.

بە وتەی بنەماڵەی خاتوو ڤان ستراتن، عێراقییەکان ڕێگەیان نەداوە بەڕێز میهویزن ئامادەبێت لە گفتوگۆکان سەبارەت بە تەرمەکە. حکومەتی عێراق هەمیشە جەختی لەوە کردەوە کە ئەرۆنسۆن ئیسرائیلییە و بەڕێز میهویزن وەک نوێنەری هۆڵەندا هیچ پەیوەندییەکی بە ئەرۆنسۆنەوە نییە.

" بەڕێز لیۆن ئەرۆنسۆن، باوکی ئەلێکساندەر دەپرسێت: بۆچی بەرپرسی کاروباری عێراقی لێرە لە هۆڵەندا، بەڕێز ئەلقازی، ڤیزەی پێدا ئەگەر پێشوەختە زانیبێتی کە ناتوانێت تەرمی کوڕەکەی لەگەڵ خۆی ببات؟"

سەبارەت بە نەدانەوەی تەرمەکەی ئەرۆنسۆن لەلایەن حکومەتی عێراقەوە، " JTA daily news bulletin" کە لە رۆژی شەممەی ڕێکەوتی٢٢ی نیسانی ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" نەدانەوەی تەرمەکە" نووسیویەتی:

" دەسەڵاتدارانی عێراق ڕەتیانکردەوە تەرمی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن، جولەکە هۆڵەندییەکە ڕادەست بکاتەوە کە لە مانگی دیسەمبەری ڕابردوودا لەسێدارەدرا، یان تەنانەت ڕێگە بە دایکی بدات تەرمەکەی ببینێت. خاتوو ئەرۆنسۆن شەوی ڕابردوو،پاش مانەوەی دوو هەفتە لە بەغدا، گەڕایەوە هۆڵەندا و لەوێ هەوڵیدا مۆڵەت وەربگرێت بۆ هێنانەوەی تەرمی کوڕەکەی بۆ ئەمستردام بۆ ناشتن. بەڵام ڕێگەی پێنەدرا نە تەرمی کوڕەکەی ببینێت و نە هیچ کەلوپەلێکی تایبەتی کوڕەکەی، تەنیا سێ ئەڵقەی پێدراوە، لەنێویاندا

ئەڵقەی هاوسەرگیرییەکەی کە لە کاتی لەسێدارەدانیدا لە پەنجەی کردووە. خاتوو ئەرۆنسۆن لە ٦ی نیسان ڤیزای عێراقی پێدرا و ڕۆژی دواتر بەرەو بەغدا بەڕێکەوت."

سەبارەت بە ناشتنی تەرمەکەی ئەرۆنسۆن ، رۆژنامەی هۆڵەندی " De Telegraaf " کە لە رۆژی شەممەی رێکەوتی٢٢ی ئایاری ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، نووسیویەتی:

" دوێنێ پاشنیوەڕۆ لە گۆڕستانی جولەکەکان لە شاری مویدەربێرگ، تەرمی ئەلێکس ئەرۆنسۆن، توێژەری کۆمەڵایەتی گرۆنینگن، تەمەن ٤٠ ساڵ، بەخاک سپێردرا.

ئەو هۆڵەندییە لە بەغدای پایتەختی عێراق لەسێدارەدرابوو، دوای ئەوەی بە تۆمەتی "سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیلی زایۆنێ دوژمن" سزای لە سێدارەدانی بەسەرداسەپێندرا، ئەلێکس ئەرۆنسن وەک خۆبەخشێک لە کەمپەکانی پەنابەرانی کورددا کاریدەکرد، کاتێک لە ٢٤ی مارتی ڕابردوودا لەو شوێنەدا لەلایەن سوپای عێراقەوە، دەستگیرکرا.

بەتەواوی چاوەڕواننەکراوبوو، دەسەڵاتدارانی عێراق دوێنێ لەلایەن کۆمپانیای KLM ەوە، تەرمی ئەو هۆڵەندییە کوژراوەیان لە بەغداوە ڕەوانەی ئەمستردام کردەوە. بە جەختکردنەوە و لەسەر خواستی خێزانەکە پشکنینی جەستەیی بۆ ئەنجامدرا، بۆ ئەمەش داواکاری گشتی ئەمستردام، بەڕێز ئێچ. پزیشکی دادوەری دکتۆر سیکل ی دیاریکرد. زانرا کە ئەلێکس ئەرۆنسۆن چوار بۆ حەوت مانگ لەمەوبەر بە هەڵواسینی کوژراوە. بڕبڕەکانی ملی شکابوون."

دیسان " De Telegraaf " لە رۆژی ٢٥ی ئایاری ١٩٧٦دا، بەقەڵەمی جۆزفان نۆردو لاپەڕەێ پێنجەم و لەژێر ناونیشانی " ئەلێکس ئەرۆنسۆن لەبێدەنگییدا نێژرا " نووسیویەتی:

" تەنها ئێستا درکم بە ڕاستی کرد، ئەمە هەمووی لەخۆڕا بوو"، باوکی دڵشکاو لیۆ ئەرۆنسۆن (٦٨ ساڵ) لەسەر گۆڕی تازە

هەڵکەندراوی ئەلێکسی کوڕە کوژراوەکەی لە گۆڕستانی جولەکەکان لە مویدەربێرگ، ئاهێک دەکێشێت "ڕەنگە ئێستا بە ئارامی پشوو بدات. "

لە کۆتایی هەفتەی ڕابردوودا بە هێمنی نێژرا: ئەلێکس ئەرۆنسۆن تەمەن ٤٠ ساڵ، کارمەندی خزمەتکاری کۆمەڵایەتی گرۆنینگن. ئەو هۆڵەندییەی لە بەغدای پایتەختی عێراق لەسێدارەدرا، دوای ئەوەی لەلایەن دادگایەکی بەناو "دادگای شۆڕشگێڕ" سزای کوشتنی بۆ دەرچوو، لەسێدارەدادرا بەتاوانی "سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیلی دوژمنی زایۆنی".

ئەلێکس ئەرۆنسۆن لە کەمپەکانی پەنابەرانی کورد لە سنووری ڕۆژهەڵاتی عێراق وەک پەرستارێکی خۆبەخش کاری دەکرد، کاتێک لە ٢٤ی مارتی ساڵی ڕابردوو لەلایەن سوپای عێراقەوە دەستگیرکرا. بۆ ماوەی چەند مانگێک خەڵکی هۆڵەندا سەبارەت بە چارەنووسی لە تاریکیدا مانەوە. بە شێوەیەکی سەرەکییش بەهۆی ڕاگەیاندنی دژبەیەکەوە سەبارەت بە لەسێدارەدانی. دەسەڵاتدارانی عێراق و دیپلۆماتکارە گاڵتەجارەکانیان لە لاهای.

چاوەڕوان نەکراو

پرسەکەی لە شاری مویدەربێرگ لەسەر داوای خێزای هاوسەرەکەی ئەلیزابێس ئەنجامدرا کە بە ئامادەبوونی کەسانی خێزانیی نزیک و ژمارەیەک هاوڕێی نزیک. هەروەها بە تەواویی بەشێوەیەکی چاوەڕواننەکراو، لەگەڵ سێ منداڵی بچووک لە گوندی گرۆنینگن بەڕێوەچوو،...

دەسەڵاتدارانی عێراق هەفتەی ڕابردوو (سێشەممە بە ئامادەبوونی بەرپرسی کاروباری هۆڵەندی لە بەغدا، بەڕێز جی میهویزن)، ڕۆژی پێنجشەممە تەرمی ئەو هۆڵەندییە کوژراوەیان لە گۆڕستانێکی بەغداوە بۆ ئەمستردام لەلایەن کۆمپانیای KLM ناردەوە. باوکی ئەرۆنسۆن:

“ئێمە سەرمان سوڕما لەو پەلەکردنە لەناکاوە , دوای ئەوەی ناچار بوو زیاتر لە دوو مانگ لەگەڵ عێراقییەکان بژی.

ئێوارەی ڕۆژی سێشەممە پەیوەندییەکمان پێگەیشت لە وەزارەتی دەرەوە. عێراقییەکان دەیانویست لە تەرمەکەی ڕزگاریان بێت، بەڵام میهویزن لە بەغدا ڕەتیکردەوە پاسی تەرمەکە دەربکات لە ژێر ناوی "ئەلێکساندەر هارون" کە لەلایەن عێراقەوە دابینکرابوو. دەسەڵاتدارانی عێراق بەردەوامن لە ئیدیعای درۆزنانەی خۆیان کە دەڵێن ئەلێکسەندەی کوڕم ناوی لێنراوە هارون و سیخوڕی ئیسرائیلە. لە کۆتاییدا بەڕێز میهویزن پاسێکی دەرکرد بۆ پابەندبوون بۆ ئەوەی کەی ئێڵ ئێم بتوانێت تەرمەکە بگوازێتەوە؟

بەزەیی

"تەنها لە هاوسۆزیی بۆ کەسوکارەکەی، داواکاری گشتی ئەمستردام، ئێچ ئی .ڤان ڕێنێس، مۆڵەتی پشکنینی جەستەیدا، هەرچەندە "تاوانەکەی ئەنجامدراوە ناچێتە چوارچێوەی دەسەڵاتی دادوەری منەوە " برایەکی ئەلێکس، هانس ئەرۆنسۆنی تەمەن ٣٥ ساڵ لەگەڵ هاوسەری دووەمی دایکی قوربانییەکە، ئامادەبوون. پزیشکی دادوەری شارەوانی دکتۆر سیکل، دیاریکرد کە ئەلێکس ئەرۆنسۆن چوار بۆ حەوت مانگ لەمەوبەر بە لەسێدارەدان کوژراوە.

ئەو هۆڵەندییە کە لە دوای دەستگیرکردنی لە ٢٤ی مارتی ساڵی ڕابردووەوە، هیچ سەردانکەرێک و هاوکارییەکی کونسوڵگەری وەرنەگرتووە دوای دوو مانگ بە پەیوەندییەکی تەلەفۆنی سادە لە باڵیۆزخانەی عێراقەوە هەواڵی لەسێدارەدانی بەو خێزانە دراوە، ئەو پێش لەسێدارەدان سەری تاشراوەو دواتر بەبێ تابوت نێژراوە.

" باوکی ئەرۆنسۆن دەڵێت ئێمە بە هیچ شێوەیەک هیچ پارەیەکی خوێنمان لە حکومەتی عێراقمان ناوێت. ئەوان بکوژی کوڕەکەمن. ئەم دەسەڵاتە بەربەرییەی عێراق لەسەر درۆ و فێڵ و ساختەکاریی دامەزراوە. "ئەوان سادیستن بەبێ یەک زەڕە مرۆڤایەتی."

رۆژنامەی هۆڵەندی " Het vrije volk " یش کە لە رۆژی شەممەی رێکەوتی ٢٦ ی ئایاری ١٩٧٦دا چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی "عێراق: ئەرۆنسۆن دادگاییەکی رەوا کراوە"دەڵێت:

" بەرپرسی کاروباری عێراقی لە لاهای بەیاننامەیەکی بڵاوکردەوە لە وەڵامی ئەو هەواڵانەی کە باس لە پرسەی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن دەکەن لە هۆڵەندا. ناوبراو بە نوێنەرایەتی حکومەتی عێراق وتی: ئەلێکسەندەر هارون دادگاییەکی دادپەروەرانەی هەبوو. "ئەو بە تاوانی سیخوڕیی و تێکدان دژ بە گەلەکەمدا لەقەڵەمدراوە، ئەو لە دەزگای هەواڵگریی ئیسرائیل کار دەکات و ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی هەبووە".

دەسەڵاتدارانی عێراق بە بەردەوامی بە ئاماژەکردن بە "هارون" نەک "ئەرۆنسۆن"، هەڵوێستی خۆیان دەپارێزن کە ئیسرائیلییەکیان دادگایی کردووە نەک هۆڵەندییەک. حکومەتی هۆڵەندا پێداگریی لەسەر ئەوە دەکات کە ئەرۆنسۆن لە هەر حاڵەتێکدا هۆڵەندی بووە، بەبێ ئەوەی ئەو ئەگەرە ڕەتبکاتەوە کە ئەویش ڕەگەزنامەی ئیسرائیلی هەبوو.ە"

" JTA daily news bulletin" ئەمریکی لەلاپەڕەی چوارەمی ٥٣ژمارە ١٠٣دا، کە لە رۆژی٢٧ی ئایار ١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" جولەکە هۆڵەندییە لەسێدارەدراوەکە لەگۆڕستانێکی نزیک ئەمستەردام نێژرا" نووسیویەتی:

" تەرمی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن، هەینی ڕابردوو لە گۆڕستانی کۆمەڵگەی ئەشکەنازییەکانی ئەمستردام لە نزیک مویدبێرگ بە خاک سپێردرا. ئەو جوولەکە هۆڵەندییە لە مانگی دیسەمبەری ساڵی ڕابردوودا لە عێراق لە سێدارە درا، گوایە سیخوڕی ئیسرائیل بووە. دەسەڵاتدارانی عێراق ڕەتیانکردەوە تەرمەکەی بدەنەوە، سەرەڕای بانگەوازێکی دایکی کە مانگی ڕابردوو بۆ ئەو مەبەستە سەردانی

بەغدای کردبوو. بەڵام دوای گۆڕانکارییەکی چاوەڕواننەکراو لە بیرکردنەوەدا، هەفتەی ڕابردوو تەرمەکە بە فڕۆکە ڕەوانەی هۆڵەندا کرایەوە.

نە وەزارەتی دەرەوەی هۆڵەندا و نە هێڵی ئاسمانی (کەی ئێڵ ئێم) ئامادە نەبوون ڕوونی بکەنەوە کە چۆن گواستنەوەکە ڕوویداوە. لێرەدا تا دوای پرسەکە ڕانەگەیەندرا کە تەنها کەسوکار و هاوڕێ نزیکەکانی خێزانی ئەرۆنسۆن بەشداریان کرد. پێش ناشتنی مەراسیمەکە کورتەیەک لە ماڵی باوکی ئەرۆنسۆن بەڕێوەچوو کە دوو بەرپرسی نوێنەرایەتی حکومەتی هۆڵەندا ئامادەبوون. زانراوە کە پشکنینی جەستەی کە لەسەر داوای خێزانەکە ئەنجامدراوە دەرکەوتووە کە ئەرۆنسۆن لە نێوان ٤-٧ مانگ لەمەوبەر بە هەڵواسین مردووە.

ئەرۆنسۆن، پیاوێکی پەرستارە و گەشتێکی بەرفراوانی کردووە بۆ خزمەتکردنی نەخۆش و بریندارەکان لە وڵاتانی ناپێشکەوتوو، لە ٢٤ی مارتی ساڵی ڕابردوودا لەلایەن سەربازە عێراقییەکانەوە لە نزیک گوندێکی کوردنشین دەستگیرکرا، لەلایەن دادگای سەربازییەوە دادگایی کرا و وەک ئاژانسی ئیسرائیل سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێندرا هەرچەندە ئەو جگە لە سەرەتای ساڵانی ١٩٥٠کان، لە ئیسرائیل نەبووە.

دەسەڵاتدارانی عێراق ڕاپۆرتێکی ئاژانسی هەواڵی عێراقییان ڕەتکردەوە لە مانگی دیسەمبەردا کە باسی لە لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆنی کردبوو. بەڵام ئەوان داواکارییەکانی حکومەتی هۆڵەندایان ڕەتکردەوە بۆ ئەوەی ڕێگە بە نوێنەرێک بدەن سەردانی ئەو زیندانییە بکات. لە 15ی مارتی ڕابردوو، باڵیۆزخانەی عێراق لە لاهای لە ڕێگەی تەلەفۆنەوە دایکی ئەرۆنسۆنی ئاگادارکردەوە کە کوڕەکەی لە سێدارە دراوە."

سەبارەت بە راپۆرتی ساڵانەی رێکخراوی لێبوردنی نێودەولەتی/ئەمنستی ئەنتەرناشناڵ سەبارەت بە دۆخی پێسێلکارییەکان

لەوتارێکی "ماریوک سامیولسن"دا لەژمارە ١٨٩ی " JTA daily news bulletin" کە لەرۆژی پێنجشەممەی رێکەوتی ٣٠ی سێپتەمبەری١٩٧٦دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، لەژێر ناونیشانی :" سەرکوتکاریی بەکۆمەڵ لە خاکگەلی عەرەبییدا" نووسیویەتی:

" زۆرێک لە وڵاتانی عەرەبی لە کەتەلۆگێکی بەرفراوانی سەرکوت و لەسێدارەدانی زیندانیانی سیاسی لە ناوچە جۆربەجۆرەکانی جیهاندا، کە لێرە لەلایەن ڕێکخراوی لێبوردنی نێودەوڵەتییەوە بڵاوکراوەتەوە، ڕەخنەی توندیان لێدەگیرێت. لە ڕاپۆرتی ساڵانەی ئەو ڕێکخراوە کە١٥ ساڵە دامەزراوە هاتووە. کە لەنێوان ساڵانی ١٩٧٥-١٩٧٦دا، زیاتر لە ١٠٠ وڵات خەڵکیان بەهۆی بیروباوەڕەکانیانەوە زیندانی کردووە و ڕەتیانکردووەتەوە دادگاییکردنی دادپەروەرانە و خێرا بکرێن. لە زۆر وڵاتدا زیندانییەکان ئەشکەنجە دەدران یان لە سێدارە دەدرێن.

لە بابەتی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست بە ئیسرائیلیشەوە باس لەوە دەکرێت کە ئێران و عێراق گەورەترین هۆکاری نیگەرانیی دەدەن، دوای ئەویش عومان و سوریا و لیبیا. لە سعودیە، کۆماری عەرەبی یەمەن و بەشێک لە دەوڵەتانی کەنداوی فارس، کەمی زانیاری لەسەر دۆخی نالەباری زیندانیان هەیە...

لە عێراق، کە ڕەنگە ڕێژەی لەسێدارەدانی ڕاپۆرتکراو لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست زۆرترین بێت، ڕێکخراوی لێبوردنی نێودەوڵەتی هەوڵیدا بە شێوەیەکی سەرەکیی بە ناوی زۆرێک لە کورد و موسڵمانە شیعەکانەوە دەستوەردان بکات. دوو ئەندامی ئەو کۆمەڵگە بچووکەی جولەکە کە تا ئێستاش کاریان بۆ دەکات بریتین لە شوا سۆفەر و ئەکرەم باهر کە لە ساڵانی ١٩٦٨ و ١٩٦٩ دەستگیرکراون.

دوای پەسەندکردنی بڕیارنامەیەک لەلایەن حکومەتی عێراقەوە لە ٢٦ی تشرینی دووەمی 1975دا کە مافی ئەوەی بە هەموو جولەکەکانی عێراقیداوە کە لە دوای ساڵی ١٩٤٨ەوە عێراقیان

بەجێهێشتووە، بگەڕێنەوە ماڵەوە و بەپێی یاساکە لەمافی یەکسان لەگەڵ هاوڵاتیانی عێراقی بەهرەمەند بن. ڕێکخراوی لێبوردن بانگەوازی لە ئەحمەد حەسەن ئەلبەکر سەرۆک کۆماری عێراق کرد بۆ وەرگرتنی زانیاری لەسەر سۆفەر و باهر بەڵام تا ئێستا وەڵام نەدراوەتەوە. هەواڵە پشتڕاستنەکراوەکان باس لەوە دەکەن کە لەوانەیە لە زینداندا گیانیان لەدەستدابێت.

هەروەها لە ڕاپۆرتەکەدا باس لە دۆسیەی ئەلێکسەندەر لیۆن ئەرۆنسۆن، پەرستارێکی پیاوی جولەکە و خەڵکی هۆڵەندا کراوە، کە لە هاوینی ساڵی ١٩٧٤ بۆ هاوکاریی پزیشکیی بە کوردەکان، سەفەری کوردستانی عێراقی کردووە. ناوبراو لە مانگی مارتی ساڵی ١٩٧٥ لە دوای ڕێککەوتنی عێراق- ئێران دەستگیرکراوە و بە تۆمەتی سیخوڕیکردن بۆ ئیسرائیل و وەک ڕاوێژکاری ڕێبەری کورد مەلا مستەفا بارزانی، سزای لەسێدارەدانی بەسەردا سەپێنراوە. حکومەتی هۆڵەندا تەنیا لە ناوەڕاستی مانگی مارتی ساڵی ١٩٧٦دا، پشتڕاستکردنەوەی ئەوەی دەستکەوت کە ئەرۆنسۆن سێ مانگ پێشتر لە سێدارە دراوە."

لەدوای دووساڵ لە لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆن و ناشتنی تەرمەکەی لە هۆڵەندا، لەئیسرائیل پەردە لەسەر مۆنۆمێنتی ئەنۆرسۆن هەڵدرایەوە و پارکێکی بەناوەوە کرا نەک لەبەرئەوەی سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل کردووە بەڵکو وەک جولەکەیەک کە لەپێناوی مرۆڤایەتییدا گیانی خۆی بەختکرد. لەم بارەیەوە لە لاپەڕەی چوارەمی رۆژنامەی ئوسترالی "Dutch Australian weekly " کە لە ٣١ی مارتی ١٩٧٨دا، چاپ و بڵاوکراوەتەوە، هاتووە: "- لە ژێر دوکەڵی ئاسمانی قودسدا، پەردە لەسەر یادگاریەک بە نمایشێکی گەورە و بە سەرنجێکی زۆرەوە لادرا ئەلێکس ئەرۆنسۆن پەرستاری هۆڵەندی، کە سەرەتای ساڵی ١٩٧٦ لە عێراق لەسێدارەدرا. دایکی لە کاتی پەردەلادان لەسەر مۆنۆمێنتەکە و ئەو پارکەی ناوی ئەوی لەسەرە وتی: " ئەو تەنیا لەبەرئەوەی جولەکە بووە لەسێدارەدرا. "

گۆڕستانی جولەکەکان لە مودێنبێرگ کە ئەرۆنسۆنی لێ نێژراوە

ماکس ڤان دێت ستۆیل ١٩٢٤-٢٠١١

دوا وته

پاش هەموو ئەو زانیارییانەی سەبارەت بە ژیانی ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن و چۆنێتیی هاتنی بۆ کوردستان لەگەرمەی پاشەکشە و دواتر تێکشکان و هەرەسی جوڵانەوەی کوردستان و پەلامار و هێرش و سەرکەوتنەکانی سوپای حکومەتی بەعس و دواتر بێسەروشوێنبوونی لە کۆتایی مارتی ١٩٧٥دا، باسکران، هەروەها تێکڕای ئەو وردەکارییانەی سەبارەت بە کەیسی هەواڵی لەسێدارەدانی ناوبراو لەرۆژنامە هۆڵەندی ئەمریکی و ئوسترالییەکاندا خرایە بەرچاو، ئێستا کاتی ئەوەیە قسە لەسەر ئەو پرسە بکرێت کە ئاخۆ ئەرۆنسۆن تەنیا پەرستارێکی هۆڵەندی خۆبەخش و پەرۆشی پێشکەشکردنی هاوکاریی مرۆیی و پزیشکیی بوو بە لێقەوماوان لە ناوچەکانی جەنگ، بەخەڵکی کوردستانیشەوە یان سیخوڕێکی ئیسرائیلی و راوێژکاری مەلامستەفا بارزانی بوو وەک بەعسییەکان ئیدیعایان دەکرد و ناوبراویان بەو تۆمەتە لەسێدارەدا؟!

لەراستییدا، یەکلاکردنەوە و ساغکردنەوەی ی ئەم جۆرە پرس و بابەتانە زیاتر کارێکە کە دەبێت لەلایەن لێکۆڵینەوەیەکی دادوەریی و و دادگایەکی بێلایەن و وردکارەوە ئەنجامبدرێت نەک گێڕانەوە و بەدواداچوونێکی مێژوویی. ئەوەی هەیە توێژەر لەم جۆرە پرسانەدا مافی ئەوەی هەیە کە بەگوێرەی زانیاریی و هەواڵە مێژووییەکان، سەرنج و تێبینیەکانی خۆی بخاتەبەرچاو.

پێویستە لەم بارەیەوە بوترێت، ئەوە راستە کە هاتنی ئەرۆنسۆن بۆ کوردستان لەپێناوی یارمەتیدانی دوژمنەکەی بووە وەک خۆی نووسیویەتی. ئەو وەک جولەکەیەک، رژێمی بەعسی عەرەبیی و حکومەتی عێراقی بە دوژمن زانیوە و وەک زۆربەی جولەکەکانیش سەرنجیان سەبارەت بە کورد و تێکۆشانی لەپێناو مافە نەتەوەییەکانی ئەرێنی بوو. ئەوەش راستییە کە ئەرۆنسۆن ماوەیەک لە ئیسرائیل

ژیابوو، هەروەها جگە لە رەگەزنامەی هۆڵەندی، رەگەزنامەی ئیسرائیلیشی هەبوو. هەروەها ئەوەش راستییە کە ناوبراو بەبێ ئاگاداریی حکومەتی عێراق و لەئێرانەوە داخڵی کوردستانی عێراق بووە و پەیوەندیی و خزمەتی بەشۆڕشە چەکدارییەکە بە رابەریی بارزانی کردووە و لەکاتی دەستگیرکردنییدا پاش هەرەس، بەرگی کوردیی پۆشیوە و دەمانچەی پێ بووە و نامەی بارزانی لەگیرفانیدا بووە و هەروەها گومان دەکرێت ئەو راپۆرتەشی پێ گیرابێت کە سەبارەت بە رەوشی تەندروستیی و پزیشکیی ناوچەی بادینان نووسیبووی و پێشتر وەک خۆی ئاماژەی پێداوە، داوێتی بە دکتۆر مەحمود و سوپاسێکی لەسەر وەرگرتووە. هەروەها ئەوەش راستیی بوو کە هەر ئەوکاتە و لەرۆژنامەی " النور " زمانحاڵی باڵی مەکتەبی سیاسی (جەلالییەکان)ەوە لەبەغدا و هەروەها لە راگەیاندنەکانی حکومەتی عێراقەوە ، هەواڵی پەیوەندیی و هاوکاریی سەربازیی و دارایی نێوان سەرکردایەتیی بارزانی و ئیسرائیلییەکان باسدەکران و بەشێک لەو بەڵگەنامە و کتێب و وێنەو باسانەی لەماوەی ساڵانی پێشووشدا بڵاوکراونەتەوە، ئەو پەیوەندییانە دەسەلمێنن کە تاکو ئاستی هاتنی پسپۆر و شارەزایانی هەواڵگریی و سەربازیی مۆسادی ئیسرائیلی بۆ کوردستان و چوونی بارزانیش بۆ ئیسرائیل، رۆیشتووە. هەموو ئەمانە کەم نەبوون هەتاوەکو بەعسییەکان بیکەنە هۆکار و پاساوێک بۆ کوشتنی ئەرۆنسۆن.

بەڵام لەلایەکی ترەوە، کاتێک سەیری چۆنێتی هاتن و مانەوە و پەیوەندییەکان و زانیاریی نێو نامەکانی ئەرۆنسۆن لەکوردستانەوە دەکەیت، بەگشتی لەوە ناچێت کە تایبەت بێ بە سیخوڕێک و خەریکی کۆکردنەوەی زانیاریی سەربازیی بووبێت بۆ ئیسرائیل. دیارە خودی ئەرۆنسۆن و خێزانەکەی ئەم تۆمەتەیان رەتکردۆتەوە و بەرپرسانی ئیسرائیلیش، بەتایبەت وەزیری دەرەوەیان، نکۆڵی لەوەکردووە کە ئەرۆنسۆن پەیوەندیی بە هیچ دەزگایەکی سیخوڕیی ئیسرائیلییەوە هەبووبێت. هەروەها حکومەتی عێراقیش هیچ بەڵگەنامەیەکی

چەسپاوی سەبارەت بە سیخوڕبوونی ناوبراو نەخستۆتە بەرچاو و لەدادگای سەورەوە (شۆڕش) کە دادگایەکی ئاراستەکراوبووە و بێلایەن نەبووە، ئەم تۆمەتەی دراوەتەوە پاڵ و سزای لەسێدارەدانی بۆ دەرچووە. هەروەها کاتێک لە مێژوودا باس لە سیخوڕانی مۆساد لە عێراقدا دەکرێت، هیچ ئاماژەیەک بە ناوی ئەرۆنسۆن لەهیچ شوێنێکدا نابینرێت. لەو رووەوە تەنیا "فازیل ئەلبەراک" لەکتێبەکەیدا لەسەر مستەفا بارزانی لەساڵی ١٩٨٩دا، ئاماژەی بەدەستگیرکردنی ئەرۆنسۆن کردووە لەلایەن سوپای عێراقییەوە پاش هەرەسی شۆڕشی کوردستان و بۆئەوەش وەک سەرچاوە پشتی بە هەواڵی رۆژنامەی "الثورة"ی زمانحاڵی حیزبی بەعس لە ٤ی نۆڤەمبەری ١٩٧٥دا بەستووە، ئەوەی یەکەمجار هەواڵی لەسێدارەدانی ئەرۆنسۆنی وەک سیخوڕی ئیسرائیل لە عێراق بڵاوکردۆتەوە. شایەنی باسە، ئیسرائیل لەعێراق بۆ کاری سیخوڕیی سوودی لەخودی عێراقییەکان یان ئەو جولەکانەی پێشتر لەعێراق بوون، وەردەگرت. بۆنمونە چیرۆکی "مونیر روفا ١٩٣٤-١٩٩٨" کە فڕۆکەوانێکی مەسیحی عێراقی بوو لەمێژوودا ئاشکرایە، کاتێک ناوبراو لەلایەن مۆسادەوە بەکرێگیرا کە لە ١٦ی ئابی ١٩٦٦دا، فڕۆکەیەکی روسی میگ٢١ لە عێراقەوە بفڕێنێت و لەفڕۆکەخانەیەکی ئیسرائیل بنیشێنێتەوە، ئەوەی بە ئۆپەراسیۆنی "٠٠٧" ناوبراوە. پێویستە بوترێت کە مۆساد نەک بەتەنیا مونیر، بەڵکو خێزانەکەشی پاراست و پێش فڕینی مونیر لە عێراقەوە، ئەوانی بردبووە ئێران و لەوێوە بەفڕۆکە گەیاندبوونیە ئیسرائیل.

هێندەی پەیوەندیی بە کوردستانیشەوە هەیە، ئەرۆنسۆن لەکاتێکدا هات کە ئاخروئۆخری جوڵانەوەکە بوو. ئەو بەهەمووی مانگ و نیوێک لەکوردستان نەبوو (جاری یەکەم چوار هەفتە و جاری دووەمیش ١٨ رۆژ) لەو ماوەیەدا سێ هەفتەی لە ناوچەی سنووری حاجی هۆمەران و گەڵالە بەسەر بردووە و ماوەکەی تریشی لەسەردان و چوون و هاتنەوەی بۆ ناوچەی بادینان بردۆتەسەر کە

سەبارەت بەعێراق هیچ دەزگاو پرۆژەیەکی ستراتیجی ئەمنی تێدا نەبوو. هیچ کەس لەوانەشی قسەیان لەشۆڕشی ئەیلول و پەیوەندییەکانی لە گەڵ مۆساد و ئیسرائیل کردووە، لەدوور و نیزیک ناوی ئەرۆنسنیان وەک راوێژکارێکی بارزانی یاخود وەک ئەندامێک لەتیمی مۆساد لە کوردستان، نەهێناوە. شایەنی باسە، ئەندامانی ئەو تیمە بەگوێرەی هەندێک لە سەرچاوەکان، لەهەرە کەسە سەربازییە شارەزا و لێهاتووەکان بوون و بەشێکبوون لە کۆمیتەیەکی کارکردن و هەواڵگریی هاوبەش کە ئەفسەرانی پلەبەرزی دەزگای ساواکی ئێرانیی و سیای ئەمریکیشیان لەگەڵ بوو. جموجۆڵ و هەڵسوڕانی ئەوانە لەوپەڕیی وریایی و پارێزراویی و شارەزایی و پلاندارێژییدا بوو. لەراستییدا، ئەرۆنسۆن نە بەشێکبووە لەوان و نە لەگەڵ ئەواندا هاتۆتە کوردستان و نە بایەخی بە کارە سەربازیی و سیاییەکان داوە، بەڵکو خوێندنەوەیەکی دروستیشی بۆ رووداوە گشتییەکان نەبووە و پێیوانەبووە کە بەو زووانە حکومەتی عێراقیی دەست بەسەر ناوچەکەدا دەگرێتەوە و لەخەمی یارمەتیدانی نەخۆش و کردنەوەی نۆرینگە تایبەتەکەی خۆیدا بووە لە ناوچەی بادینان. هەربۆیە وەک لەنامەکانیدا دەردەکەوێت جێگەی بایەخی سەرانی جوڵانەوەکەش نەبووە، چونکە بەشی هەرە زۆری ئاوارەکان چووبوونە ئێران و نەخۆش و بریندارەکان لەوێ چارەسەریان وەردەگرت. ئەوەش وایکردووە کە لێگەڕاون ئەرۆنسۆن لە ئاڵۆزترین و نالەبارترین ساتەکانی هەرەسدا، بەخۆی و گوێدرێژێکەوە بە هەورازو نشێوەکانی ناوچەی سیدەکاندا، وێڵ بێت.

بێگومان لێردەدا پێویستە ئاماژە بە راستییەکی دیکەش بدرێت، ئەویش ئەوەیە کە ئەرۆنسۆن لەمنداڵییەوە بەهۆی رەوشی جەنگ و ژیان لە کەمپی بێرگن-بێڵسندا، زەبرێکی دەرونیی توندی بەرکەوتبوو ئەوەی بە "شۆکی جەنگ" ناودەبرێت و هەندێک لە نیشانەکانی نائارامیی دەرونیی و سەرەڕۆیی و گوێنەدان بە مەترسییەکانە، کە پێموایە ئەم هۆکارە، رۆڵی هەبووە لە گوێنەدانی ئەرۆنسۆن بەو داواو

ئامۆژگارییانەی کە جەختی لە مەترسیداریی دۆخەکە و پێویستیی ڕۆیشتنی بیانییەکان و چۆڵکردنی ناوچەکە کردۆتەوەو لەبری بەئاراستەی سنوورەکانی ئێران بڕوات بۆ دەرچوون، بە ئاراستەی هاتنی سوپای بەعسییەکان و تیاچوون، ملیناوە. وەک باوکی ئەرۆنسۆن دەڵێت :" ئەلێکس سەرەڕۆیەک بوو تەنیا بایەخی بە قوربانیانی جەنگ دەدا و ئێستاکەش وا خۆی بۆتە یەکێک لە قوربانیانی ئەو جەنگە." دواتریش پاش لەسێدارەدان و لەکاتی ناشتنی تەرمەکەی و لە سەر گۆڕەکەی وتی:"رەنگە ئێستا بە ئاراميی پشووبدات."

حکومەتی بەعس لەعێراق پاش ڕێکەوتنی جەزایر و داگیرکردنەوەی کوردستان و راونانی بارزانی و هەرەسپێهێنانی شۆڕشی کورد، تووشی نەشوەی سەرکەوتن و غرورێکی گەورە بووو. ئەوان دەیانزانی کە ئەرۆنسۆن لەراستییدا ئەندامی هیچ دەزگایەکی سیخوڕیی ئیسرایلی نییە، دەشیانزانی کە خواستی نەوتی عێراق لەلایەن هۆڵەنداوە لەو قۆناغەی قەیرانی وزەدا، پەیوەندییەکانی عێراق و هۆڵەندا ناپچڕێنێت، بەتايبەتی لەم قۆناغەدا، عێراق خەریکبوو لەرۆژئاوا نزیک دەبووەوە و باڵی سەدام حسێنی جێگری سەرۆکیش لە حیزبی بەعسدا زیاتر خۆی دەچەسپاند. هەربۆیە کەیسی ئەرۆنسۆن و لەسێدارەدانیان بەتۆمەتی " سیخوڕیی بۆ ئیسرائیل و راوێژکاریی مەلامستەفا بارزانی" کردە بابەتێکی پاگەندەیی لە نێوخۆی حیزب و عێراق و هەروەها بۆ دژایەتیی شۆڕشی داڕماوی کوردستان لە دەرەوە. هەربۆیە لەرووی مێژوویەوە، بێ بوونی بەڵگەی روون و چەسپاو، ناتوانرێت بەتەنیا هەواڵ و ئیدیعاکانی رژێم و سەرانی بەعس لەم کەیسەدا بکرێتە بنەمایەکی تانەلێنەدراو تاوەکو بوترێت ئەلێکسەندەر ئەرۆنسۆن سیخوڕێکی ئیسرائیلی بووە لەکوردستان .

daily news bulletin

Published by Jewish Telegraphic Agency 165 West 46th St. New York, N.Y. 10036

Contents copyright: Republication only by previous arrangement

Vol. XLII - 58th Year | Wednesday, November 5, 1975 | No. 209

39-YEAR-OLD DUTCH-BORN JEW, A SURVIVOR OF BERGEN-BELSEN, HANGED IN IRAQ AS AN ISRAELI SPY

By Yitzhak Shargil

TEL AVIV, Nov. 4 (JTA)--A 39-year-old Dutch-born Jew was hanged yesterday in Iraq as an Israeli spy, it was learned today from relatives in Israel. The man, Alexander Leon Aharonson, whom the Iraqi authorities identified as Alexander Haroun, was a survivor of the Bergen Belsen concentration camp. He had devoted his life to tending the sick and injured in disaster areas all over the world including India, Biafra and Bangladesh.

Aharonson disappeared in northern Iraq where he was serving as a male nurse to the Kurds. He had refused to leave with other foreigners when the Kurdish rebellion collapsed last March.

Representations by Dutch authorities at the behest of his family in Holland who had asked Queen Juliana to intervene, yielded no information from the Iraqi authorities until yesterday's terse announcement that Aharonson had been tried by a revolutionary tribunal in Baghdad last month and sentenced to death by hanging.

Israeli sources branded as ridiculous the Iraqi claim that Aharonson was an Israeli agent who had once served in the Israeli army. According to the Iraqis, he was in possession of classified military and political information for Israeli intelligence when he was arrested March 24. The Iraqis said Aharonson served as an advisor to the Kurdish rebel leader Gen. Mustafa Barzani.

Described As A Humanitarian

Relatives and friends in Israel said Aharonson had lived in Israel for several years as a tourist but retained his Dutch citizenship and passport. His wife, who is non-Jewish, lives in a village near Kroningen where Aharonson was born. They have four children, three of them adopted and one of the latter the son of a Palestinian refugee, sources here said. Aharonson's

Political sources said that for the short run at least, Secretary of State Henry A. Kissinger would continue to be the key figure in the major White House decisions on the Middle East and foreign policy generally, even though he will no longer be chairman of the National Security Council.

Observers tended to play down the importance of Ford's dismissal of Defense Secretary James R. Schlesinger and his nomination of Donald Rumsfeld to replace him. The Defense Department has had relatively little to say in the formulation of overall Mideast policy. But many Israeli officials were privately critical of Schlesinger's opposition to the sale of long-range Pershing missiles to Israel.

Problems Of Detente, Mideast Mulled

Nevertheless, some sources expressed misgivings that the elevation of Rumsfeld to the top defense post could lead to a further deterioration of Israel's relations with the Pentagon. Rumsfeld, the White House Chief of Staff, is held responsible by many Israelis for Ford's sharp letter to Premier Yitzhak Rabin last March rebuking him for refusing to accept the terms then offered by Egypt for a second interim agreement in Sinai.

Some observers felt that the firing of Schlesinger represented a victory for Kissinger's policy of detente with the Soviet Union. While Israel does not oppose detente in principle, the Ford-Kissinger desire not to offend Moscow has been, in Israel's view, detrimental to the struggle of Soviet Jewry for emigration rights. Kissinger was the Administration's chief spokesman against the Jackson-Vanik amendments to the U.S. Trade Reform Act. Schlesinger, on the other hand, was always wary of detente and seemed to corroborate the Israeli view that the Russians were getting more than they gave.

Kissinger's differences with Schlesinger on the Middle East were no secret. The Pentagon complained on the Secretary's return from the region in September that it had not been fully briefed on the details of the Sinai accord. Schles-

Algemeen Dagblad

Veel meer en vaker actie met blaasp

BORRELJACHT FELL

Woede over ophangen Nederlander

IRAK: 'SPION VOOR ISRAËL'

[illegible]

[illegible]

DEN HAAG — Minister Van der Stoel (buitenlandse zaken) heeft de Irakese ambassadeur in Brussel, dr. Ghaib Houloud Muklis, gisteren persoonlijk meegedeeld dat de Nederlandse regering 'diep geschokt' is door de executie van de Nederlander Leon Aronson.

De ambassadeur was door minister Van der Stoel naar Den Haag ontboden, nadat uit persberichten uit Bagdad was gebleken dat de Nederlander Aronson gisternacht in Irak ter dood was gebracht omdat hij

In lu tijd cont

DEN HAAG –

'Ik doodde haar in blinde woede'

Bénédictine

Bénédictine + koffie + slagroom = café D.O.M.

Regering heeft meerd

Aronson wilde mensen helpen

vervolg van pagina 1

'Israëliër'

Bange vermoedens

Via de radio

Zonder papieren

Lijden verlichten

Alarm

'Waanzin'

NIEUWSBLAD van het NOORDEN

editie Stad Groningen en Haren

donderdag 6 november 1

Franco ligt nu aan kunstnier

(AFP, UPI, ANP) —

Een van de voorbereiders

'Aanslag op konin door om scholier

In SER wordt naar nieuwe wegen gezocht

SCHRIK NA MISLUKKEN VAN LOONOVERLEG 1976

(Van onze correspondenten)

Twee Nederlander aanvaring omgek

Nederland vraagt Irak stoffelijk overschot van Aronson

GRONINGER POLITIE IN REP EN ROER NA DIEFSTAL OP HOOFDBUREAU

(Van een onzer verslaggevers)

Conclusie PvdA-Statenlid Joop Olmen

Jewish Male Nurse Hanged by Iraqis as Spy

TEL AVIV (JTA) — A 39-year old Dutch-born Jew hanged in Iraq as an Israeli spy Monday was a survivor of the Bergen-Belsen Concentration Camp who had devoted his life to tending the sick and injured in disaster areas all over the world including India, Biafra and Bangladesh, it was learned from relatives in Israel.

Alexander Leon Aharonson, whom the Iraqi authorities identified as Alexander Haroun, disappeared in northern Iraq where he was serving as a male nurse to the Kurds. He had refused to leave with other foreigners when the Kurdish rebellion collapsed in March.

Representations by Dutch authorities at the behest of his family in Holland who had asked Queen Juliana to intervene, yielded no information from the Iraqi authorities until Monday's terse announcement that Haroun had been tried by a revolutionary tribunal in Baghdad last month and sentenced to death by hanging.

Israeli sources branded as ridiculous the Iraq claim that Haroun was an Israeli agent who had once served in the Israeli army.

According to the Iraqis, he was in possession of classified military and political information for Israeli intelligence when he was arrested March 24. The Iraqis said Haroun served as an advisor to the Kurdish rebel leader Gen. Mustafa Barzani.

Relatives and friends in Israel said Aharonson had lived in Israel for several years as a tourist but retained his Dutch citizenship and passport.

His wife, who is non-Jewish, lives in a village near Kreeningen, Holland, where Aharonson was born. They have four children, three of them adopted and one of the latter the son of a Palestinian refugee.

Aharonson's mother, also a Bergen-Belsen survivor, and his step-father live in Holland. He left Holland for the Middle East last winter and his last letter to his family was dated March 13.

Aharonson was described as a humanitarian whose experiences at Bergen-Belsen made him determined to help needy people of all races. Trained as a medical nurse, he worked for some time at the Albert Schweitzer Hospital in Africa, helped the sick and hungry in Biafra, India and Pakistan and spent some time in the Virgin Islands. He was in Israel between 1954-58.

Songwriter Cahn Due in Detroit

Academy Award-winning songwriter Sammy Cahn will present his "Words and Music" musical Nov. 17-22 at the Music Hall Center for the Performing Arts.

While in Detroit he will visit Cass Tech, Grosse Pointe North and Roeper City and Country schools where he will talk about music.

Performances are held 8:30 p.m. with Wednesday and Saturday matinees at 2.

BEST BUYS IN TOWN!
COMPLETE DINNERS .... $5.50 per pers.
LUNCHEON HOT BUFFET .... $3.50 per pers.
½ LB. ALL BEEF TERIYAKIBURGER $1.95
RIKSHAW INN
6407 ORCHARD LAKE RD. & MAPLE RD.
IN THE ORCHARD MALL 851-6400
HELP US CELEBRATE OUR 2nd ANNIVERSARY

HUGO'S BACK IN TOWN WITH BOB ANGUS
PASTA & PAGLIACCI
135 W. Lafayette

Washington Theatre
SUN. thru THURS. ALL SEATS $1.00
Children's Matinee
ALL SEATS 75¢ SATURDAY & SUNDAY
"WILLIE WONKA AND HIS CHOCOLATE FACTORY"
1:00 and 3:00
Tonight
METRO-GOLDWYN-MAYER PRESENTS
A CARLO PONTI PRODUCTION
DAVID LEAN'S FILM OF BORIS PASTERNAK'S
DOCTOR ZHIVAGO
422 S. WASHINGTON, ROYAL OAK
541-0082

Share this rare film experience with someone you love— your children.
"Kadar tickles laughs out of the audience and squeezes tears out of us in this charming story."
"Although this is a wonderful movie for the whole family to see together, and my own children enjoyed it, it has the kind of appeal that adults warm to more than children because we can appreciate it on several levels—as parents, as children and as grandchildren."
"Yossi Yadin is superb!"
"A delightful film and an unusual one, a true delight."
"Magically created with all its charm, poignancy, humor and heartache. A magnificent film. After you see it, you'll find it impossible to shake out of your mind or heart."
"A warm and funny and touching tale."
"One of the most beautiful and most touching films to be seen in years."
"Under Jan Kadar's sensitive guidance, this journey back to lost youth modestly but touchingly reveals people as authentic as the settings in which they are captured."
Lies My Father Told Me
A JAN KADAR FILM

MOVIE GUIDE
Americana Complex 1, 2, 3, 4
"JAWS" (PG)
"DOG DAY AFTERNOON" (R)
"A DELICATE BALANCE" (PG)
"ROOSTER COGBURN" (PG)
BERKLEY
ALL SEATS $1.00 SUN. THRU THURS. NO COUPONS

music hall center for the performing arts
ONE WEEK ONLY NOV. 17-22
Academy Award Winner
SAMMY CAHN & CO. in Words & Music
"I adored it! Don't Miss it!" —Clive Barnes New York Times

Trouw

met Nieuwe Haagse Courant en met Nieuwe Leidse Courant

Ontstemming over legeroefening - pag. 5

Familieberichten

In deze krant

Sadat in Londen

Flinke stijging sinds het voorjaar

Veel werkloosheid bij het onderwijs

'Reserve' bestaat voor tweederde uit vrouwen

Afremmen

Kleuteronderwijs

Werkgevers dringen op lastenverlichting aan

Werkloosheid nu 212.600

Mededeling aan onze abonnees en adverteerders

Aronson mogelijk in leven

Marokko rukt snel op

'Zelfmoordactie'

Vrijwel zeker:

'Enka geen gedwongen ontslagen'

Expositie massief eiken

Meubelfabriek Oisterwijk

Vrijheid

Trouw heeft altijd wel wat. Doe er iets mee.

Welkomstvoordeel.

Trouw hoort bij u

Duisenberg.

Van Amelsvoort (KVP) en Beumer (ARP) waren het eens met Duisenberg dat de VVD zeer voorbarig is om nu al bijstelling van het kabinetsbeleid te verlangen. Wel benadrukten deze twee regeringsfracties dat versombering van de economische vooruitzichten de betekenis onderstreept van de motie-Andriessen, die de Kamer een maand gele-

Rechte ruggen

VVD-leider Wiegel betoogde dat KVP en ARP de kritiek beter nu meteen al onder ogen kunnen zien. Met belangstelling wachtte hij af of ook in februari KVP en ARP 'hun ruggen recht houden' of opnieuw zullen proberen onder hun verantwoordelijkheid uit te komen.' De VVD-motie ingediend door Van Aardenne) voor lastenverlichting en uitgavenverlaging op korte termijn werd verworpen. De motie kreeg steun van SGP, GPV, DS'70, RKPN, Boerenpartij en CHU. Deze laatste zag in tegenstelling tot de andere CDA-partners, in de VVD-motie 'een nuttig beroep op de regering die te laat en onvoldoende reageert.'

Aronson

● Vervolg van pagina 1

Na de schokkende mededeling dat Aronson 11 oktober was opgehangen heeft de nieuwe verklaring van de Irakese zaakgelastigde grote verwarring verwekt. De Nederlandse regering had de laatste maanden al twee keer de Irakese regering om informatie gevraagt over het lot van Aronson zonder antwoord te krijgen. Volgens de in Amsterdam wonende ouders van Leendert Aronson had hij in zijn laatste brief geschreven de zieken van de opstandige Koerden te verplegen. Na het neerslaan van deze opstand was niets meer van hem vernomen. Volgens dr. David Nabarro van het Engelse 'Save the Children-Fund' zou Aronson op 24 maart samen met drie Koerdische opstandelingen zijn gefusilleerd.

De regering van Irak gaf deze week als verklaring voor het executeren van de verpleger, dat hij de Israëlische nationaliteit zou hebben en een Israëlisch spion zou zijn. Dit laatste is gisteren tegengesproken door de minister van buitenlandse zaken van Israël, Allon, die voor zijn vertrek naar Nederland een verklaring aflegde. Hij zei op het vliegveld van Tel Aviv dat geen enkele Israëlische geheime dienst ooit contact met Aronson heeft gehad. 'Irak gebruikte dit alleen als excuus om een Nederlander, die jood bleek te zijn, op te hangen', aldus Allon.

Inmiddels had Nederland Irak om het stoffelijk overschot van Aronson verzocht. Het is mogelijk dat dit verzoek ertoe heeft bijgedragen dat de Irakese regering nu heeft 'ontdekt' dat Aronson nog leeft en wacht op zijn executie. In het laatste geval dient de Nederlandse regering alle mogelijke informatie te krijgen over een eventueel proces, teneinde Aronson juridische bijstand te kunnen verlenen.

De heer P. Jongeling, fractievoorzitter van het GPV in de Tweede Kamer heeft — toen was nog niet bekend dat Aronson nog in leven zou zijn — er bij minister Van der Stoel op aangedrongen de Nederlandse diplomatieke vertegenwoordiger in Bagdad terug te roepen. Als de regering dat niet van plan is — aldus de heer Jongeling — waarom werd een dergelijke protestmaatregel dan wel toegepast bij de uitvoering van de doodvonnissen tegen Spaanse verzetsstrijders tegen het fascisme.

(Advertentie)

'n METZLER-bril: ieders oogmerk!

(Advertentie)

Sennocol: voor een geregelde stoelgang

Sennocol is een laxeermiddel dat op natuurlijke wijze - betrouwbaar en doeltreffend - opluchting brengt. Sennocol werkt na ca. 8 uur. 's Avonds ingenomen, 's morgens de werking, waardoor u verzekerd bent van een ongestoorde nachtrust.

Sennocol: een laxeermiddel waar u de klok op gelijk kunt zetten

Uitsluitend verkrijgbaar bij drogist en apotheker.

Dagra N.V., Diemen.

24
4

Het Vrije Volk

Schatkist derft miljarden door belastingvlucht

een sprankelende, licht mousserende, witte wijn

KELLER-GEISTER

GOLD EXTRA

Wright (Scott-pooltocht 1910) overleden

Aronson is nog in leven

Wel veroordeeld, niet gevonnist

Meer controle

Nieuwe methode uit VS

Sterilisatie van vrouw snel en eenvoudiger

NEDERLAND 6DE IN KOOPKRACHT

Saharagangers vlak voor de mijnenvelden

Naftakraker ontploft, vijftien man gewond

Expositie massief eiken (vrije toegang)

YAMAHA ORGELS

Steeds meer...

Motie

Bezettingsacties

(Vervolg van pag. 1)

De bezetters van Dam Chips zijn vanmiddag met bussen vanaf het bedrijf in Hoofddorp naar Den Haag gereden om bij de verschillende ministeries op demonstratieve wijze duidelijk te maken dat — nu zich kopers voor het bedrijf hebben gemeld — de regering met onmiddellijke steunmaatregelen over de brug moet komen.

Het actiecomité van het personeel omschreef de mededeling van het ministerie van landbouw dat er, in tegenstelling tot andere berichten, hier wèl bereidheid bestaat om financiële steun te geven ten behoeve van de werkgelegenheid van de Dam-arbeiders, als een belangrijk resultaat van de actie en de grote solidariteit in de afgelopen periode.

Ook het initiatief afkomstig van het CPN-Tweede Kamerlid Joop Wolff en gesteund door Voogd en Stoffelen van de PvdA om op korte termijn te komen tot een bespreking met alle bij Dam Chips betrokken ministeriële instanties, organisaties en de vertegenwoordigers van het personeel (vervat in schriftelijke vragen aan minister Boersma) werd door het actiecomité toegejuicht.

Woordvoerder Piet Brands noemde het van groot belang dat dit gesprek plaatsvindt omdat alleen op deze wijze de knoop kan worden doorgehakt en tot maatregelen kan worden overgegaan met het doel de werkgelegenheid voor de Dam-arbeiders en -arbeidsters te behouden.

Ook gisteren stroomden bij het bezette bedrijf de steunverklaringen en solidariteitsgelden binnen. Hieronder bevonden zich bedragen die verzameld waren door het Landelijk Actiecomité van werkers in de Gezondheidszorg en de CPN-afdelingen in Amstelveen en de Amsterdamse Funen-buurt.

Het actiecomité heeft van de directie van het hotelconcern Van der Valk de mededeling ontvangen dat deze Dam Chips wil overnemen. In het bedrijf zou dan niet alleen de verwerking van aardappelen ter hand worden genomen (patat) maar ook de verwerking van verse groenten, waarbij gedacht wordt aan diepvriesprodukten. Het concern, dat zijn bod om het bedrijf te kopen ook bij het ministerie van landbouw aankondigde, exploiteert restaurants en ook motels waaronder in Avifauna te Alphen en De Witte Bergen.

Aronson niet ter dood gebracht

De veertigjarige Nederlandse verpleger Leo Aronson is niet ter dood gebracht. De Nederlandse zaakgelastigde in Bagdad heeft dit bericht vandaag bevestigd gekregen van de Iraakse autoriteiten, aldus het ministerie van buitenlandse zaken in Den Haag. Aronson is wel ter dood veroordeeld doch het vonnis zou niet voltrokken zijn.

Volgens eerdere berichten werd Aronson maandag in Bagdad terechtgesteld. Hij zou zich schuldig hebben gemaakt aan spionage voor Israël. De Iraakse autoriteiten beschouwden Aronson als Israëlisch staatsburger.

De veertigjarige verpleger, die tijdens de oorlog met zijn moeder werd weggevoerd naar het beruchte concentratiekamp Bergen-Belsen, zou echter alleen als toerist in 1954 Israël bezocht hebben. Aronson is Nederlands staatsburger. Terwijl de Nederlandse regering maanden bezig is geweest inlichtingen van de Iraakse regering te verkrijgen over de verblijfplaats van de verpleger, kwam maandag plotseling het bericht van zijn terechtstelling. De akte van beschuldiging werd evenmin — zoals gebruikelijk is in de internationale rechtspraak — naar de Nederlandse regering gezonden.

vakbeweging, de bejaardenorganisaties en -comités, hebben zich er mee bezig gehouden. Dit verzet is niet zonder resultaat gebleven. De regering heeft nu aangekondigd, dat niet alleen op het gebied van de belasting enkele maatregelen zullen worden genomen, maar dat ook wat gedaan zal worden aan de premies voor de bejaardenverzekering.

Omdat over de premie van het bejaardenziekenfonds nogal misverstand bestaat — mede door niet al te duidelijke publikaties van de regering — willen we hieraan enige nadere aandacht besteden. We moeten daarbij veel cijfers gebruiken. Het is echter de enige manier om een ieder in de

Verhuiskosten

J. B. in Amsterdam heeft gelezen over de verhuiskostenregeling voor bejaarden. Hij vraagt inlichtingen over een eventuele andere regeling voor zijn dertigjarige zoon, die een woning bewoont van een woningbouwvereniging. De woning zal met een rij andere huizen in de straat grondig worden verbouwd in het kader van een zogenaamde renovatie.

B. doelt op de regeling voor verhuis- en herinrichtingskosten, die een huurder heeft ingeval aan de door hem bewoonde woning ingrijpende voorzieningen worden getroffen tot verbetering van de indeling of het woongerief of tot opheffing van de technische gebreken.

Zonder dat gekeken wordt naar het inkomen en de huur, kan bij renovatie een beroep worden gedaan op een tegemoetkoming van maximaal ƒ 3500,— in de vier grote gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht en op ten hoogste ƒ 3000,— in vrijwel alle overige gemeenten.

Een soortgelijke regeling geldt bij krotopruiming, d.w.z. het te verlaten krot dient definitief te worden ontruimd en verder afgebroken.

Alleenstaande kinderen

J. O. in Rotterdam wenst informatie over voogdij van minderjarige kinde-

Ontploffing

(Vervolg van pag. 1)

langs het fabrieksterrein loopt. Kort na de middag meldde de

de poort moest iedereen zich afmelden, waarna we naar huis werden gestuurd. Het hele terrein, waar zo'n honderd man aan het werk was, werd ont-

Betoging in Arnhem 'eerste

Industriebon

uiten

Overzicht van het drama

DUBLIN — Op vrijdag 3 oktober wordt dr. T. Herrema, directeur van de Ferenka-fabriek in Ierland, een dochteronderneming van Enka Glanzstoff, in de buurt van het plaatsje Limerick ontvoerd. Een onbekende vrouw eist telefonisch de vrijlating van drie leden van IRA.

De ontvoerders laten verder weinig van zich horen. De priester O'Mahoney meldt zich als bemiddelaar. Later wijzen de ontvoerders zelf een nieuwe bemiddelaar aan: de Ierse vakbondsman Philip Flynn. Hij krijgt een geluidsbandje waarop de stem van dr. Herrema te horen is.

De Ferenka-directeur zegt daarop dat de ontvoerders hem een voet zullen afhakken als niet op hun eisen wordt ingegaan. Ook op een tweede bandje vraagt Herrema aan de Ierse regering tegemoet te komen aan de eisen van de kidnappers.

Op dinsdag 21 oktober wordt Herrema gevonden in een huis in het dorpje Monasterevin. Spoedig raakt bekend wie zijn ontvoerders zijn: Eddie Gallagher (28) en de 19-jarige Marion Coyle. Tussen hen en de politie die het huis belegerd heeft, is voortdurend contact.

De politie weigert in te grijpen: in het huis wordt dr. Herrema doorlopend onder schot gehouden. Als er een kleine actie wordt gehouden, schiet Marion Coyle een agent een pink af. Aan het uithoudingsvermogen van de twee kidnappers lijkt geen einde te komen. Tot gisteravond.

AMSTERDAM — De sterkte [illegible]

Aronson leeft, maar waar is hij?

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG — Leendert Aronson leeft. De Nederlandse tijdelijk zaakgelastigde in Irak, mr. G. Meihuizen, heeft gistermorgen het ministerie van buitenlandse zaken in Den Haag bevestigd dat Aronson nog in leven is en niet is geëxecuteerd. Donderdagmiddag was in Den Haag grote onzekerheid ontstaan over de vraag of Aronson nu wel of niet dood is.

Aan deze onzekerheid is gisterochtend een einde gekomen door het onderzoek dat de Nederlandse zaakgelastigde in Irak heeft ingesteld. Details over de verblijfplaats en de mogelijkheden tot juridische bijstand voor de ter dood veroordeelde Nederlander ontbreken voorlopig. Aronson zou voor Israel hebben gespioneerd.

De familie is door het ministerie van buitenlandse zaken zo veel mogelijk op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. De Nederlandse vertegenwoordiging stelt alles in het werk om Aronson zoveel mogelijk juridische bijstand te geven ter herziening van het vonnis.

'Eerst zien'

De moeder van de welzijnswerker mevr. A. van Straten-Cohen, was gisteren de hele dag aan de telefoon gekluisterd in haar flatwoning in Amsterdam-Buitenveldert. „Ik wil zo graag geloven dat Leendert nog leeft, maar zelfs nu Buitenlandse Zaken ons dat verzekert durf ik het nog niet aan te nemen. Iemand moet hem eerst zien."

De spanning was gisteren de hele dag te snijden in de woning van de Aronson's in het Groningse dorpje De Wilp. Leenderts vrouw Elisabeth Cornelia Aronson-van Dieyen (40) durfde nog niet te geloven dat haar man, die ze vorig jaar juli voor het laatst zag en van wie ze in maart dit jaar een laatste brief ontving, nog in leven is.

MIJN MAN LEEFT!

● Leendert Aronson en zijn echtgenote Elizabeth in betere tijden in het Groningse dorpje de Wilp.

De aangenomen [illegible] Wilsel-[illegible] uit India en Truida uit Groningen zijn toevallig ook beiden tien jaar en begrijpen goed wat er op het spel staat.

De vader van welzijnswerker Leendert Aronson, die door de familie Alexander wordt genoemd, de accountant Leo Aronson (67), is inmiddels ondergedoken om in alle rust de komende ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden. Hij had zich [illegible]

Vier ministers naar feest in Paramaribo

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG — Premier Den Uyl en de ministers De Gaay Fortman (Surinaamse Zaken), Pronk (Ontwikkelingssamenwerking) en Westerterp (Verkeer en Waterstaat), gaan op 25 november naar Paramaribo om [illegible]

ZATERDAG 8 NOVEMBER 1975 — DE TELEGRAAF

De Telegraaf

Het dagblad De Telegraaf geeft onpartijdig nieuws, zonder gebonden te zijn aan enige staatkundige partij, kerkelijke richting of belangengemeenschap, uitsluitend in dienst van 's lands belang.

Artikel 2 der Statuten

Officiële bevestiging: „Hij leeft"

Aronson in Iraakse cel

door Accent-verslaggever Jaap Deltenre en De Telegraaf-verslaggever Jos van Noord

BAGDAD/AMSTERDAM, zaterdag

De 40-jarige Nederlandse vrijwilliger Alexander Aronson uit het Groningse dorpje De Wilp, die, zoals de Iraakse autoriteiten maandag bekendmaakten, zou zijn opgehangen wegens „spionage voor Israël", zit in de Iraakse hoofdstad Bagdad gevangen.

Vandaag zal de tijdelijk zaakgelastigde van ons land in Irak, mr. Gerben Meihuizen, Aronson in de gevangenis bezoeken.

In een exclusief telefonisch vraaggesprek dat „onze man" in Irak gisteravond voerde met verslaggever Jaap Deltenre van het weekblad „Accent", zei mr. Meihuizen, dat hij gistermorgen de bevestiging had gekregen van de Iraakse autoriteiten dat Alexander Aronson nog in leven is.

„Aronson is wél ter dood veroordeeld wegens spionageactiviteiten voor Israël. Het feit dat dit door Israël met de grootste stelligheid wordt ontkend en dat de man een Nederlands staatsburger is, zijn voor mij gegronde redenen om zijn onmiddellijke invrijheidstelling te eisen", aldus mr. Meihuizen tijdens het telefoongesprek, waarvoor de verbinding 48

De zwartgeblakerde resten van de hal.

Geweigerd

Vanwege de islamitische zondag werd de heer Meihuizen gisteren de toegang tot de gevangenis voor een bezoek aan Aronson botweg geweigerd.

De vader van Alexander, de 67-jarige gepensioneerde accountant Leo Aronson uit Amsterdam, zei ons gisteravond: „Als Alex al die maandag dat

Humanitair beroep

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG, zaterdag

De Nederlandse regering heeft een humanitair beroep gedaan op de Iraakse regering om niet tot executie van het

Kerk en geweld

De adviesraad van de Raad van Kerken in Nederland heeft zich uitgesproken voor het steunen van geweld door bevrijdingsbewegingen „in sommige gevallen". De controverse hierover is niet nieuw maar heeft zich de afgelopen jaren wel toegespitst.

De voorstanders van het steunen van geweld verwijzen bij herhaling naar het verzet, dat ook in de bezettingsjaren tegen de Duitsers is geboden.

Het lijkt gemakkelijk deze lijn te kunnen doortrekken naar groeperingen, bijvoorbeeld in Zuidelijk Afrika, die zich ook onderdrukt gevoelen.

Maar dit verzet is van geheel andere aard. Hier gaat het om een in wezen politieke strijd, die verandering wil brengen in een sinds eeuwen gegroeide situatie. Men kan de leiders van Zuidelijk Afrika in de verste verte niet vergelijken met de leiders van enige totalitaire macht.

Het steunen van geweld, hier en elders in de wereld, is daarom voor de kerken een politieke keus. Een keus, die voortvloeit uit een eenzijdig gerichte, naar extreem-links overhellende mentaliteit.

Men gaat voorbij aan zijn plicht in situaties als in Noord-Ierland, of in Libanon, een duidelijke stem te laten horen met alle gezag waarover de kerk kan beschikken. Een gezag dat berust op het woord van de kerk en niet op wapengeweld.

Duisenberg op drijfzand

De president van De Nederlandsche Bank, dr. J. Zijlstra, heeft het kabinet duidelijk de weg gewezen om het land uit de ernstige economische moeilijkheden te halen. In een openbaar uitgesproken advies heeft hij aangedrongen op beperking van de overheidsuit-

Sloper brandt raadhuis plat

door Harry Muller

ELBURG, zaterdag

Het pand van Sociale Zaken van het gemeentehuis van Elburg in het Veluwse dorpje Oostendorp brandde gistermiddag volledig uit, omdat een man bij de afdeling Sociale Zaken een blik benzine naar binnen gooide en vervolgens de boel aanstak.

Vier ambtenaren, die zich op

Emmer met zeepsop maakte einde aan bloedige aanslag

door TOM HENDRIKS

UTRECHT, zaterdag

Een emmer met zeepsop maakte een einde aan de levensgevaarlijke aanslag, die Frank K. (30) en zijn vrouw Muriel (30) pleegde. Door het vette sop gleed hij uit op de vloer van het Utrechtse bejaardentehuis Tuinwijk, waar-

Eerlijkheid langer dan

door Jacques Fahre

DEN HAA

Nu wordt er weer een Ver Eerlijke Voorlichters opgericht niet lachen. De jongens die d worden bestempelen zichzel grootste leugenaars. Want ee lichters bestaan niet, of ze k vak niet, wat op hetzelfde ne

Ik wil niet geheel en al uitsluit eens ergens een eerlijke voorlicht is getreden, maar in dat geval ont interessante mogelijkheden. De o kwaam en weet niet wat er in zij omgaat. Op lastige vragen kan hi antwoorden, maar hij liegt in conu

De tweede mogelijkheid is dat kwaam en toch eerlijk is. Dat lo Na de eerste de beste waarheid coopt, wordt hij eruit geslingerd voorgoed zijn reputatie verspeeld. en meest voor de hand liggende heid is dat hij bekwaam is en zijn de kortste keren aanpast aan de standigheden waarin hij verkeert. consequent volhoudt is voor hem toekomst weggelegd, waarin hij slaagd politicus kan worden.

Beschuldiging

Tot zover over de eerlijke vo begrip trouwens wel de behoefte enging van Eerlijke Voorlichters lieden worden op het ogenblik ove een golf van beschuldigingen dat o baar zijn in hun berichtgeving. Va willen de voorlichters zich indekk geval de journalisten de bal zouden spelen en zouden zeggen: wij zijn baar, maar de voorlichters belaze

Die toenemende beschuldigingen aan het adres van de pers vind een uiterst bedenkelijke ontwikkeli de zaken op hun kop. Voorheen w

later aangehouden. Hij bleek in het bezit te zijn van een revolver en tien scherpe patronen.

scher geheel te laten vormen met hun omgeving. De bouw uit oude materialen gebeurde op ini-
tiatief van het nationaal Comité Monumentenjaar 1975.

LHV genoemde intercollegiale toetsing. „Welke arts durft normen te stellen aan bijvoorbeeld een collega in de weekend- en avonddienst met wie hij nog jaren verder moet?"

errenbeelden bepaalde, parfums
van de SCHORPIOEN
(24/10-22/11)
5,95
per flakon bij drogist of parfumeur
ANDERS IMPORT - LEIDEN

D BOOS
EP

De presentator van het Marokkaanse programma, Sliman Mouhmy, zal op 16 november voor het laatst het programma presenteren, zo heeft de NOS gisteravond meegedeeld. Men zoekt een opvolger voor hem.

Bij een deel van de Marokkanen in ons land was volgens een NOS-woordvoerder verzet gerezen tegen de berichtgeving van Mouhmy, die altijd aansloot bij het bewind van koning Hassan. De presentatorwisseling heeft volgens de NOS-woordvoerder echter niets te maken met de zijns inziens overigens terecht gelaakte oproep tot deelnemen aan de Sahara-mars.

Verzoek aan Irak: Dood Aronson niet

(Van een onzer verslaggevers)

DEN HAAG/LONDEN – De Nederlandse regering heeft Irak gevraagd het doodvonnis tegen de 40-jarige Nederlandse verpleger Leendert Aronson niet uit te voeren. Premier Den Uyl zei dat gisteravond op zijn wekelijkse persconferentie. Het humanitaire appèl is volgens Den Uyl direct verzonden nadat vanuit Bagdad de bevestiging kwam dat Aronson nog leefde.

Een Britse arts, dr. Davis Nabarro die in Koerdistan voor het 'Save the Children Fund' werkte, heeft gisteren verklaard dat hij Leendert Aronson twee dagen voor z'n arrestatie nog in Koerdistan heeft ontmoet.

Volgens de Brit had Aronson toen Koerdische kleren aan, was hij ook gewapend met een pistool, maar had hij al geen papieren meer. Aronson, die zich bij de ontmoeting als arts had voorgesteld, vertelde dat hij z'n papieren en z'n medicijnen, tesamen met twee Koerdische guerillo-gidsen en een ezeltje, in de sneeuw was kwijtgeraakt.

Nabarro beschreef de Nederlander als een „excentrieke en koppige idealist". Hij had Aronson met het oog op de militaire situatie geadviseerd Irak te verlaten. De verpleger dacht echter dat zijn leven niet in gevaar was.

Volgens de verklaring van Britse arts wilde de Nederlander in Noord Koerdistan een eigen kliniek openen. „Bij ons afscheid had Aronson als enig document een brief van de Koerdische rebellenleider Barzani bij zich," aldus dr. Nabarro.

'ARO KON

DE WILP/SIEGE dood was. Helemaal het twee dagen te ve leeft, maar nog stee niet meer wat ik mo Aronson-Van Dieyen ter dood veroordeeld

Gespannen en ru tend loopt ze door boerderijtje, tussen Groningse De Wilp woude. Met haar 10- tje Alwin en drie g vluchtelingenkindere wie een jongetje ui mevrouw Aronson maanden alleen. Ha nauwelijks thuis g laatste jaar.

„Leendert mocht e uittrekken," zegt ze een ongedurige natu tijd wilde doen." „E veel gedaan", bea vrienden en kennis Wilp. Mevrouw Ar zich de laatste dag afgewend van versla aan de deur kramen nu het vertellen liev deren over.

door Marokkanen

van huisartsen te gaan toetsen'

Nieuwbouw met oud materiaal

'n METZLER-bril: iedere oogwenk!

Steeds minder autoschade

Zwaar geschut

Collega's

Verzoek aan Irak: Dood Aronson niet

'ARONSON? BIJ HEM KON ALTIJD ALLES'

JTA daily news bulletin

Published by Jewish Telegraphic Agency 165 West 46th St. New York, N.Y. 10036
Contents copyright: Republication only by previous arrangement
Vol. XLII - 58th Year Monday, November 10, 1975 No. 212

SENATE COMMITTEE MOVES AGAINST ARAB BOYCOTT ACTIONS IN THE U.S.

By Joseph Polakoff

WASHINGTON, Nov. 9 (JTA)--The Senate Banking and Currency Subcommittee on International Finance has approved legislation that would bring into immediate public knowledge attempts by Arab governments to cause American firms to comply with the Arab boycott. The measure was sent by the 10-member subcommittee headed by Sen. Adlai Stevenson (D,Ill.) to its parent committee for approval and to forward it to the Senate for passage. The House has not yet drafted similar legislation.

The subcommittee's action Friday marked th first concrete legislative step towards exposing attempts by Arab governments to discriminate against American concerns that do business with Israel or which are Jewish-owned or have Jews in managerial positions. Extensive hearings have been held in both branches of Congress since early last winter when Arab governments intensified their boycotting.

Increase Penalties For Violations

Under the legislation introduced in the subcommittee by Stevenson and Sen. Harrison Williams(D,NJ), penalties that may be imposed on American companies that violate the anti-boycott regulations are increased from $1000 to $10,000. The new Senate legislation would require the Commerce Department to make the company reports public and American firms would have to indicate if they intend to comply with the Arab boycotting nation's demands.

It also would make it illegal for an American company to disclose to a boycotting state any information regarding the race, religion or origin of an employe, director, shareholder or officer and, in addition, would make it illegal for a company to provide such information to any other American firm. Another section of the proposed laws would make it illegal for an American company to do business with another American firm pursuant to requirements of the boy-

Israel were the only members of the 131-nation body to object. The PLO in seeking approval had cited a United Nations General Assembly resolution calling for UN agencies to give it observer status. There was no formal vote on the question. But UN officials reportedly said this was the first time the PLO had been admitted to an FAO conference.

DUTCH-BORN JEW BELIEVED STILL ALIVE IN IRAQ; FAMILY WILL NOT BELIEVE IT TILL THEY SEE HIM

By Yitzhak Shargil

TEL AVIV, Nov. 9 (JTA)--Reports from Amsterdam that Alexander Aharonson is alive, contrary to an Iraqi news agency announcement last Wednesday that the Dutch Jew was hanged in Baghdad as an Israeli spy, has raised the hopes of his family in Holland and relatives and friends in this country. But they are awaiting the Iraqi authorities' response to the demand by the Dutch Ambassador in Baghdad for a meeting with Aharonson.

The Netherlands Foreign Ministry lodged a stiff protest with Iraq following the announcement of the hanging and summoned the Iraqi Ambassador to the Benelux countries to The Hague for an accounting.

On Thursday, however, the Iraqi Charge d'Affairs in The Hague, Sayid Ali Khadi, informed the Foreign Ministry there that he had received a cable from Baghdad saying that Aharonson was detained as a "Zionist spy" but had not been executed. The Iraqi Ambassador was reportedly indignant that the Dutch authorities called him to their capital instead of making telephone inquiries in the case.

Aharonson, a male nurse who survived the Bergen-Belsen concentration camp as a child, was providing medical assistance to Kurds in northern Iraq when he was arrested by Iraqi police last March 24. According to the Iraqi news agency report, he was tried by a revolutionary tribunal last month and sentenced to death for allegedly gathering intelligence for Israel.

minister Allon sprak over een „grote slachting", tijdens welke mensen hebben laten zien hoe diep zij kunnen zinken maar ook tot welke hoogten zij kunnen stijgen.

Verder zei hij, dat antizionisme alleen maar een andere uitdrukking is voor antisemitisme en dat het slechts dient om de aanvallen op Israël wettig te maken.

Bij de plechtigheid waren onder anderen minister Van der Stoel van Buitenlandse

Nog geen contact met Aronson

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG — De Nederlandse tijdelijk zaakgelastigde in Irak is er nog altijd niet in geslaagd de terdoodveroordeelde Leendert Aronson (40) te bezoeken.

Hij heeft dit aan het ministerie van buitenlandse zaken meegedeeld. Waarom zijn poging mislukt is werd niet bekend gemaakt.

De zaakgelastigde, mr. G. Meihuizen, zal blijven proberen contact te krijgen met Aronson.

Over het lot van Aronson is grote onzekerheid ontstaan na een mededeling uit de Iraakse hoofdstad Bagdad dat hij wegens spionage voor Israël zou zijn opgehangen. Later werd gezegd dat zijn vonnis nog niet zou zijn voltrokken. Het ministerie van biutenlandse zaken was niet op de hoogte van de veroordeling van Aronson. Minister Van der Stoel (buitenlandse zaken) heeft een fel protest ingediend bij de Iraakse regering en aangedrongen op vrijlating. Israël ontkent dat Aronson een spion is.

Blinden-bibliotheek afgekeurd

Van onze Haagse redactie

DEN HAAG — Bouw en woningtoezicht in Den Haag heeft het plan van een nieuw te bouwen blindenbibliotheek afgekeurd.

Het gebouw, dat vijfeneenhalf miljoen gulden zou gaan kosten en waarin zo'n 140 gehandicapten komen te werken, voldoet niet aan de veiligheidseisen.

Directeur J. van Bossen is meer bezorgd over de veranderingen die nodig zijn omdat die voorzieningen meer geld gaan kosten en dat is er niet.

LANDELIJK

De blindenbibliotheek is geen Haagse maar een landelijke zaak, aldus de directeur, die hoopt met steun van meelevende Ne-

Cuba krijgt 15 miljoen van Nederland

SCHIPHOL (ANP) — Nederland zal Cuba voor 1976 een be-

Een nieuwigheid die maar we nig navolging heeft gevonde De Russische Swetlana Berios wa is één van de weinigen, d deze rol heeft vervuld en a zij niet ziek was geworden, ha zij ook in deze concertuitvoeri de spreekrol zullen doen.

DIENEND

André Guide zorgde in 19 voor de Franse tekst, een b werking van een verhaal va Homerus over het ontstaan va de lente. Opvallend is hoe di nend de componist zich heeft op gesteld zonder zichzelf te ver loochenen. De tekst vloeit oo in de gezongen partij onbelem merd verstaanbaar de zaal i terwijl de ritmiek herkenbaar e volgbaarb lijft; een puur dan werk.

Maar Strawinsky speelt g raffineerd met ritmiek zoals a leen hij dat maar kan. Ne gens werkt hij clichématig, o

Bij spierpijn, spit of sport-blessures werkt Finalgon als 'n weldadig massage

SENTINEL

Dutch-born Jew who was hanged as spy was humanitarian, Nazi victim

TEL AVIV (JTA) — A 39-year-old Dutch-born Jew has been hanged in Iraq as an Israeli spy, it was learned from relatives in Israel. The man, Alexander Leon Aharonson, whom the Iraqi authorities identified as Alexander Haroun, was a survivor of the Bergen Belsen concentration camp. He had devoted his life to tending the sick and injured in disaster areas all over the world including India, Biafra and Bangladesh.

Aharonson disappeared in northern Iraq, where he was serving as a male nurse to the Kurds. He had refused to leave with other foreigners when the Kurdish rebellion collapsed last March.

Representations by Dutch authorities, at the behest of his family in Holland who had asked Queen Juliana to intervene, yielded no information from the Iraqi authorities until they tersely announced that Aharonson had been tried by a revolutionary tribunal in Baghdad last month and sentenced to death by hanging.

Israeli sources branded as ridiculous the Iraqi claim that Aharonson was an Israeli agent who had once served in the Israeli army. According to the Iraqis he was in possession of "classified military and political information for Israeli intelligence" when he was arrested March 24. The Iraqis said Aharonson served as an advisor to the Kurdish rebel leader Gen. Mustafa Barzani.

Relatives and friends in Israel said Aharonson had lived in Israel for several years as a tourist but retained his Dutch citizenship and passport. His wife, who is non-Jewish, lives in a village near Kroningen, where Aharonson was born. They have four children, three of them adopted and one of the latter the son of a Palestinian refugee, sources here said. Aharonson's mother, also a Bergen-Belsen survivor, and his step-father live in Holland. He left Holland for the Middle East last winter and his last letter to his family was dated March 13.

Aharonson was described as a humanitarian whose experiences at Bergen Belsen made him determined to help needy people of all races. Trained as a medical nurse, he worked for some time at the Albert Schweitzer Hospital in Africa, helped the sick and hungry in Biafra, India and Pakistan, and spent some time in the Virgin Islands. He was in Israel between 1954-58.

Lack of contact between betrothed is causing Hasidic 'divorce epidemic'

NEW YORK— The head of a bet din (rabbinical court) in Brooklyn has complained of the "epidemic" of divorces in yeshiva and Hasidic circles, which he blames mainly on the custom of not allowing a betrothed couple to see each other for much more than a glance before the wedding.

The complaint was made by Rabbi Moshe Bick of Borough Park, in an interview with Rabbi Nissim Gordon of the Yiddish-language Algemeiner Journal.

He himself had granted some 25 divorces during the past year, ten of them since Simhat Torah, he said.

In general, he added, money matters and unkept promises of big dowries did not play much of a part in the upsurge of divorces.

A couple should see each other seven or eight times before the wedding "and begin to know the character of each other and their outlook on life," Rabbi Bick declared.

Rabbi Bick said that 90 percent of the divorces were initiated by wives because they were disappointed in their husbands, whom they found "have no manners and do not know how to talk to a girl." Rabbi Bick is the oldest son of the late Rabbi Chaim Bick, the last Rabbi of Medzhibozh, the shtetl of the Baal Shem Tov, the founder of Hasidism. He is a member of Agudat Harabanim and the Rabbinical Council of America.

Arafat gives Jews food in Beirut Street fighting

BEIRUT (JCNS) — According to press reports here a group of 150 Jews, who have been sheltering in a synagogue from the street fighting for the five days, had a surprise gift of food made to them by the Palestine Liberation Organization.

Apparently, on the orders of the Palestinian terrorist leader Yasser Arafat, the PLO sent in a truck-load of food including cartons of cheese and bread.

According to a PLO spokesman when Arafat heard that the Jews in the synagogue were short of food he sent supplies. The terrorists claimed that when the food was delivered, they mingled quite freely with the Jews and talked to them. Other reports said that the food truck was left near the synagogue and the Jews had to go out and rescue the supplies from it.

Tenant of Arabs in Boston pays rent in 15-year Israel Bonds

BOSTON — Arab real estate investors who recently bought 17 downtown office buildings here are collecting $1,500 monthly rent from one of their tenants in Israel Bonds.

Under an arrangement dating back to 1951, the Boston office of the Development Corp. for Israel has paid its rent in long-term (15-year) Israel Bonds.

"I don't know what they do with them," said Thomas Horan, president of the firm that manages the buildings for their Kuwaiti owners.

Horan's firm, Meredith & Grew, forwards the bonds each month to American agents for the Arab firm.

Officials of the Bond office, located in one of the now Arab-owned buildings, insist that their lease is just like any other and that they are holding up their end of the deal.

Privately, one official said: "I think it's great. I think it's the greatest story in the world."

The office, which in the last calendar year generated $6.5 million in Bond sales, made the present deal with the late Maurice Gordon, one of Boston's largest real estate owners.

When Gordon's heirs sold 17 of his major holdings to United Realty Corp. of Kuwait, the old lease, which runs through next year, remained in effect.

NY Federation sued by Jewish Poverty leader

NEW YORK— S. Elly Rosen, executive director of the Association of Jewish Anti-Poverty Workers (AJAPW) and the President of the Council For the Jewish Poor (CJP), has filed suit for false arrest against the Federation of Jewish Philanthropies of New York following their refusal to come before a Rabbinical Court for a Halachic (Jewish law) ruling or arbitration.

The complaint charges that on April 7 Federation did "wrongfully, falsely, willfully and maliciously" accuse Elly Rosen of criminal contempt and disorderly conduct." And that upon this accusation and subsequent complaint of the Federation, Elly Rosen "was taken into custody by the police...was arrested, detained, and imprisoned..." At the arraignment on May 14, in the Criminal Court, the charge was changed to that of criminal trespass in the third degree. At the preliminary hearing in Criminal Court on July 9, all charges against Elly Rosen were dismissed by Justice Martha Zelman.

be ready for all the possibilities, it seems to me that Syria will first try to use its political options

SPY DIES

IRAQ (UPI): An Arab convicted of spying for Israel has been executed, the Middle East News Agency said in a dispatch from Bagdad.

The Agency quoted an official announcement as saying "the Zionist spy Alexander Haroun was hanged after having been convicted by the revolutionary court for spying for the Zionist (Israeli) enemy".

Cabinet communique issued today said it had the full transcript of Saunders' testimony before it and agreed unanimously that it was replete with "errors and misrepresentations." The communique said that Israel's "reservations and qualifications" would be brought "in full" to the attention of the U.S. government.

Unofficially, it is understood here that Kissinger told Dinitz he had not seen Saunders' testimony before it was presented to the House committee. Although Kissinger specifically denied to Dinitz that the testimony represented the beginning of an Administration effort to prepare public opinion for a shift in U.S. policy on the Palestinian issue, the feeling here tonight is that such indeed is the case.

By shifting to a possible Palestinian solution involving the PLO, Washington will seek to persuade Syria that its step-by-step Mideast policy would, in due time, incorporate progress on the West Bank-Palestinian issue, sources here said.

INTELLECTUALS, NOBEL PRIZE WINNERS PROTEST ANTI-ZIONIST RESOLUTION

PARIS, Nov. 16 (JTA)--Some of the world's best known intellectuals, including six Nobel Prize winners, issued a joint protest last Friday against the UN vote on Zionism which they called "a disservice to peace and a blow to the United Nations."

The signatories included Jean-Paul Sartre, Pierre Mendes-France, Simone de Beauvoir, Socialist leader Francois Mitterand, and Nobel Prize winners Rene Cassin, Francois Jacob, Alfred Kastler, Andre Lwoff and Andrei Sakharov. The protest termed the vote "a forgery of historical truth" which "forgets the genocide of six million victims."

PROTEST ACTIONS CONTINUE AGAINST ACTION BY UN GENERAL ASSEMBLY

LOS ANGELES, Nov. 16 (JTA)--Protest actions against the anti-Zionist resolution that was adopted last Monday in the General Assembly continued in many cities throughout the country over the weekend. Los Angeles Mayor Tom Bradley joined with a large contingent of city, county and state officials and representatives of a wide cross-section of organizations to lead the local community in a mass demonstration and rally last Thursday night to express contempt and outrage over the Assembly resolution.

The rally, which drew some 8000 persons, was chaired by Rabbi Jacob M. Ott, president of the

Congregations announced that it has cancelled 30 scheduled trips to Mexico and five to Turkey as part of its protest against the two countries for having voted for the anti-Zionist resolution.

In Washington, David M. Blumberg, president of B'nai B'rith, said his organization, which conducts an extensive group-tour program, has cancelled scheduled tours to Mexico and Brazil for the same reason and is reviewing its travel program to consider similar actions against countries "whose governments refused to take a stand against political anti-Semitism." Jamaica and Greece, which abstained in the Assembly vote, have been prominent on B'nai B'rith tour schedules.

Following a meeting in Washington with senior officers of B'nai B'rith, Blumberg said the organization continues to support U.S. participation in the UN but would "campaign vigorously" for the U.S. to reduce its allocation to the UN's regular budget and similarly cut or suspend American contributions to some of the specialized UN agencies and programs. "We advocate such action in the belief that the UN majority's pocketbook nerve is the only nerve sensitive to moral considerations," Blumberg declared.

The Zionist Organization of America announced in New York that it has undertaken a nationwide campaign to distribute lapel buttons with the inscription "Zionism, A Badge Of Honor."

DOUBTS THAT AHARONSON STILL ALIVE

THE HAGUE, Nov. 16 (JTA)--Doubts prevailed here today as to whether Alexander Aharonson, a Dutch-born Jew reportedly hanged in Baghdad Nov. 3 as an alleged Israeli spy, is actually alive as the Iraqi authorities claim. Iraq has refused to permit the Dutch Charge d'Affairs in Baghdad to see Aharonson in order to confirm that he was not executed as the Iraqi news agency originally reported.

The Iraqis claim that Aharonson, a nurse who was arrested in northern Iraq last March, is an Israeli citizen and that it cannot permit a foreign power--The Netherlands--to interfere in what it regards as its own affairs. Dutch authorities say that Aharonson is a citizen of Holland where his family resides. The provincial council of Friesland where his wife and children live has cabled the Iraqi Ambassador urging Aharonson's release if he is indeed alive.

LEGISLATORS MEET WITH HERZOG

NEW YORK, Nov. 16 (JTA)--Five U.S. Senators and 16 members of the House, who were in New

medewerker van het JAC te Utrecht, drs. P. Rombouts (37), die verleden jaar wegens het onttrekken van een van huis weggelopen minderjarige aan de opsporing van de politie, door de Amsterdamse rechtbank tot een boete van 150 gulden werd veroordeeld, is vanmorgen in hoger beroep ontslagen van rechtsvervolging.

Het gerechtshof acht, evenals destijds de rechtbank, bewezen dat de verdachte het hem ten laste gelegde feit heeft begaan. Maar hij heeft — gezien de omstandigheden en gelet op de bedoelingen waarmee dit is gebeurd — daarmee niet onrechtmatig gehandeld.

De advocaat-generaal bij het Hof had 14 dagen geleden bij de behandeling van het hoger beroep veroordeling geëist tot 25 gulden.

Boete voor PPR-Kamerlid die auto's bekraste

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM, zaterdag. — Het Eerste-Kamerlid L. Hoefnagels (PPR), die een half jaar geleden drie z.i. fout geparkeerde auto's met een sleutelbos bekraste, is gistermiddag door de Amsterdamse politierechter veroordeeld tot een boete van 200 gulden. De officier van justitie had 250 gulden geëist.

Op de zitting bleek, dat het optreden van het Kamerlid — hij werd destijds door twee agenten op heterdaad betrapt — bepaald werd door een combinatie van factoren: ergernis over de half op het trottoir staande auto's, grote vermoeidheid door overbelasting met werkzaamheden en het kort tevoren drinken van een fles Spaanse wijn. Factoren waarmee de politierechter zei bij het bepalen van de strafmaat rekening te willen houden.

Rode Kruis zoekt contact met Aronson

(Van een onzer verslaggevers)

DEN HAAG, zaterdag — Het Internationale Rode Kruis doet sinds vorige week pogingen, zijn vertegenwoordiger in Bagdad in contact te laten komen met de in Irak ter dood veroordeelde Leendert Aronson. Er is via het Iraakse Rode Kruis aan de regering van Irak gevraagd, als een Nederlandse vertegenwoordiger niet kan worden toegelaten dan toch in ieder geval Aronson te laten bezoeken en bijstaan door het Rode Kruis. De inspanningen van het Internationale Rode Kruis geschieden op verzoek van het Nederlandse Rode Kruis, dat eerder al betrokken was bij de opsporing van Aronson.

In de contacten tussen Nederland en Irak blijven de autoriteiten in Bagdad zich op het standpunt stellen dat Aronson Israëlisch spion is. De Nederlandse regering zou dus, ondanks het feit dat hij een Nederlands paspoort heeft, hem niet mogen bezoeken. Op de vraag uit welke documenten blijkt dat Aronson naast Nederlander ook Israëlisch staatsburger zou zijn — wat in theorie mogelijk is — werd tot nu toe niet geantwoord. De ambassade van Irak weigerde vorige week een pakketje aan te nemen dat de moeder van Aronson voor haar zoon had samengesteld. „Aronson is in mijn land veroordeeld als vijand van Irak. Een ambassade van dat land kan voor hem dus geen pakjes aannemen", verklaarde zaakgelastigde Al-Kadhi ons.

De Rotterdam... functionarisse... energiebedrij... verband met ... zaak, die enk... ontdekt. Vol... twee op de ... rokken bij ... waarvan de ... enkele bond... nadeeld.

De politie ... combinatie ... dienst ontde... voor de ge... an de ele... aven uitvoe... eel arbeidsu... racht.

In verband ... e de politie ... oerder van ... an een uit... ACW person...

De twee ... ionarissen ... pzichter L. ... echnisch ho... antste kon, ... erbaal was ... aan. De ho... loten en is i... an justitie ... Volgens de ... og niet pre... wee GEB-fu... e-zaak hebb... edrag de ge... adeeld is o...

Vermist... blijkt v...

(Van een ...

AMSTERDA... arige Sfia ... ember verm... Het lijkje w... it het Zui... msterdam-... gamemnons... telt nog een ... e; meisje i... aar alle w... ectie worde...

NEW YORK, Nov. 25 (JTA)--Rabbi Meir Kahane, head of the Jewish Defense League, last night urged the supporters of his "Democracy in Jewish Life" movement to obtain signatures from at least 250,000 American Jews before holding an election to name national and local leaders of the Jewish community.

Speaking to more than 100 persons at a conference at the New York Hilton at which the drive was launched under an organization to be called DIJL (Democracy in Jewish Life), Kahane said that unless the quarter million figure was reached the election would not be accepted by the present Jewish establishment. It was also announced at the meeting that a national board will be named.

However, Kahane urged that the JDL, which initiated the move for the popular election of Jewish leaders, not lead the drive in DIJL. "Take DIJL out of the JDL and give it up to 'respectable' people" so that it will be accepted by the general Jewish community, the JDL founder urged.

Disappointed By Small Turnout

Kahane, who had predicted an overflow turnout for the conference, expressed disappointment at the sparse turnout last night. "That this room is not filled is an indictment not of Jewish leaders but of the sheep who are being led to slaughter and are allowing themselves to be led," he declared.

But most of Kahane's remarks were aimed at the leaders of Jewish organizations, particularly those in the Conference of Presidents of Major American Jewish Organizations, whom he called feudal barons who for the past 70 years had led American Jewry first to spiritual destruction and now to physical danger. He said these leaders had no right to speak for American Jewry to the Administration and Congress.

Other speakers at the conference last night also attacked Jewish leaders, particularly in New York City. But Rabbi David Hollander, president of the Rabbinical Alliance of America, urged the group not to get bogged down about allegations against Jewish leaders, justified or not. He said the main issue is that "it is a matter of principle that people have no right to speak for the Jewish community without having a mandate from the community."

LEVITAS ARREST APPEARS IMMINENT

NEW YORK, Nov. 25 (JTA)--Soviet activist Boris Levitas, who was ordered to appear Nov. 22 before a medical committee of his draft board in Kiev, failed to appear and it is feared he will

GRANT TO TEL AVIV UNIVERSITY

NEW YORK, Nov. 25 (JTA)--Tel Aviv University was one of 17 universities and research groups to receive a grant from the Ford Foundation aimed at improving scholarship on the Soviet Union and East Europe. According to a Foundation announcement released today, Tel Aviv University will receive $30,000. The total amount of funds for the 17 institutions in the U.S. and abroad is $650,000.

The Ford Foundation announcement said that the Tel Aviv University will be engaged in an assessment of Soviet policy toward the Arab-Israeli conflict and will be carried out by a team of researchers from Tel Aviv and Hebrew Universities. They will analyze Soviet policy not only with respect to Soviet goals, interests and achievements, but also in relation to the domestic constraints under which Soviet policy makers operate.

IRAQ REFUSES TO SUBSTANTIATE CLAIM THAT AHARONSON IS STILL ALIVE

AMSTERDAM, Nov. 25 (JTA)--Iraqi authorities continue to withhold any evidence to substantiate their claim that Alexander Aharonson is still alive. The Dutch-born Jew, sentenced to death by a Baghdad military tribunal as an alleged Israeli spy, was reported by the Iraqi news agency to have been hanged early this month. Official Iraqi sources deny that the execution has taken place.

The International Red Cross Committee reported today that it has been trying for a week without success to get permission for a Red Cross representative to visit Aharonson.

The Dutch Embassy in Baghdad was similarly denied permission to see Aharonson. The Iraqi Embassy in The Hague refused to accept a gift parcel from Aharonson's mother on grounds that the prisoner was "an enemy of Iraq" and therefore not entitled to any parcels or assistance. The Dutch Foreign Minister has summoned the Iraqi Charge d'Affairs for another meeting to clarify Aharonson's fate. At a previous meeting, the Iraqi official insisted that the death sentence on Aharonson had not been carried out. Aharonson, a nurse, was arrested in northern Iraq last March 24 while providing medical assistance to Kurds.

CLEVELAND (JTA)--More than 1000 persons met here Monday night in a rally to protest the General Assembly resolution equating Zionism with racism. The rally, organized by the Cleveland Jewish Community Federation, heard Rep. Charles Vanik (D,Ohio), Rabbi Arthur Lelyveld and Rabbi Daniel Jeremy Silver, as well as representatives of the Protestant and Catholic faiths

of course, support negotiations between Israel and Syria on this subject" but "Syria has declared so repeatedly that it won't negotiate alone and only in an Arab context, that I would think that a separate agreement between Syria and Israel without involving some other parties is now less likely than would have seemed to be the case several months ago."

Kissinger did not identify the "other parties" he had in mind but apparently he was referring to the Palestinians. President Hafez Assad of Syria has adamantly refused any further negotiations with Israel unless the Palestinian question is included.

Regarding Lebanon, the Secretary said: "We have stated repeatedly and we support the independence and sovereignty of Lebanon and the right of the communities within Lebanon to lead their own lives." Kissinger added, "We would believe that any outside military intervention from whatever quarter would involve the gravest threat to peace in the Middle East. We have left the parties concerned with no doubt that the U.S. would oppose any military intervention from whatever quarter."

Kissinger will be in Moscow from Jan. 20-23 for talks with Soviet officials on disarmament and other matters. He is expected back in Washington by Jan. 29, in time for the visit of Premier Yitzhak Rabin.

REPORT BY FOREIGN MINISTRY OFFICIAL THAT SYRIAN JEWRY SITUATION IS IMPROVED RECEIVED WITH SKEPTICISM

By Gil Sedan

JERUSALEM, Jan. 14 (JTA)--A government official said today that the latest information from Syria indicated that an improvement has taken place in the situation of Syrian Jews who are now given the same treatment as other minorities in that country. But the report by Max Waron of the Foreign Ministry was received with skepticism by some members of the Council for Jews in Arab Countries to which it was addressed.

Likud MK Menahem Yadid told the Jewish Telegraphic Agency that the reports from Syria were "cosmetics" applied by President Hafez Assad and chided the Foreign Ministry for being "taken in" by Syrian propaganda. "What we want is not the same treatment as other minorities. We want equal rights like all citizens, including the right for free exit," Yadid stated. He said Cohen was fed up with the inactivity of the Council since its secretary, Dr. Eddi Kaufman, left to spend a year abroad.

A three-member committee headed by Yadid was named to select a new chairman and until this is done the Council will remain in suspension since the new chairman must appoint new members. One of the candidates mentioned is Israel's former Ambassador to the UN Yosef Tekoah who is presently president of Ben Gurion University in Beersheba.

AHARONSON REPORTEDLY WAS HANGED

LONDON, Jan. 14 (JTA)--A senior British correspondent who recently was in Iraq told the Jewish Telegraphic Agency yesterday that to the best of his information Dutch-born Jew Alexander Aharonson was hanged by the Iraqi military junta last November, as reported then in an Iraqi news agency dispatch from Baghdad. The Iraqi authorities claimed subsequently that Aharonson had been sentenced to death as an "Israeli spy" but that the execution had not been carried out.

The Iraqi authorities have rejected all attempts by The Netherlands government to ascertain Aharonson's fate by establishing contact with him through a member of the Dutch Embassy staff in Baghdad.

(A spokesman for The Netherlands Foreign Ministry confirmed at a press briefing yesterday in Amsterdam that all efforts so far have been fruitless and that the Foreign Ministry was considering using other methods. The spokesman did not specify what those methods might be. The Iraqi authorities have in fact ignored most representations by the Dutch government over the past two-and-a-half months, claiming that the Aharonson matter was an internal affair.)

Meanwhile, a spokesman for Amnesty International here told the JTA today that it had no information on Aharonson's fate.

MARTIN LUTHER KING FOREST

WASHINGTON, Jan. 14 (JTA)--The committee for the Dr. Martin Luther King Jr. Memorial Forest in Israel today announced that its fund for a forest of 10,000 trees to be planted in his memory is more than half subscribed. The committee, led by Max M. Kampelman and consisting of representatives of Jewish organizations in the Washington area, was established in honor of Dr. King's leadership for civil rights and his "dream of jus-

zendt film over ...rie ten Boom uit

...dio- en tv-redactie

...d — Onder de naam Hiding Place is in Amerika ...maakt naar het boek De Schuilplaats van zende... ten Boom. De EO zal deze film donderdag 12 ...tenden.

Corry ten Boom

Koos Postema's Internationale is veranderd

Van onze radio- en tv-redactie
HILVERSUM — Het televisieprogramma VARA's Internationale zal, wanneer het vanavond wordt uitgezonden, een paar veranderingen hebben ondergaan. Zo is de tijdsduur zeventig minuten geworden. Deze was 85 minuten. Verder vonden de samenstellers de jury bestaande uit buitenlandse journalisten niet langer noodzakelijk.
In de tweede aflevering die het programma vanavond beleefd komen drie vrouwen, uit Roemenië, Zweden en Spanje, aan het woord. Ze zijn allen met Nederlanders getrouwd.
VARA's internationale wordt gepresenteerd door Koos Postema

Buitenlandse zaken denkt dat Aronson nog in leven is

Van onze Haagse redactie
DEN HAAG — Buitenlandse zaken in Den Haag gaat er nog steeds van uit dat de vorig jaar in Irak gearresteerde Nederlander Alexander Aronson in leven is. Met deze mededeling bestreed een woordvoerder van buitenlandse zaken gisteren recente berichten dat Aronson toch al vorig jaar (zoals de allereerste berichten over hem luidden) ter dood zou zijn gebracht omdat hij voor Israël gespioneerd zou hebben.
Buitenlandse zaken meent redelijke zekerheid over het in leven zijn van Aronson te hebben. Dit ondanks de weigering van de autoriteiten in Bagdad de Nederlandse zaakgelastigde ter plaatse, mr. G. Meihuizen, tot Aronson toe te laten. Het probleem in deze zaak is dat Aronson volgens Irak de Israëlische nationaliteit heeft. Nederland heeft daarom, zo redeneert men in Bagdad, niets met die man te maken.

Hondsdol...

Mevr. Van Beuningen-Fe... van Vlissingen (95) overl...

Van een verslaggever

WASSENAAR — Op 95-jarige leeftijd is in Wassena... mevrouw Ch. E. van Beuningen-Fenterer van Vlissing... 1935 actief betrokken was bij de beweging voor mor... pening. Haar woning in Wassenaar stond zij in 1948 ... trum voor deze beweging; zelf woonde zij de laatste j... kamers van het gele huis aan de Berkenlaan.

Zij huwde in 1900 met Willem van Beuningen; het echtpaar was vanaf het begin actief op het terrein van maatschappelijk hulpbetoon. Toen zij in 1925 in Vught in Brabant gingen wonen, staken zij geld in krotopruiming en landbouw-verbetering. In 1935 kwamen zij met de morele herbewapening in aanraking. Met anderen nam mevrouw Van Beuningen het initiatief tot een grote bijeenkomst in 1937 in Utrecht onder het motto: 'Nieuw Nederland loopt van stapel'. Tijdens de oorlog wist zij van drie achtereenvolgende commandanten van het concentratiekamp Vught toestemming te krijgen voedselpak-

Even puzz...

DINSDAG 16 MAART 1976

START UNIEK BOUWPLAN

Vakbondshuizen in Drachten alle verkocht

DRACHTEN — Maandag is de eerste paal geheid voor de 37 zogenaamde „vakbondswoningen" die aan de Fleve en de Leppa zullen verrijzen. Het gaat hier om extra gesubsidieerde woningen, die worden gebouwd door de bestuurenbonden van het NVV, NKV en CNV in Smallingerland. Het extra subsidie is door de rijksoverheid verstrekt om de aktiviteit in de woningbouw met het oog op de hoge werkloosheid wat op te peppen en daarnaast om het eigen woningbezit te bevorderen.

Bij de verkoop, waarbij het makelaarskantoor Marcus van Seijen heeft bemiddeld, is men er van uit gegaan dat de vakbondsleden het eerst in aanmerking moesten komen. Het is niet in alle gevallen gelukt, maar het merendeel van de huizen is wel in handen gekomen van leden. Alle woningen zijn reeds verkocht. De prijzen varieerden van 79.900 tot 85.600 gulden.

Dit Smallingerlandse plan is het eerste in het land, dat op deze wijze tot stand kwam. Architekt is Jan Plas uit Purmerend en bouwer Slokker Bouwbedrijf uit Huizen (N.H.). Het bouwbedrijf past een „ankerloze spouwmuur" toe, die een minimum aan geluidshinder garandeert. De woningen worden gebouwd in blokken van zeven, zes, drie en één.

Op het duurste type woningen van dit plan is een subsidie van 32.800 gulden gegeven en op het goedkoopste van 38.600 gulden. Het was voorts in bepaalde gevallen mogelijk nog een belastingvrije bijdrage van 2300 gulden binnen te halen. Daarnaast konden de kopers een renteloos voorschot krijgen. De woningen bevatten een woonkamer-keuken, wc, werkkast etcetera op de begane grond en drie slaapkamers, overloop, badkamer en wasruimte op de verdieping. Op de zolder wordt een vierde slaapkamer gebouwd.

Dood Aronson was voor Buitenlandse Zaken volmaakte verrassing

DEN HAAG — „Het was een volmaakte verrassing voor ons", aldus reageerde gisteravond een woordvoerder van Buitenlandse Zaken op het bevestigde bericht dat Leendert Aronson drie maanden geleden in Irak werd terechtgesteld. „Wij zijn diep geschokt over het gebeuren. Er was geen enkele aanwijzing dat dit gebeurd zou zijn". De woordvoerder verklaarde dat de Nederlandse zaakgelastigde in Irak, mr. Gerben Meihuizen, er bij de autoriteiten in Bagdad geregeld op gehamerd heeft om toestemming te krijgen voor een gesprek met Aronson. De heer Meihuizen wilde Aronson consulaire bijstand verlenen en eventueel zorgen voor een advocaat.

De autoriteiten van Irak hebben de Nederlandse zaakgelastigde die toestemming steeds geweigerd, maar niet de indruk gewekt dat Aronson al geruime tijd geleden was terechtgesteld. De verbazing over het gebeuren bij Buitenlandse Zaken in Den Haag was vooral ook groot, „omdat men in Irak wist dat de gevangenneming van Aronson in Nederland een gevoelige zaak is."

Gistermiddag werd mevrouw Sarah Aronson-Cohen in de Hoguerstraat in Amsterdam — de stiefmoeder van Leendert — van Iraakse zijde op de hoogte gesteld van de terechtstelling. Zij nam onmiddellijk kontakt op met het ministerie van Buitenlandse Zaken, dat een bevestiging kreeg van het bericht bij de tijdelijk zaakgelastigde van Irak in Nederland, A. Kahdi.

LEENDERT ARONSON

Van Iraakse zijde werd op Nederlandse vragen geantwoord, dat men geen verplichtingen had om de Nederlandse regering „op de hoogte te stellen van de dood van een Israëli. Wij hebben alleen de vriendelijkheid gehad de Nederlandse familie van deze Israëli op de hoogte te stellen". Volgens de Iraakse zaakgelastigde in Den Haag is het bewezen, dat Aronson een „zionistische spion" was. Gezaghebbende kringen in Den Haag menen echter dat Aronson — zij het misschien naast Israëlische — ook de Nederlandse nationaliteit had.

Zij moet al maanden in grote spanning hebben geleefd. Eerst — op 4 november vorig jaar kwam het bericht dat haar man was terechtgesteld. Twee dagen later werd dit tegengesproken. Hij zou alleen veroordeeld zijn. „Zij gelooft het niet," was toen de reactie van iemand, die bij mevrouw Aronson de telefoon opnam. Er kwamen acties, ...

Structuur onderneming, drugbeleid en kernenergie twistpunten

CDA komt niet met een

groeperingen, die trouw zijn aan de rebellerende militairen elkaar bestrijden. Volgens welingelichte kringen werden gisteren 18 mensen in Beiroet gedood, de meesten door sluipschutters.

ongeveer vijftien jaar geleden.

De commissie, die gisteren door regeringswoordvoerder Klaus Bölling

se commissie, senator Frank Church maakte verleden week bekend dat zijn commissie getuigenverklaringen ten aanzien van West-Duitsland niet openbaar zou maken omdat het on-

ARONSON MOEST EN ZOU MENSEN HELPEN

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM, dinsdag. — Op 3 november vorig jaar kwam uit Bagdad het eerste bericht dat de Nederlandse verpleger Leendert Aronson zou zijn veroordeeld en opgehangen wegens spionage voor Israël. Vier dagen later ontvangt de Nederlandse zaakgelastigde van Irak, mr G. Meihuizen, het bericht dat Aronson weliswaar ter dood veroordeeld is, maar nog niet terechtgesteld. Direct daarop doet de Nederlandse regering — die al herhaaldelijk om de opsporing van Aronson verzocht had — een dringend beroep op Irak het doodvonnis niet te voltrekken.

De Nederlandse zaakgelastigde die dagen achtereen probeerde de gevangenis binnen te komen, waar de Nederlander volgens de Iraakse autoriteiten zou verblijven, is er nooit in geslaagd Aronson te zien te krijgen. Het motief voor het weigeren van de toegang — ondanks eerdere toezeggingen — was dat Aronson geen Nederlander, maar Israëli zou zijn en de Nederlandse zaakgelastigde dus geen enkele bemoeienis met hem kon hebben.

Later bleek dat Aronson enkele dagen voor zijn arrestatie een medisch rapport over de militaire situatie in Koerdistan bij zich droeg. Op die kaart stond aangegeven welke gebieden in handen van de Iraakse regeringstroepen waren gevallen. Aronson droeg een doorlatingsbewijs van de Koerdische opstandelingenleiders bij zich en had verder geen enkel identiteitspapier. Dit bericht kwam van de Engelse kinderarts dr David Nabarro, waarschijnlijk een van de laatsten die Aronson in leven heeft gezien. Hij ontmoette hem eind maart vorig jaar, nadat Aronson op 13 maart zijn ezel en al zijn papieren verloren was en ondanks de raad niet lopend verder te trekken, dat toch deed.

Teamleider Wadden van het „Save the Children Fund", noemde hem niet bij zijn volle verstand." „Hij moest en zou de mensen helpen, koste wat kost, zonder papieren, zonder medicijnen. Zelfs het Koerdische Rode Kruis was niet van zijn hulp gediend, omdat hij zo'n wonderlijk type was, die telkens andere namen aannam, zich niet kon identificeeren en naar niemand wilde luisteren."

De Nederlandse vrienden van Aronson verklaarden zijn onstuitbare wil om mensen in nood te helpen uit het oorlogsverleden van de 40 jaar geworden joodse Nederlander. Hij overleefde het kamp Bergen-Belsen, waar hij zijn moeder drie maal van de dood gered zou hebben. Na de oorlog ging hij met een opgelopen tbc-infectie naar Zwitserland, waar hij Albert Schweitzer ontmoette, voor wie hij jaren werkte. In de jaren daarna zwierf Aronson vrijwel de gehele wereld door, tot hij in de chaos van Koerdistan terechtkwam.

Wadden zegt van hem in een van zijn rapporten: „Het is volstrekt onlogisch dat deze man spion zou zijn. Daarvoor was hij veel te ziek."

Algemeen Dagblad

Irakese diplomaat brengt bericht executie

ARONSON AL MAANDEN DOOD

Ministerie is 'zeer geschokt'

Moeder: Secretaresse belde op

BOM IN LONDENSE METRO

Amerikaans weekblad:

informatie over rol van Prins'

Onbekende Chinese gewurgd

Uitzendbureau mag blijven

Starfighter neergestort

love books

Het Vrije Volk

Vakbeweging: Nu snél afroming van overwinst

Wilson wil aftreden

Aronson al 3 maanden geleden geëxecuteerd

BARBAARS

De banken

'Stille' politie op de snelweg

Met bulldozer op zoek naar ontvoerden

Nico Rijnders overleden

Kleuters te druk... mond dichtgeplakt

JTA daily news bulletin

Published by Jewish Telegraphic Agency 165 West 46th St. New York, N.Y. 10036

Contents copyright: Republication only by previous arrangement

Vol. XLIII - 59th Year | Wednesday, March 17, 1976 | No. 53

IRAQI EMBASSY CONFIRMS EXECUTION OF LEON AARONSON IN BAGHDAD

Netherlands Foreign Ministry Expresses Deep Shock, Horror In Formal Protest

AMSTERDAM, March 16 (JTA)--The Netherlands Foreign Ministry expressed "deep shock and horror" in a formal protest to Iraq today over the execution of a Dutch-born Jew, Leon Aaronson, in Baghdad. The Foreign Ministry also voiced profound indignation and astonishment that although Aaronson was hanged nearly three months ago, the Iraqi authorities had insisted, until yesterday, that he was alive. This is "an unparalleled attitude which far exceeds the bounds of what is proper in normal diplomatic intercourse," a Foreign Ministry spokesman said.

The Iraqi Embassy informed Aaronson's family for the first time yesterday of the execution that was reported by the Iraqi News Agency last November but thereafter denied by the Baghdad regime. The 40-year-old male nurse, who was also known as Alexander Haroun, was sentenced to death by an Iraqi military tribunal in October as an alleged spy for Israel.

The Iraqi authorities insisted that the sentence had not been carried out. But subsequent inquiries by the Dutch government were met by evasions and refusals to produce Aaronson to confirm that he was alive. Repeated requests by The Netherlands authorities to permit a representative of their Embassy in Baghdad to visit Aaronson in prison were spurned by the Iraqis, as were similar requests by the International Red Cross.

The Iraqis, who arrested Aaronson in a Kurdish village last March, claimed he was an Israeli citizen, a former soldier in the Israeli army and was gathering intelligence for Israel. They claimed, therefore, that the Dutch authorities had no standing in the matter. Although Aaronson lived in Israel briefly in the 1950s, he retained his Dutch citizenship. Israeli authorities denied that he was ever in the army or ever employed as an agent for Israel.

Iraqi Envoy To Be Summoned To The Hague

Meanwhile, the Dutch Charge d'Affaires in Baghdad, Gerben Meihuizen, has been called home for consultations. The Netherlands Foreign Minister, Max Van Der Stoel, who is presently on an official visit to Turkey, expressed shock over the [illegible] Iraqi Ambassador to the Benelux countries--who resides in Brussels--to The Hague when he returns. Sources here said, however, that this does not necessarily mean that Holland will break diplomatic relations with Iraq.

Aaronson devoted his life to humanitarian work in underdeveloped nations of Africa and Asia. He worked with Albert Schweitzer in Lambarene and

Common Market contain provisions for financial benefits equal to any that might be extended to other Mediterranean nations concluding pacts with the European Economic Community. Israeli leaders are making that clear to Francois-Xavier Ortoli, president of the EEC Commission, who arrived here Saturday for a four-day official visit.

Israel wants to benefit from the financial assistance and credits extended by the EEC to developing countries. Foreign Minister Yigal Allon told Ortoli at a meeting yesterday that if the Maghreb states--Morocco-Algeria-Tunisia--win a "financial protocol" as part of their impending agreement with the EEC, Israel would insist on the same treatment as only fair and proper.

Israel concluded its agreement with the Common Market last July. Negotiations between the EEC and the Maghreb states and with Spain and Malta are still in progress and are expected to be completed shortly.

Many of the provisions of the EEC-Maghreb pact are similar to the pact with Israel under the so-called "global tariff" arrangement for the Mediterranean area. Allon and Premier Yitzhak Rabin briefed the EEC official--who holds the rank of head of government--on political developments in the area. Rabin stressed that Israel wanted as much trade and cooperation with Europe as possible, regardless of political differences with some Common Market nations.

Reports that Ortoli's visit might result in the establishment of an EEC information office in Israel to help foster foreign trade ties have not been borne out. Ortoli is understood to have explained that there was no budget available to open an office and that there was not much demand for one at this time by EEC members. Ortoli and his party of five aides are continuing to hold talks here with Finance Minister Yehoshua Rabinowitz, Minister of Commerce and Industry Haim Barlev and senior officials of both ministries.

BEHIND THE HEADLINES
WILSON'S RESIGNATION DEPRIVES ISRAEL, ANGLO-JEWISH COMMUNITY OF A FRIEND

By Maurice Samuelson

LONDON, March 16 (JTA)--Today's sudden and unexpected resignation of Harold Wilson as Britain's Prime Minister deprives Israel and the Anglo-Jewish community of a close and tested friend. His abrupt departure at the age of 60, 12 years after he first became Premier, will cause as much concern among Israeli Labor leaders as in his own British Labor Party.

One of the last foreign visitors to call on him before today's announcement was Yigal Allon, [illegible]

NEDERLANDS DAGBLAD

GEREFORMEERD GEZINSBLAD

Nederlandse zaakgelastigde terug na executie van Aronson

Israëlische troepen paraat

Nadat Labour Party opvolger heeft gekozen

Britse premier Wilson is van plan af te treden

De Bilt meldt...

BINNEN- EN BUITENLAND
Absolute meerderheid voor links in Frankrijk
PARIJS - Voor het eerst in de geschiedenis van de vijfde republiek hebben de linkse partijen in Frankrijk bij verkiezingen de absolute meerderheid behaald. Dit gebeurde bij de tweede en laatste ronde van de kantonnale verkiezingen op zondag.
Aronson toch geëxecuteerd
DEN HAAG - De Nederlander L. Aronson (40), die in maart vorig jaar in Noord-Irak werd gearresteerd, is drie maanden geleden terechtgesteld. De secretaris van de Irakese ambassade in Den Haag heeft dit aan de familie van de heer Aronson meegedeeld.
Gemeente Groningen reorganiseert
Teveel mensen lezen het ND nog niet

LEEUWARDER COURANT DONDERDAG 18 MAART 1976

Maatregelen van regering

„Achterstand van rijksgenoten opheffen"

Vraagtekens blijven in zaak-Aronson

(Van een bijzondere medewerker)

PREMIER DEN UYL VERONTWAARDIGD OVER HOUDING REGERING IRAK

„Aronson zonder vorm van proces terechtgesteld"

TOENEMENDE TWIST TUSSEN DUITSLANDEN

Nog geen beslissing in Amerika over overhandigen Lockheed-documenten

„Zeer belazerd"

wat is het weer wat is het weer wat

Hoog water

Zon in Spanje

euroweer

AD
POST • POST • POST
Aronson 2
Ontslagen trainer van Feyenoord onderwerp van gesprek
Wie helpt Brzezanczyk?
Brzezanczyk 1
Brzezanczyk 2
Brzezanczyk 3
Brzezanczyk 4
Aronson 3
Aronson 4
Aronson 5
Aronson 6
Aronson 7
Aronson 9
De drie van Breda 1
De drie van Breda 3
CAT SANAL
Doe mee aan Hartslag!
Win een vouw-caravan
MENSEN
SUPERHELM
Sinatra
Prijs
Opvolger
Getrouwd
Kooper
Geen bewijs
Hans Tiemeyer in brons
PRÊT À PORTER

By Tuvia Mendelson

JERUSALEM, March 17 (JTA)--Three Arab youths were wounded this morning by Israeli soldiers when they attacked a car and its passengers on the Jerusalem-Jericho road near Azaria village on the West Bank. One of the youths, an 11-year-old boy, was in critical condition. The youths, part of a group of students, reportedly swarmed over the car and tried to overturn it. Soldiers inside the car fired into the air to frighten the demonstrators but the three were wounded in the fracas. Security sources said the passengers in the car--civilians and soldiers--are being investigated.

The incident was the latest in the escalation of violence in East Jerusalem and the West Bank where Arab youths have been demonstrating for the past two weeks against Jewish prayers on the Temple Mount and Jewish settlement on the West Bank.

Police used tear gas this morning against about 400 East Jerusalem Arab youths who massed on the Temple Mount and later rampaged through the Old City stoning passers-by and setting fire to rubber tires. Demonstrations also occurred today in Jericho where one high school was closed because of pupil violence and in Hebron where rioting students attacked several residents of the Jewish suburb of Kiryat Arba. The Hebron demonstrators burned tires and threw rocks at security forces, but no serious injuries were reported in those clashes.

A 24-hour curfew imposed on Ramallah Monday remained in force today. Another West Bank Arab village, Chalchul, was put under curfew this morning.

Assurances Fail To Mollify Arabs

The riots and demonstrations on the West Bank have worsened in the past few days despite assurances by Israeli authorities that the ban on Jewish prayer on the Temple Mount would be enforced. A Jerusalem magistrate had declared the ban illegal last month, a ruling that touched off Arab protests and demonstrations in East Jerusalem and a score of towns and villages on the West Bank.

The government has appealed the ruling and the Supreme Court is expected to uphold its own 1970 decree that banned Jewish religious rites in the vicinity of the Islamic shrines on the Temple Mount.

Justice Minister Haim Zadok said today that none of the regulations regarding the status of the Temple Mount have been altered. But his assurances apparently failed to mollify the Arabs. The Old City was virtually empty of tourists yesterday despite the Purim holiday and Israeli tourists are avoiding the West Bank.

EGYPT NEGOTIATING WITH FRANCE FOR ARMS SALES, ARMS CONSTRUCTION DEALS

By Edwin Eytan

PARIS, March 17 (JTA)--Egyptian Defense Minister Abdel Ghani Ghamassi is due to arrive here in a few days for negotiations on French

near Cairo.

French sources say Ghamassi will put the final touches to a contract providing for the sale of an unspecified number of F-1 Mirages to Egypt. The F-1 is the most modern version of the Mirage plane in service in the French air force.

Ghamassi, a former Egyptian Chief of Staff, is also expected to approve the contract providing for the sale of 120 Alpha jet trainers and ground support planes. The basis for this contract was laid last week by the Egyptian Air Force Chief of Staff, Marshal Mohammed Shaker Abdel-Monein, during a brief visit here. The Egyptian Defense Minister will meet in Paris with French Defense Minister Yvon Bourges; representatives of the manufacturers, "Dassault-Breguet," and with top French officials.

Ghamassi is also expected to negotiate here for French participation in the joint Arab arms industry now being planned in Egypt. Egypt would like France to play an active role in this project supplying mainly technical know-how and expertise, but also money, qualified personnel and raw materials. Egypt is prepared to opt in exchange for the French "Mirage-2000" plane which will equip the French air force in the 1980s.

The Mirage-2000 is described as the equivalent of the MIG-25 and the American F-15. It is manufactured in France by the Mirage builders, "Dassault-Breguet," Thomson-S.C.F. and Snecma, which builds the powerful M-53 engine. Egypt is also interested in this engine to replace those of the MIGs grounded by the Soviet Union's refusal to provide spare parts and new engines.

Consequence Of Rift With USSR

Ghamassi, French sources say, is also expected to negotiate for additional French-made helicopters. Egypt last year bought an unspecified number of "Gazelle" helicopters equipped with anti-tank missiles. The Egyptians are apparently highly satisfied with their performance and would like to buy additional models to bolster their infantry support.

French sources say Ghamassi's visit here is the natural consequence of Egypt's open rift with the Soviet Union. The French say Egypt will have to find new arms suppliers in the West if it is to maintain its new independence from Moscow's domination. The competition with British aircraft manufacturers is expected to be tough but France hopes to cash in on its political prestige in pushing its arms sales in the Arab world.

These sources add that the French-made Atar-9 engine is better suited to equip the Egyptian Mirage planes than the "Spey" manufactured by Britain's Rolls Royce. A first study undertaken by the British manufacturers has shown that adapting the "Spey" to the MIGs would be more expen- [illegible]

MOUNTING PROTESTS AGAINST EXECUTION

AMSTERDAM, March 17 (JTA)--The leaders of all Dutch political parties expressed horror and outrage today over Iraq's execution of a Dutch-born Jew, Leon Aaronson, and that country's insistence, until this week, that Aaronson

Execution of Dutch Jew Acknowledged

AMSTERDAM (JTA) — The Netherlands government has lodged a formal protest with Iraq over the execution of a Dutch-born Jew, Leon Aaronson. Government officials said that the Iraqi embassy here has finally acknowledged that Aaronson was hanged three months ago as an alleged spy for Israel.

Aaronson, a 40-year-old male nurse who was also known as Alexander Haroun, was arrested by Iraqi police in a Kurdish village last March and sentenced to death by a military tribunal in October. The Iraqi news agency reported his execution in November. The Bahgdad authorities denied that the sentence was carried out, but subsequent inquiries by the Dutch government were met by evasions and refusals to produce Aaronson to confirm that he was alive.

Repeated requests by the Netherlands authorities to permit a representative of their embassy in Baghdad to visit Aaronson in prison were spurned by the Iraqis. They denied similar requests by the International Red Cross.

Government officials reported that after months of denial, an official of the Iraqi embassy informed Aaronson's family in Holland Monday of the execution.

Aaronson had devoted his life to humanitarian work in underdeveloped nations of Africa and Asia. He lived in Israel for a time in the 1950s, but retained his Dutch citizenship. Israeli officials denied Iraqi allegations that he was a spy or that he had once joined the Israeli army.

Seminary Resumes Summer Program

NEW YORK — An unprecented upsurge of interest in the study of Judaica has led the Jewish Theological Seminary to offer a graduate level summer program this year for the first time in four years.

The summer program will be more ambitions than any the Seminary has previously undertaken, according to Dr. Ismar Schorsch, dean of graduate studies. More than half the faculty will be visitors, including three Israelis, Prof. Gershon Shaked of Hebrew University in modern Hebrew literature, Prof. I. Gilat of Bar-Ilan University in Jewish law, and Prof. Daniel Carpi of Tel Aviv University in Western European Jewish history.

Twelve courses will be offered in Jewish philosophy,

WHEN IT COMES TO CUTTING HAIR WE'RE NO. 1
HAIRCUTS BY RACHEL'S SPECIAL STYLISTS
25035 Coolidge 543-6515

PERMANENT HAIR REMOVAL
"Shirlee's Classic Touch"
Licensed Electrologist FREE Consultation
private and confidential by appointment
358-5493

Photography with a personal touch!

„GEEN BINDING MET ARONSON"

Israël hekelt executie

Oppositie wil spoeddebat over kwestie

Van onze correspondenten

JERUZALEM/DEN HAAG — Het Israëlische ministerie van buitenlandse zaken heeft gisteravond in een officiële verklaring zijn diepe afschuw uitgesproken over „de moord op Aronson, door een Irakees regime dat niet schuwt ook onschuldige mensenlevens op te eisen en in het bijzonder de levens van joden. Elke bewering, dat Aronson op enigerlei wijze was betrokken bij een missie ten behoeve van Israël is een leugen," aldus de verklaring.

„Wij weten, dat de Nederlandse regering moeite heeft gedaan om Aronson te redden. Als joden stellen wij hoge prijs op de pogingen die in het werk zijn gesteld, en op het gedrag van de Nederlandse regering", aldus de officiële bekendmaking. De Israëlische overheid had tot dusver afgezien van officieel commentaar in de zaak Aronson om elke schijn bij voorbaat uit te sluiten als zou het hier inderdaad een Israëlische spion betreffen.

De Likoed-oppositie in het Israëlische parlement heeft inmiddels een spoeddebat aangevraagd over de kwestie Aronson. Parlementslid Chaim Landau, een van de oppositieleiders, verklaarde dat het hier om pure nazi-methoden gaat, waarbij Aronson bij gebrek aan bewijs louter en alleen is vermoord om zijn joodzijn.

Abraham Aronson, een broer van de geëxecuteerde, die in Israël woont,

LEENDERT ARONSON
...terechtgesteld...

verklaarde gisteren dat zijn familie in de afgelopen maanden een groot aantal internationale organisaties om hulp en bemiddeling heeft verzocht, waaronder Amnesty International en het internationale Rode Kruis. Ook is er bij de Nederlandse regering door de familie Aronson op aangedrongen om de zaak op nationaal niveau aanhangig te maken bij het internationaal Hooggerechtshof in Den Haag.

Aronson heeft in het begin van de jaren zestig in Israël gewoond. Formeel is het daarom mogelijk dat hij toentertijd automatisch het Israëlisch staatsburgerschap heeft gekregen overeenkomstig de „Wet op de terugkeer voor Joden". Israëlische overheidskringen konden gisteravond echter bevestigen noch ontkennen of Aronson naast het Nederlandse ook het Israëlische staatsburgerschap heeft of heeft gehad.

Leendert Aronson werd op 11 oktober wegens „spionage voor Israël" in Irak ter dood veroordeeld. Hij zou een dag later zijn geëxecuteerd. Pas afgelopen maandag stelde de secretaresse van de Iraakse ambassade de familie Aronson met een simpel telefoontje op de hoogte van het vonnis.

Staat van oorlog

Volgens zaakgelastigde Al-Khadi was het onmogelijk om Aronson contact te laten opnemen met consulaire autoriteiten, omdat „Irak in staat van oorlog met Israël verkeert". Aronson zou, zo wordt volgehouden, bij zijn arrestatie op 24 maart van het vorig jaar in het bezit zijn geweest van een Israëlisch paspoort, op naam van Alexander Haroen en van Israëlische documenten.

Al op 15 juli kwam de vader van Leendert Aronson bij het ministerie informeren naar de verblijfplaats van zijn zoon. Onderzoeken van de ambassades in Teheran, Damascus en Ankara bleven zonder resultaat. Op 30 augustus ondernam de Nederlandse zaakgelastigde in Bagdad, mr Meihuizen, officiële stappen bij de Iraakse regering. Daar werd niet op gereageerd.

Half oktober vroeg Meihuizen opnieuw tevergeefs om inlichtingen. Toen op 3 november het bericht kwam over de veroordeling en de executie van Aronson, ontbood minister Van der Stoel de Iraakse ambassadeur om hem de geschoktheid van de Nederlandse regering voor te houden. Nadere opheldering kwam drie dagen later toen de Iraakse zaakgelastigde „goed nieuws" bracht. Aronson was weliswaar ter dood veroordeeld, maar nog niet geëxecuteerd, aldus de boodschap. Vanaf dat ogenblik heeft Meihuizen voortdurend, maar zonder resultaat geprobeerd in contact te komen met Aronson.

Aanwijzingen

Het ministerie in Den Haag beschikt over sterke aanwijzingen dat Aronson op 6 november nog in leven was. Dat kreeg Meihuizen in Bagdad ook daarna bij herhaling mondeling bevestigd. In januari herinnerde de regering in een nota aan Bagdad aan de beloofde nadere inlichtingen. Irak bleef echter in gebreke.

Aronson (40) was getrouwd en had vier kinderen van wie drie geadopteerd. In maart 1975 ging hij naar Koerdistan voor een kinderhulporganisatie. In het onherbergzame grensgebied raakte hij met zijn Britse metgezel in moeilijkheden als gevolg van slecht weer. Bovendien woedde daar tot voor kort de Koerdische opstand. Aronson en zijn reisgenoot verloren elkaar uit het oog, waarna de Nederlander werd gearresteerd door Iraakse militairen. Zijn Engelse collega kwam later heelhuids aan in Iran.

(ADVERTENTIE)

nomen.

Godfried Bomans merkte een aantal jaren geleden ten aanzien van een eveneens bekroonde foto van World Press Photo op die een Japans politicus toonde vlak voordat hij zal worden vermoord en die zijn moordenaar in het gezicht kijkt, dat niemand het recht heeft om zich in dergelijke situaties meester te maken van de ellende van de slachtoffers (laat staan er geld aan te verdienen).

Maar moet er rekening worden gehouden met dergelijke sentimentele on-efficiënte overwegingen? Er ligt voor World Press Photo nog een dankbaar, uitgebreid terrein braak ... om een aantrekkelijk voorbeeld te noemen: het betoverende lichteffect van een fosforbom vlak nadat hij op een mensenmenigte uiteenspat. Natuurlijk moet de fotograaf bij de pinken zijn en ook geluk hebben om een technisch verantwoorde opname te maken die zoveel mogelijk details toont!

Om — een met insendster te spreken — goed met de neus op de realiteit te worden gedrukt, zou het wenselijk zijn dat de beelden worden begeleid door een — technisch verantwoorde — geluidsopname van de angstkreten van de slachtoffers, om het realistische effect te verhogen.

Als dat ook gedaan was bij de nu bekroonde foto van World Press Photo, zou het minister Van der Stoel een mooie gelegenheid hebben geboden om een extra-prijs op 14 april uit te reiken!

DEN HAAG *A. Janssen*

Welzijn

In de Volkskrant van 28 februari wordt in de rubriek „Dag in Dag uit" commentaar gegeven op de recente ontwikkelingen met betrekking tot het „Open Huis-werk" in Voorburg. In het slot van het stukje getiteld „Welzijn 2" wordt gesuggereerd dat ik als directeur voor Maatschappelijke Dienstverlening voor de minister van CRM een beslissing heb genomen, die zou zijn ingegeven door persoonlijke voorkeur, sympathie of relaties.

Ik acht het een ernstige beschuldiging, wanneer op deze wijze mijn integriteit wordt aangetast.

RIJSWIJK *A. J. Gijsbers*
De Directeur Maatschappelijke Dienstverlening

NASCHRIFT: De relatie die in het stukje Dag in Dag uit wordt gelegd tussen de positie van de heer Gijsbers als ambtenaar van CRM en zijn zoonplaats plus politieke voorkeur bevat inderdaad een ongerechtvaardigde insinuatie. (RED.)

Helpen

Het zal je maar overkomen. Als sociaal bewogen mens ga je in Irak de Koerden helpen in het kader van het Rode Kruis. Beschuldigd van spionage voor Israël beland je in de gevangenis. Men beweert dat je Israëliër bent. Onze ambassadeur krijgt geen toegang tot de gevangenis. Hij zal Lex niet meer spreken, de deuren blijven gesloten. Zonder proces word je geëxecuteerd. Zoiets kan je als Nederlander nog steeds overkomen.

HOEK VAN HOLLAND
Kees Leerdam

gekleurde slavinnenhandel.

De export van vrouwen in één adem met de export van grondstoffen. In de visie van de professor is dit trouwens zeer logisch, want de vrouwen zullen worden gebruikt om kinderen te „leveren", liefst jongens natuurlijk, want „nog altijd wil tweederde van de mensen liever een zoon dan een dochter".

Deze uitspraak na lezing waarvan men zich verbijsterd de ogen uitwrijft, komt op een dag waarop in Brussel een tribunaal over misdaden tegen de vrouw aan de gang is. Een tribunaal waaraan ook vrouwen uit de derde wereld deelnemen, die aangetoond hebben dat ze als kleurlinge dubbel gediscrimineerd worden, ten eerste vanwege hun huidskleur, ten tweede vanwege hun vrouw-zijn.

De door de professor gedane voorspelling roept eveneens herinneringen op aan de nazitijd, toen er speciale tehuizen werden ingericht om een Arisch ras te kweken. De rassenkwestie is een aspect dat in

kolom in de Volkskrant tenminste serieus neemt.

Of de vrouwen nu op kantoor zitten of op het Tribunaal in Brussel (zie de Volkskrant van 13 maart). Ze maken onze broekenjan helemaal dol. Niet dol als „lekkeretrek", want daar laat hij zich niet over uit. Maar Blokker wil niks missen. Hij wil overal bij zijn en kan er met zijn boerenverstand maar niet bij, dat er vrouwen zijn, die Jan Blokker kunnen en willen missen als kiespijn. En dat verteert Blokker maar moeilijk.

Hij gaat dan ook helemaal op de mannentoer als hij zich afvraagt wat na Brussel de volgende stap van de „boze desperado's" zal zijn. Ik denk dat Blokker teveel tobt. Hij overschat de vrouwen als hij daden van ze verwacht. Het is voor Blokker — en ik denk voor veel mannen — onbegrijpelijk en misschien ook wel onverteerbaar, dat er vrouwen zijn die niet terugslaan. Ze willen alleen maar met rust gelaten worden door al die goedwillende mannen zoals Jan Blokker.

UTRECHT *Wil Merkies*

Demonstrerende vrouwen tijdens het Tribunaal in Brussel.

Aronson

Bij de executie van Aronson heeft de Iraakse regering weer eens duidelijk laten zien, hoe zij haar minderheden en met name joden pleegt te behandelen. Aronson is geëxecuteerd wegens „spionage voor de zionistische vijand", een beschuldiging die Irak al veel langer gebruikt als dekmantel voor haar antisemitische activiteiten.

Zo werden bijvoorbeeld in 1969 dertien joden opgehangen, die in een aantal schijnprocessen van hetzelfde beschuldigd waren. Met deze executie heeft Irak duidelijk gedemonstreerd hoe serieus haar aanbod van enige tijd geleden moet worden genomen. Irak bood toen de joden in Israël, die in 1948 uit Irak gevlucht waren, aan om terug te keren naar Irak, waar ze dan als gelijkberechtigde burgers zouden kunnen leven.

Uit de schandalige behandeling van de jood Aronson blijkt nu dat Irak zijn houding tegenover joden op geen enkele manier veranderd heeft. Trouwens ook de behandeling van een andere niet-arabische minderheid in Irak, de Koerden, doet het ergste over deze „gelijkberechtiging" vermoeden.

AMSTERDAM *A. H. Jagersma*

door Willem Sprenger

zegt hij, dat de aanschaf van een naaimachine, als algemeen gebruikelijk, binnen een normaal bestedingspatroon valt. Anders dan de Raad van Beroep, was hij van mening, dat — alle omstandigheden van het onderhavige geval in aanmerking genomen — er geen bijzondere omstandigheden in 't spel waren die een uitzondering op de regel zouden kunnen rechtvaardigen. In zijn uitspraak wijst hij er op, dat met name bij de toepassing van artikel 61 van de WAO, een bijzondere omstandigheid niet gelegen is in het enkele feit dat mevrouw N. de aanschaf van de naaimachine niet uit eigen middelen kon bekostigen.

GEEN naaimachine voor rekening van de WAO voor mevrouw N. Wèl daarentegen voor een andere arbeidsongeschikte werkneemster mevrouw S., nadat deze eerst door de bedrijfsvereniging was geweigerd als voorziening op grond van de WAO.

De bedrijfsvereniging weigerde de alleenstaande mevrouw S. een vergoeding voor de aanschaffingskosten van een gaskachel, omdat die kachel zou dienen ter vervanging van een oude kachel. Ook als mevrouw S. gezond zou zijn geweest, had ze een nieuwe kachel moeten kopen. De kosten die ze daarvan moest besteden vloeien dan ook niet voort uit haar handicap, maar passen in het normale leefpatroon.

De rechter dacht er anders over.

De Raad van Beroep stelde mevrouw S. in het gelijk; en in dit geval deed dat ook de Centrale Raad van Beroep. De laatste (en hoogste) rechter zegt in zijn uitspraak, dat niet is gesteld en ook geenszins is gebleken, dat de oude kolenkachel van mevrouw S. niet langer goed bruikbaar was. Het probleem was, dat zij door haar handicap die oude kachel niet meer kon gebruiken. Ook een oliekachel die zij van de buren had geleend, kon zij — als gevolg van haar lichamelijke gebreken — niet veilig bedienen. Zij moest dus wel, noodgedwongen, naar een gaskachel uitzien.

De rechter zegt dat hij het in dit geval niet anders kan zien, dan dat mevrouw S. zich, *als gevolg van haar handicap*, plotseling geplaatst zag voor een vrij hoge uitgave, die zij zich *onder andere omstandigheden*, niet, of althans in nabije toekomst nog niet, had behoeven te getroosten.

Voor mevrouw N. geen naaimachine, voor mevrouw S. wel een gaskachel voor rekening van de WAO. Men ziet: het Recht wordt soms op een goudschaaltje gewogen.

... vaart weliswaar een wat opener koers dan haar zusterpartijen, maar heeft zich onlangs toch solidair verklaard met de partijen in de Sovjet-Unie, die bepaald niet zo open en democratisch is aldus Andriessen.

(Zie ook pagina 4)

Lijk van man gevonden

Het lijk van een nog onbekende man is gisteravond op de Maasvlakte gevonden. Het lichaam verkeerde in vergaande staat van ontbinding. Over de doodsoorzaak is nog niets bekend. De politie onderzoekt of er een misdrijf in het spel is.

MOEDER MAAKT VERGEEFSE REIS

Irak geeft lijk van Aronson niet vrij

Irak weigert het stoffelijk overschot van de geëxecuteerde Nederlandse verpleger Alexander Aronson vrij te geven. De moeder van Aronson, mevr. S. van Straten, kreeg vorige week een visum van de Irakse ambassade in Den Haag met de verwachting dat dit reisdocument bestemd was „voor het toezicht op het transport van het lijk van haar overleden zoon".

Vorige week woensdag vertrok mevrouw Van Straten naar Irak. Alleen, en vol hoop haar zoon op een Joodse begraafplaats in Nederland te kunnen bijzetten. In Irak heeft ze gelogeerd in het huis van de Nederlandse zaakgelastigde mr. G. Meihuizen. Vandaar is ze donderdag onverrichterzake in Nederland teruggekeerd.

Volgens de familie van mevrouw Van Straten hebben de Irakezen niet vergeven dat de heer Meihuizen aanwezig was bij de gesprekken over het stoffelijk overschot. De Irakse regering heeft zich steeds op het standpunt gesteld dat Aronson een Israëli is, en dat de heer Meihuizen ...

Vliegtuigschroef onthoofdt fan van St. Etienne

(AP) Een supporter van St. Etienne is gisteravond bij thuiskomst in zijn stad letterlijk onthoofd. De man werd op het vliegveld in St. Etienne tegen een nog draaiende schroef van het vliegtuig gedrukt, waarbij zijn hoofd werd afgeslagen.

Volgens een verslaggever van de Franse radio, die de reis naar Eindhoven had meegemaakt, waren velen van de terugkerende supporters „goddelijk dronken". Zij overvielen na de landing zo gevaarlijk dicht aan het vliegtuig (Fokker Friendship) heeft, dat een ongeluk niet kon uitblijven, aldus de verslaggever.

Voorzitter Roger Rocher van St. Etienne verklaarde dat de spelers helemaal van de kook waren toen zij ...

AJCONGRESS TERMS CATHOLIC LEAGUE CHARGE OBSCENE, OUTRAGEOUS SLUR

NEW YORK, April 21 (JTA)--The American Jewish Congress strongly rejected today a charge that its support of legalized abortion meant it had adopted "the posture of legal positivism, the very ideology that enabled Hitler to pursue his genocidal policies."

Naomi Levine, executive director of the AJCongress, said that "any comparison between the right of a woman to have an abortion and the Nazi slaughter of the Jews is an obscene and outrageous slur on the memory of the six million murdered in the Holocaust."

The charge against the AJCongress was made by Dr. Lowell A. Dunlap, assistant executive director of the Catholic League for Religious and Civil Rights in a study called, "Neo-Nazism in America?" He specifically took issue with arguments presented by Leo Pfeffer, counsel to the AJCongress, in a brief filed by the AJCongress and seven other groups before the Massachusetts Supreme Court seeking reversal of the manslaughter conviction of Dr. Kenneth Edelin, who was charged with causing the death of a fetus.

Many Groups Were Attacked

In a statement issued by Mrs. Levine, she said: "Dr. Dunlap's irresponsible statement, while singling out the American Jewish Congress is in fact an attack on all the organizations that with us signed the friend-of-the-court brief in the Edelin case--the American Ethical Union, American Humanist Association, Board of Church and Society of the United Methodist Church, National Women's Conference of the American Ethical Union, Union of American Hebrew Congregations, Unitarian Universalist Association and United Church Board for Homeland Ministries."

Continuing, Mrs. Levine said: "The kind of mentality represented by Dr. Dunlap underscores the need for a nationwide educational effort to insure that Americans understand how the drive for anti-abortion laws impairs the basic rights of religious freedom, privacy and equality. We respect the religious and conscientious scruples of those who reject the practice of abortion. However, to the extent that these persons would embody those scruples in law binding on all persons, we vigorously oppose them."

BOSTON CITY COUNCIL ADOPTS RESOLUTION AGAINST ARAB BOYCOTT

BOSTON, April 21 (JTA)--The City Council has adopted unanimously a resolution declaring that, "as a matter of public policy, the City of Boston declares that it will not trade with any company or corporation which practices discrimination against persons of Jewish faith."

The resolution, drafted by Councillor Christopher A. Ianella and adopted earlier this month, added that the city's "Director of Administrative Services and the Purchasing Agent be...requested and directed to enforce the above policy with respect to all goods and services purchased by the city." Ianella noted that the Arab League has been promoting practices which include discrimination against "the hiring of persons of the Jewish faith; the serving in managerial or executive positions of persons of the Jewish faith; trad with the State of Israel; or the ownership of such companies by persons of the Jewish faith."

Despite the unanimous passage of the resolution, one of the City Council members, in retrospect, condemned the move. Councillor Frederick C. Langone said the Council action was "polarizing people" and called Ianella a "demagogue" for proposing it. "What are we doing taking sides in the Arab-Israeli dispute?" Langone asked. "Whatever we say in this dispute is meaningless, not worth the paper it is written on."

An aide to Ianella said: "We are not anti-Arab, we are anti-discrimination. We sponsored another resolution recently deploring violence in Lebanon." The aide said Ianella's teen-age son is an altar boy at Cedars of Lebanon Church in Jamaica Plain, a largely Lebanese congregation.

Albert Schlossberg, president of the Jewish Community Council of Metropolitan Boston, in a letter to Ianella, wrote: "We applaud your courageous and forthright stand, which is in the best tradition of America. As you so well understand, the Arab boycott does not only harm members of the Jewish faith, but it discriminates against all true believers of democracy and the principles of free movement and free trade."

ABZUG RAPS U.S. ARMS SALES

NEW YORK, April 21 (JTA)--Noting that the U.S. has sold more than $12 billion in military weapons and equipement to Saudi Arabia, Iran and other Persian Gulf oil states in the past three years, Congresswoman Bella S. Abzug (D-L NY) yesterday called for a halt to such sales as a way of strengthening the chances for peace in the Middle East. In a speech to an Overseas Press Club luncheon at the Hotel Biltmore, Abzug also criticized the Ford Administration's "long-range plan to sell arms to Egypt."

"Congress has gone along with the U.S. sale of six C-130 military transport planes to Egypt after winning a commitment from Secretary Kissinger that the U.S. will not supply Egypt with any more military equipment this year," she said. "But I think it is becoming increasingly clear that if President Ford were to be reelected, he would be back next year with requests for military aid to Egypt. It is also evident that the so-called U.S. even-handed policy in the Middle East is tipping toward the Arab nations."

The Ford Administration, Abzug noted, has argued that Egypt needs a "symbolic" gesture of tangible military support from the United States in order to assure its continued cooperation. "The only problem with this is that symbols have a way of turning into tanks and missiles, and Israel can feel no assurance that these weapons will not be pointed at her," she said.

"If Israel is expected to follow up the Sinai pact with further concessions, it has a right to expect that the U.S. will stop selling arms to its present and potential enemies."

AMSTERDAM (JTA)--The Iraqi authorities have refused to hand over the body of Alexander Aaronson, the Dutch Jew executed last December, or even to let his mother see his remains. Mrs. Aaronson returned to Holland last night from a two-week stay in Baghdad where she tried to obtain permission to bring her son's remains to Amsterdam for burial. She was not allowed to see either the body or any of her son's personal belongings and was given only three rings, including his wedding ring, which he wore at the time of his execution. Mrs. Aaronson was granted an Iraqi visa on April 6 and left for Baghdad the following day.

Leeuwen zei: „We
n de eerste plaats
' ontevreden over
n vrijuit gaat en ten
at door de FEI indi-
lel wordt uitgespro-
de capaciteiten van
reffende veterinair.'
lidine is op het
één van de grote

De Nederlandse military-amazone Alice Waanders werd met Regal Abbott tijdens de Europese kampioenschappen vorig jaar in Luhmuhlen (West-Duitsland) gediskwalificeerd wegens doping met o.a. butazolidine.

Regal Abbott had tijdens de cross een hoef verwond

nadeel. Wanneer een paard na een zwaar parcours last heeft van spierverstijving of een blessure wordt de pijn met butazolidine weggespoten.

Omdat een paard niet als een mens geblesseerde ledematen ontziet als het geen pijn meer voelt, gaat het ge-

dine verboden, aangezien spuiten met dit middel als doping wordt gekwalificeerd. Wat het in feite ook is.

Er gaan nu zelfs ook in Engeland langzamerhand stemmen op de spring-, dressuur- (waar het middel ook veelvuldig wordt toegepast) en militarywereld op één lijn te

te lev
dwing
Dat
Dat
van de
Dat
gebeur
Dan
Een
olymp

h met fooi afgescheept

flict over opbrengst oor Leven"

re afdeling in het
rademisch Zieken-
g overbelast ge-

lrijke nieuwe pa-
estroomd, wij zijn
: technieken gaan
e mensen werken
uur per week en
aan zware psychi-
gen. Op deze ma-
wij het niet vol-
dreigendste is dat
i onder deze om-
vandaag of mor-
unnen maken om-
te groot is.
et méér mogelijk-
n dan waarmee
wil afschepen, dan
an het hele plan
n. Dat zal inhou-
hoogult met de
wij nu hebben zo
jk zullen verder
r nieuwe patiën-
moeten aanraden
deling te zoeken",
De Vries.

van Zanen) en het Emma-Kinderziekenhuis in Amsterdam (dr. P. A. Voûte) werden op 6 december jl. door de Stichting gevraagd hun plannen voor uitbreiding en projecten voor research in te dienen".

Ook in Roterdam is dr. Van Zanen van mening dat de Stichting de zaak volledig in het honderd stuurt. „Men houdt geen enkele rekening met het feit, dat onze academische centra in Groningen en Rotterdam een véél groter bedrag nodig hebben dan een particulier ziekenhuis om te garanderen dat een behoorlijke uitbreiding tot stand komt en bovendien kan blijven draaien.

Want daarvoor is extra staf en personeel nodig die uit het slinkende academisch budget niet beschikbaar zijn.

Tarieven

Een particulier centrum, zoals het Emma Kinderziekenhuis...

Aronson in Muiderberg begraven

Van een onzer verslaggevers
MUIDERBERG, zaterda

Op de Joodse begraafplaat in Muiderberg is gistermidda het stoffelijk overschot ter aar de besteld van de 40-jarig Groningse welzijnswerker Ale Aronson.

De Nederlander werd in d Iraakse hoofdstad Bagdad op gehangen, nadat hij ter doo veroordeeld was wegens „spio nage voor de zionistisch vijand Israël". Alex Aronso werkte als vrijwilliger in d Koerdische vluchtelingenkam pen, toen hij op 24 maart vori jaar door het Iraakse lege werd gearresteerd.

Volkomen onverwacht stuur den de Iraakse autoriteiten he opgegraven lichaam van d vermoorde Nederlander giste ren vanuit Bagdad per KLM naar Amsterdam. Op nadruk kelijke wens van de famili werd lijkschouwing verricht waarvoor de Amsterdamse of ficier van justitie, mr. H. B van Renesse, uit piëteit met d nabestaanden toestemming ga

Lijkschouwer dr. Sikkel stel de vast dat Alex Aronson vie tot zeven maanden geleden door ophanging om het leven is gebracht. De halswervel waren gebroken.

Basis van alle problemen is en blijft dat de Stichting KWF de kinderoncologie als vruchtbaar thema voor de actie Ge...

Miljoenensc bij fabrieks

Van onze Rotterdamse re

Een felle brand met kleine explosies he de asfaltfabriek van de Gebr. Romers B op Rozenburg volledig in de as gelegd. briek, waar sinds zo'n anderhalve maan werkt, bedraagt ruim twee miljoen gulde

Bij het verpompen van hete asfalt naar de kokende massa door een defect gera over het fabrieksterrein. Daar lagen alle opgeslagen, die vrijwel meteen vlam vat was er toen geen redden meer aan. De nog maar denken aan hun eigen veilig

Doordat er geen brandkranen op het Rozenburgse brandweer eerst maar wein zich heen laaiende vlammen uitrichten.

Pas toen twee blusboten tegenover de kanaal waren gearriveerd, slaagden de spu effectief te bestrijden.

De brand was daarop snel bedwongen toen al grotendeels verwoest.

(advertentie)

SPOTGOEDKOOP VLIEGEN NOG STEEDS MOGELIJK!

VLIEGREIZEN NAAR SPANJE

met 4-pers. in fijn appartement

Zeel toch

Van e
M
De P
Zeeland
worden
de mond
de.

Enkel
de Prov
derheid

DE TELEGRAAF

Voorzitter Nederlandse Stichting Geluidshinder:

'Grootste gevaar is wennen aan herrie'

Wetenschappelijk heden door Kees Roos

Alex Aronson in alle stilte begraven

Mooi bloot

Sotheby Mak van Waay

Eigen Huis Spaarplan. Spaar Plus Boekje.

6 3/4 % 5 3/4 %

Sparen bij de Amro Bank Doen!

Burgemeester Bergh van Epe: „Kijkje in gemeentelijke keuken zeer verhelderend"

Gemeenteraadsleden mogen B. en W. op de vingers kijken

SPEURDERS AMSTERDAM/020 805 805

In De Telegraaf lees je er 't fijne van

bond bemachtigde een achttal, liet ze in een laboratorium onderzoeken: doodgewone roestvrije pannen, die in elk Frans warenhuis een zesde van de prijs doen. De meeste slachtoffers bleken in Metz en omgeving te wonen en maken zich er zéér dik over.

door bemiddeling van de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Henry Kissinger eenetroepenscheiding voor de Golan tot stand kwam.

Officiëel is in Damascus meegedeeld, dat Syrië geen voorwaarden heeft gesteld aan de verlenging van het mandaat. Diplomatieke zegslieden hebben

draagt.

In een zogenaamde meerderheidsverklaring hebben de leden van de Veiligheidsraad woensdag hun grote bezorgdheid over de toestand in de door Israël bezette Arabische gebieden en het welzijn van de bevolking van deze gebieden uitgesproken.

ndpunten naar voren

Eigen plan

ne landen hebben van- besloten hun eigen ffenplan „hier en daar t om rekening te hou- opmerkingen van be- geïndustrialiseerde en sche landen" op de onferentiedag ter tafel en. Dat Unctad 4 echter zal opleveren voor de den is zeer twijfelach-

CITIN tapijtreiniger
vliegensvlug echt schoon èn... droog!
In ½-, 1- en 2 liter flacons verkrijgbaar, èn in spuitbus voor snelle tussendoor karweitjes, bij drogist en woninginrichter.
Bij aankoop van de 2 liter flacon
DE ELECTRISCHE CITIN MACHINE
EEN HALVE DAG GRATIS IN BRUIKLEEN

Irak: Aronson kreeg een eerlijk proces

DEN HAAG – De Iraakse zaakgelastigde in Den Haag heeft naar aanleiding van de berichten over de begrafenis van Alexander Aronson in Nederland een verklaring afgegeven. „Alexander Haroun heeft een eerlijk proces gehad", zo deelt hij namens de Iraakse regering mede. „Hij werd schuldig bevonden aan spionage en sabotage tegen mijn volk. Hij werkte voor de Israëlische inlichtingendienst en bezat de Israëlische nationaliteit".

Door konsekwent over „Haroun" en niet over „Aronson" te spreken blijven de Iraakse autoriteiten bij hun opvatting dat zij een Israëli en niet een Nederlander hebben berecht. De Nederlandse regering blijft erbij dat Aronson in ieder geval Nederlander was, zonder de mogelijkheid uit te sluiten dat hij daarnaast ook het Israëlisch staatsburgerschap bezat.

LEADING U.S. ARTISTS DEPLORE CHOICE OF BAGHDAD AS SITE OF INTERNATIONAL ART CONFERENCE

NEW YORK, May 26 (JTA)--Forty-four leading American painters and sculptors have joined in a public statement deploring the choice of Baghdad, Iraq, as the site of the current Eighth World Congress of the International Association of Art. The Congress, which began on May 17, ends tomorrow. Among the American artists who have signed the statement are Willem de Kooning, Robert Motherwell, Robert Gwathmey, Chaim Gross, Robert Indiana, Raphael Soyer, Avitzl Oz, Doris Zaslavsky, and Jack Levine.

Their protest was released today by the American Jewish Congress, which circulated the statement among leading figures in the American art world. The statement said that "by meeting in Baghdad the IAA has in effect closed its eyes to Iraq's long history of brutal racist atrocities, of execution without trial and of victimization of its ethnic and religious minorities."

According to the protest, "the IAA has de facto barred the participation of Israeli artists and indeed of all Jewish artists, none of whom can be safe or secure in a country which has endorsed and applauded terrorist activities aimed at Israel and the Jewish people." There are an estimated 500 Jews in Iraq, all that remain of a population of some 200,000 that emigrated from Baghdad and other cities following the establishment of Israel in 1948. On Jan. 27, 1969, eight Jews and Christians were hanged in a public square in Baghdad as spies for Israel.

The artists' protest linked the choice of Baghdad as the site for the Congress with the fact that the secretariat of the International Association of Art is honored at the headquarters of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) in Paris. The IAA enjoys consultative status with the UNESCO General Conference and derives some of its funds from that source.

Cynicism Of Confab Noted

The artists' statement declared: "The essential cynicism of meeting in a brutal and autocratic state for the purpose of examining the constructive role of the artist in society and against racism appears to be altogether lost upon the leader-

The International Association of Art, founded in 1954, is composed of national art organizations in 65 countries. Its president is William A. Smith of Pineville, Pa., the first American to serve in that capacity. Because of illness, Smith is not attending the Congress in Baghdad.

DUTCH JEW, EXECUTED IN IRAQ, BURIED IN CEMETERY NEAR AMSTERDAM

AMSTERDAM, May 26 (JTA)--The remains of Alexander Aronson were buried last Friday at the cemetery of the Amsterdam Ashkenazic community near Muidberg. The Dutch Jew was executed in Iraq last December as an alleged spy for Israel. Iraqi authorities had refused to release his body, notwithstanding an appeal from his mother who visited Baghdad for that purpose last month. But after an unexpected change of mind, the remains were flown to Holland last week.

Neither the Dutch Foreign Ministry nor KLM airways was prepared to explain how the transfer came about. It was not announced here until after the funeral which was attended only by relatives and close friends of Aronson's family. The burial was preceded by a brief service at the home of Aronson's father attended by two officials representing The Netherlands government. It was learned that an autopsy performed at the family's request determined that Aronson died by hanging between 4-7 months ago.

Aronson, a male nurse who travelled widely ministering to the sick and injured in undeveloped countries, was arrested by Iraqi soldiers near a Kurdish village last March 24. He was tried by a military tribunal and sentenced to death as an Israeli agent although he had not been in Israel since the early 1950s.

Iraqi authorities denied an Iraqi news agency report in December that Aronson had been executed. But they refused requests by the Dutch government to allow a representative to visit the prisoner. Last March 15, the Iraqi Embassy at The Hague informed Aronson's mother by telephone that her son had been executed.

AMERICAN OLIM IN ISRAEL RAP AWARD GIVEN TO KISSINGER

JERUSALEM, May 26 (JTA)--A group of American Orthodox olim calling itself the Intermarriage Crisis Conference hit out here this week at a recent award given by Baltimore Congregation

LANDS

y Arab coun-
massive cata-
n of political
world, publishe
he annual re-
on says that
ed people for
and prompt
es, the prison-

t, including
e greatest
nan, Syria and
n Arab Repub-
there is a lack
prisoners, due
nd legal

Amnesty Inter-
tical trials in
was that of an
ship in El

are approxi-
Israel and the
ecurity offenses
irm or deny al-
ught to Amnesty
s also the only
states where
ented by a na-

who were arrested in 1968 and 1969.

Following the Iraqi government's adoption on Nov. 26, 1975 of a resolution entitling all Iraqi Jews who left Iraq after 1948 to return home and enjoy equal rights with Iraqi citizens under the law, Amnesty appealed to President Ahmed Hassan Al-Bakr for information about Soffer and Baher but no reply has been received. Unconfirmed reports say they may have died in prison.

The report also describes the case of Alexander Leon Aronson, a Jewish male nurse from The Netherlands, who traveled to Iraqi Kurdistan in the summer of 1974 to give medical assistance to the Kurds. He was arrested in March 1975 following the Iraq/Iran agreement and sentenced to death on charges of spying for Israel and acting as an advisor to Kurdish leader Molla Mustafa Barzani. The Dutch government received confirmation only in mid-March 1976 that Aronson had been executed three months previously.

600 Prisoners in Syria

In Syria, where Amnesty International claims to know of 600 political prisoners, it is currently working on 34 individual cases. Of 286 untried detainees, 79 have been arrested since June, 1975, including Moslem brethren, Communists, Nasserists, Palestinians and Iraqi-faction Baathists.

Former President Nureddin Atassi, who suffers from diabetes, has spent the past six years in Al-Mezze military prison. He and other members of the former regime, also held there, have

Onthulling Aronson monument in Israel

JERUSALEM – Onder de rook van Jerusalem is met veel vertoon en onder grote belangstelling een gedenkteken onthuld voor de Nederlandse verpleger Alex Aronson, die begin 1976 in Irak werd terecht gesteld.

Die terechtstelling zou zijn gebeurd alleen om het feit dat hij jood was, zei zijn moeder tijdens de onthulling van het monument en het woud dat zijn naam draagt.

جهاز البارستن فتقوم بأرسالها بعد ذلك الى مركز سيطرة على الحدود العراقية ـ الايرانية الذي يتولى بدوره ايصالها الى الكيان الصهيوني مباشرة وتقوم الموساد بعد ذلك بتحليل هذه المعلومات ترتيبها ، وتعيدها الى البارزاني مرفقة بالوصايا والمقترحات المناسبة للتنفيذ وكانت هذه المراكز الموسادية تحرص على جمع المعلومات المتعلقة بالقواعد العسكرية والمنشآت النفطية والموانيء والمطارات العراقية وتعهد الصهاينة بدفع المصاريف التي يوجبها قيام البارزانيين بالمهمات الاستخبارية لصالح المخابرات الاسرائيلية(٤١)

وهنا لابد من التذكير بأن القوات المسلحة العراقية الباسلة كانت قد تمكنت في ١٩٧٥/٣/٢٤ من القاء القبض على جاسوس اسرائيلي اثناء مطاردتها البارزاني في شمال الوطن وظهر من التحقيق معه انه عمل مستشاراً للبارزاني خلال فترة تمرده ، وعثر في حوزته على نسخ من تقارير سياسية وعسكرية اعدها وزود بها العدو الصهيوني من خلال استطلاعاته وتنقلاته في شمال الوطن برفقة عدد من اعضاء جهاز (البارستن) وتبين من الوثائق التي كان يحملها انه هولندي الجنسية يحمل اسم (ليندرت ليون ارنسون) ، وكان هاجر الى الارض المحتلة عام ١٩٤٣ ، ومنح الجنسية الاسرائيلية في نفس العام تحت أسم (الكسندر هارون) والتحق بالجيش الصهيوني عام ١٩٥٥ ثم نسب للعمل في الموساد ، ثم نسب للعمل في احد الاقطار العربية بصفته الهولندية . . وفي تموز ١٩٧٤ تم الايعاز من قبل الموساد بالدخول الى كردستان العراق عن طريق ايران حيث ظل يتصل برؤوس التمرد ويجمع المعلومات ويقدم الاستشارات المطلوبة(٤٢)

ولم حالفه احد ا سال خاصة بمهمة المدى لايطلقوها على الاطلاق .

٤١ ـ مقابلة للمؤلف مع شخصية كردية فضلت عدم ذكر اسمها وكانت عاملة معهم في ١٩٨٦/٩/١١ . وكذلك (أ و ك) المصدر السابق ، ص ٢٢

٤٢ ـ انظر جريدة الثورة ١٩٧٥/١١/٤